

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Lokalhistorisk Forening Brande

Uhre Ejerlaugs Historie gennem 250 år

Anden Bog

UHRE EJERLAUGS HISTORIE GENNEM 250 ÅR

Foto: Jens-Christian Kjær 2011

Uhre Mølle – September 2011 – Gammel og ny mødes.

Uhre Ejerlaugs historie gennem 250 år

er samlet og bearbejdet af **Hans Nørregård**, Uhre.

Tilrettelæggelse og layout: **Hans Andersen & Torkild Kjær**, Brande.

Forsidebilledet er Uhre Mølle 1997 – efter 2. etape af restaurering.

1. udgave 1999.

Udgivelse: Lokalhistorisk Forening Brande.

2. udgave 2012 udgivet på **Brandehistorisk Forlag**

Tryk: Books on Demand GmbH, Norderstedt, Tyskland.

ISBN: 978-87-92957-40-5

Indholdsfortegnelse

Forord

Matr. nr. 8a - "Vigård", Tarpvej 52	Side 99
"Engholm" "Vigkærgård", "Uhrekilde mejeri"	
Matr. nr. 9e,9a "Uhre mølle", Tarpvej	Side 125
"Kærbygård" "Lykkens Prøve" Sønderkærvej 15 "Mosegård" Karstoftvej 6 Sønderkærvej 7 "Petersminde"	
Matr. nr. 10a "Meldgård", Nørregårdsvej 74	Side 149
"Meldgård", Kærbyvej 8 "Porsbjerg" "Sinkebjerggård" Karstoftvej 15 "Ågård" Kærbyvej 7	
Matr. nr. 11a "Nedergård", Karstoftvej 7	Side 164
Kærbyvej 11 "Vestergård" "Lyshøj" Gejlbjergvej 15 Vesterdamvej 7	
Matr. nr. 12a "Søndergård", Brogårdsvej 8	Side 179
"Damgård" "Engholm" "Vesterdam" Vesterdamvej 16 "Tågholmgård" "Sandager" "Højvang"	
Matr. nr. 13a "Nørregård", Nørregårdsvej 32	Side 195
"Stendalgård" "Birkelund" "Teglgård" "Nørager" "Stenagergård" Nørregårdsvej 12	

Forord

Dette hefte er tænkt som et supplement til de 2 hefter om gårdene i Uhre der udkom i 1992.

I omtalen af de enkelte gårde er den "gamle gård" i byen nævnt først, den med mtr. nr.a. Derefter de ejendomme der er udstykket fra vedkommende gård ligesom i de 2 første hefter. Mange af de udstykkede ejendomme har dog ved handel og mageskifter fået lodder fra flere forskellige matrikelnumre. For ikke at få for mange gentagelser har jeg ved hver ejendom henvist til sidetallet i de 2 første hefter. Sidetallet kan være forrykket 1-2 sider i de forskellige udgaver.

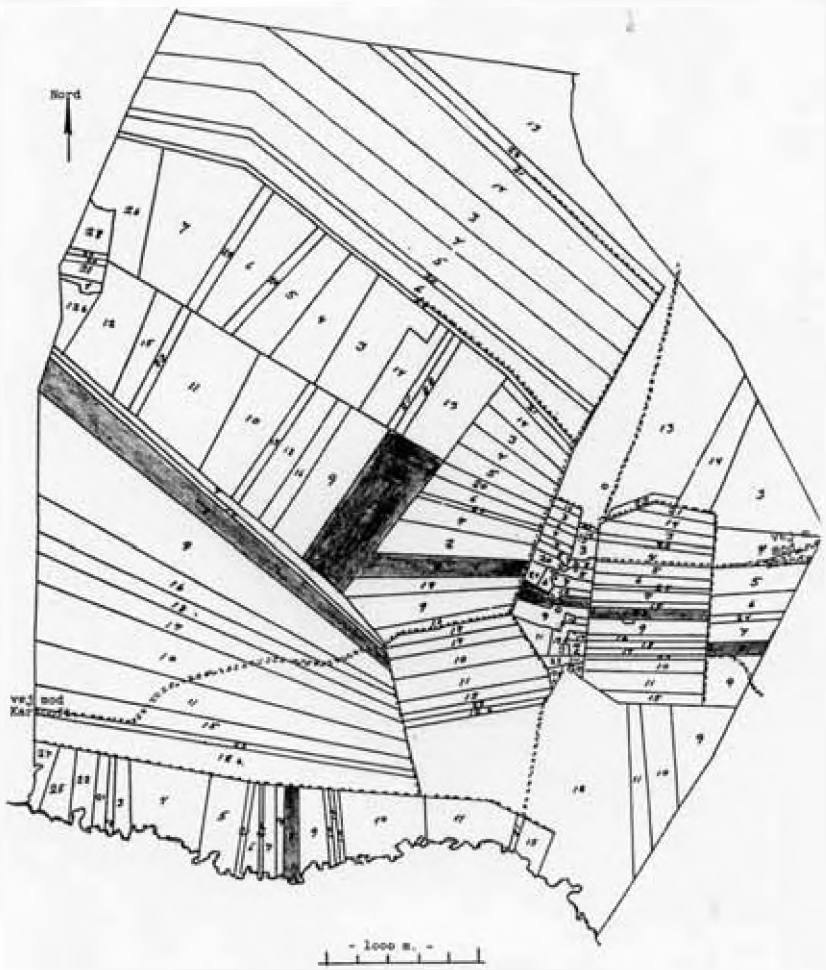
Billederne i heftet rækker over en længere periode. – Det ældste er fra ca. 1860 – og de nyere fra 1999.

En tak til "Kastrup" og "Kruses" luftfoto for tilladelse til at bruge deres billeder. Fra Det kgl. Bibliotek har vi fået lov til at bruge billeder taget af Sylvester Jensen, Ålborg og Odense luftfoto. Der er dog en del luftfotos, vi ikke har sikre oplysninger om.

Jeg vil fortælle lidt om enkelte personer og familieforhold, som kan have interesse for eftertiden, men mange vil ikke blive omtalt på grund af manglende viden og oplysninger og en nødvendig begrænsning af stoffet.

Når man i historiebøger læser om betydelige kvinder og mænd er det som regel berømtheder indenfor politik, kunst, opfindere eller større industrifolk der omtales. Dette hefte er en historie om jævne folk og slægter i et lille begrænset område af Danmark. De har ikke haft deres gang på de "bonede gulve " men de har gennem et enormt slid været med til ar opdyrke og udvikle et fattigt hedesogn både fysisk og åndeligt og dermed gjort Danmark større.

Der var således i begyndelsen af 1800 tallet kun en snes gårde i Uhre ejerlaug, og heden gik helt ind til byen. I dag er heden forsvunden, og før sammen - og nedlægning af landbrugene begyndte for en del år siden, var der i Uhre ejerlaug ca. 100 selvstændige landbrug.

Mtr. Nr. 8a, "Vigård", Tarpvej 52

Matr. nr. 8a, "Vigård", Tarpvej 52

(Foto: H.N.)

I 1764 ejes gården af Niels Madsen i Høgild, og Dynes Larsen har den i fæste. Han køber den til selveje før 1785. Han er født omkring 1727, og efter Peder Larsens oplysninger hed hans mor Zidse Dynesen og hun var født i 1692 og død i 1774. Gården fik ved udskiftningen tillagt 220 td. land, og havde over 3 td. hartkorn . Kun 5a havde et større hartkorn i Uhre. Ved udskiftningen underskrev Dynes Larsen protokollen, som ejer af nr. 11, og hans søn Hans Dynesen underskrev som ejer af nr. 12, men begge gårde lå på mtr. nr. 8. Se udskiftningsplanens første side, og kortet. Ved folketællingen i 1801 står både far og søn opført som bonde og gårdbesidder med hver sin familie. Det er sandsynligt, at der er bygget en ny gård til sønnen Hans, på den plads, hvor den nuværende Vigård ligger. På det ældste kort lå Dynes's gård øst for denne og ind mod Gunnar Madsens skel, 7a, 19a. Hvornår denne gård er nedlagt og fjernet vides ikke, men 8/8 -1815 sælger Dynes Larsen en ret stor lod med over 1 td. hartkorn, til naboen på 9a, Jørgen Christensen, med forpligtelse til at svare ildstedsskat til sønnen Hans Dinesen, og samme dato sælger han hovedparcellen til sønnen Hans Dinesen. Dynes Larsen var gift 1. gang med Ane Kirstine, der er død før 1873, og 2. gang med Ane Marie Christensdatter. Der var 2 børn i første og 2 i andet ægteskab. Navnet Dynesen er ændret i næste generation til Dinesen. Dynes Larsens ældste

søn, Lars Christian, blev i 1791 gift med enken i nabogården 7a, Else Pedersdatter, og de har gennem deres søn Peder Larsen mange efterkommere i nulevende slægter i sognet. Datteren Ane Kirstine Dynesdatter blev i 1809 gift med Jens Christensen fra Ll. Langkær.

Sønnen Hans, der fik skøde på gården i 1815, var født omkring 1759 og blev gift i 1796 med Karen Nielsdatter fra Ll. Sandfeld. Hun var datter af Dorthea Jørgensdatter og Niels Pedersen.. Ved giftermålet giver Hans Dinesen afkald for arv for sin hustru Karen Nielsdatter, udbetalt ham 40 rigsdaler af hendes formynder Peder Pedersen i Usseltoft 15/10 1797. Karen og hans Dinesen fik 3 sønner. Niels født 1797, død 1799. Dines Hansen, født 25/3 1797, gift 28/10 1826 med Ane Marie Jensdatter fra Ejstrup. Niels Hansen , født 11/12 1801, han står også benævnt som Niels Hansen den yngre. Han blev gift med Mette Jørgensdatter fra 2a, Arvadgård i 1826, hun var født 26/12 1802.

De fik skøde på Vigård 19/9 1828. Samme dato findes en deklaration fra Dines Hansen til broderen Niels Hansen, at han er ejer af fædrengården, og samme bror giver i 1827 arveafkald, såvel for arv efter sin afdøde moder Karen Nielsdatter, som efter sin endnu levende fader, Hans Dinesen i Uhre, for 320 rigsdaler.

I Mettes og Niels Hansens ægteskab var der 7 børn. Den ældste søn Hans døde 5 år gammel. Datteren, Karen født 30/10 1831, blev i 1869 gift med Peder Pedersen, født 14/11 1836 i Meldgård 10a, i Uhre. De fik 10c Meldgård i Kærby. I dette slægtled begynder udstykningen af Vigård, men herom senere. Mette Jørgensdatter døde i 1872 og Niels Hansen i 1879.

Sønnen Hans Chr. Nielsen fik skøde på Vigård 27/12 1868. Han var født 15/1 1834, og han blev gift 25/8 1871 med Marie Kirstine Rauff, født 10/12 1845. Hun var datter af Christian Hegtemann Rauff og Ane Marie Mathiasdatter. De havde nabogården 9a,e,og Uhre mølle. Hans Chr. Nielsen havde allerede i 1865 købt 9e af Christian H. Rauff. Det er lodden syd for Tarpvej og en del af lodden øst for Vigård. Det har været i forbindelse med Christian H. Rauffs udflytning af 9a til Kærbygård. Hans Christian Nielsen omtaltes af de ældre som "Store Hans Christian"

Han var veteran fra 1864, og på billedet i "Brande sogns historie" af samtlige veteraner fra sognet, rager han også et godt stykke over de andre. Hans sønner Julius, Adolf og Ludvig var også store mænd, og det er i flere tilfælde gået igen i 3.og 4. generation. I Marie og Hans Chr.'s ægteskab var der 5 børn. Den ældste søn, Julius Th. Nielsen, havde ejendommen 20g,2b, Uhrevej 32a, side 170 i U.G.H. Datteren Mette Anine blev gift med Andreas Pedersen i Brandlund. Sønnen, Chr. Hegtemann Rauff, er omtalt under Nørhedegård i dette hefte og side 24 i U.G.H. Den yngste søn, Ludvig Richard Nielsen, blev gift med Ebbeline Pedersen fra Nørhedegård, datter af Mourids Pedersen og Magdalene Nielsen. Ludvig havde vognmandsforretning og Tuborgdepot i Brande i mange år. Sønnen Adolf Martin Nielsen overtog i 1909 Vigård.

Aftægtskontrakt

Afskrift af aftægtskontrakt mellem Hans Chr. Nielsen og sønnen Adolf Martin Nielsen. Udført af sagfører G. Knudsen, Brande i 1909.

Imellem undertegnede Hans Chr. Nielsen af Uhre og min søn, Adolf Martin Nielsen, er under dags dato opsat følgende aftægtskontrakt:

1. Da jeg H.C.N. ved skøde af d.d. har overdraget min ejendom til min søn A.M.N., så har jeg ved denne lejlighed betinget for mig og min hustru Marie Kirstine Nielsen, født Rauff, følgende livsvarige aftægt.
2. Til ildebrændsel leverer yderen årlig til aftægtsfolkene, hvor de forlanger det, på deres bolig på mtr. nr. 8u Uhre, 15.000 stk. tørv, der skulle være af alm. størrelse samt tørre og forsvarlige på enhver henseende. Tørvene skulde leveres i rette bjergningstid og senest inden hvert års 15. Juli.
3. I stedet for naturaliepræstationen skal yderen betale årlig til aftægtsfolkene på deres bopæl 500 kr., der erlægges med 125 kr. i hvert kvartal. Skulle ejendommen skifte ejer forhøjes det årlige beløb til 600 kr.
4. Yderen skal årlig med god befording og kusk 5 gange årlig køre aftægtsfolkene til slægt og venner og tilbage igen, dog at hver tur ikke må være over 4 mil tur - retur og i det hele hver gang ikke må tage længere tid end 12 timer opholdet iberegnet. Endvidere skal yderen 4 gange årlig med samme gode befording køre aftægtsfolkene til og fra kirke. Turene præsteres efter aftens varsel. Yderen er pligtig at medtage hvad aftægtsfolkene forlanger, dog ikke over et almindelig læs.
5. Yderen er forpligtet til årlig efter aftægtsfolkernes ønsker at drive og dyrke en lod på 4 td. land, som ligger vest for aftægtsboligen og Uhrekilde mejeri.
6. Yderen skal betale pleje og opvarte aftægtsfolkene, og i disses sygdom, svaghed og alderdom skal yderen lade udføre enhver sædvanlig daglig gerning for dem på anfordring og efter deres ønske, men er aftægtsfolkene ikke tilfredse med den pleje som disse kan få af gårdens ejermænd, er aftægtsfolkene berettiget til at fæste en voksen pige, som yderen skal betale og lønne med indtil 150 kr. årlig, der betales med $\frac{1}{2}$ delen hver 1. Maj og 1. November, dog ikke forud. Yderen er pligtig, når aftægtsfolkene forlanger det at hente præst, læge og medicin, samt at befordre præsten og lægen tilbage igen, alt med passende befording. Lægehonoraret og medicinen betales af aftægtsfolkene.
7. Når een af aftægtsfolkene afgang ved døden nedsættes den årlige ydelse efter § 3 til 375 kr. eller 475 kr., medens de øvrige præstationer forbliver uændret til den længstlevendes død.

Jeg, Adolf Martin Nielsen forpligter herved mig og efterkommende ejere af den pantsatte ejendom til punktlig at opfylde alt foranførte og til sikkerhed derfor meddeler jeg herved oprykkende prioritet panteret næst efter 4.500 kr. i den mig

ifølge skøde af d.d. tilhørende ejendom i Uhre by Brande sogn med bygninger, disses mur og nagelfaste genstande, derunder kakkellovne, komfur og indmurede kedler, samt undertegnede jorder af hartkorn:

mtr. nr. 8a, Uhre = 1 td. 3 skp. 1 fjk. 3/4 alb.

mtr.nr. 9e, Uhre = 2 -.- 3 -.-

mtr. nr. 5f, Uhre = 4 -.- 1 -.-

med besætning og inventar sæd, avl, afgrøder, ildebrændsel og gødning. Aftægtens værdi ansættes til 800 kr. årlig, der for 5 år udgør 4.000. kr.

pt. Brande d. 6. Marts 1909.

Til vitterlighed	Som aftægtsyder
Peder Pedersen	Adolf Martin Nielsen.
G. Knudsen.	Som aftægtsnyder
	Hans Chr. Nielsen.

I 1895 solgte Hans Chr. Nielsen et stykke jord, 8p til Uhrekilde andelsmejeri, nu hotel Uhrekilde, og da han i 1909 afstod gården byggede han huset lige nord for mejeriet på gårdens jord. Her havde han også en lille stald og et par køer. I ovennævnte aftægtskontrakt står også at sønnen Adolf skal drive og dyrke 4 td. land vest for mejeriet og aftægtshuset alt efter aftægtsfolkernes ønske. I 20-erne og 30-erne var der en lille bagerbutik og lejlighed i den søndre ende af huset, og i den nordre ende boede en anden familie. Ovenpå havde Jens Bækgård Andersen skomagerværksted og et værelse. Senere boede Ove Bækgård ovenpå i mange år. Han var vist den første, der fik TV. i Uhre og da han var fodboldtræner i Uhre lige til sin altfor tidlige død, samledes der ofte hos ham så mange børn, at de sad i flere lag, når der var "Robin Hood" eller fodbold i fjernsynet. Senere overtog Adolfs datter Valborg og hendes mand Villiam Jensen huset. Adolf var født 14/11 1883 og blev gift 27/5 1912 med Maren Pedersen født 29/9 1884 i Rind sogn. Adolf M. Nielsen fik 10/12 1935 skøde på 9b fra broderen Julius Th.. Det var en lod ved Porsbjerg. Handelen blev dog først tinglyst 29/5 1943, samme dag som Adolf sælger Vigård til Abildtrup.

25/5 1935 brændte Vigård, og Adolf lod den genopføre. Både stuehus og udbygninger er senere udvidet. Maren og Adolf havde 3 børn, side 61 i U.G.H. 29/5 1943 sælger Adolf Nielsen Vigård til Hagbard Abildtrup. Gården havde da været i familiens eje siden 1785, i 5 generationer, og før den tid haft den i fæste, hvor længe vides ikke. Abildtrup havde den kun i 4 år. I 1947 bytter han, som før omtalt gård med Søren J. Eriksen, der havde Kærballægård. Der var brunkul under Kærballægårds jorder, og dem var Abildtrup stærkt interesseret i, da han var brunkulsentreprenør under krigen.

Da Søren Eriksen og Lone og deres 4 børn flyttede ind på Vigård, flyttede Lones plejeforældre med, og stuehuset blev udvidet, så der var plads til begge familier.

Omtalt under Kærballégård. Søren Eriksen var i Brande sogneråd fra 1946-1950. og var formand for Uhrekilde andelsmejeri i flere år. Lone og Søren havde den sorg at miste en søn, Hans Marius Eriksen, ved en trafikulykke kun 20 år gammel. Da de solgte gården byggede de et hus på gårdens jord, i hjørnet af Tarpvej og Uhre Byvej, og her boede de til de døde. Lone 7/9 1986 og Søren 17/11 1991.

18/9 1966 fik Niels Erik Møller skøde på Vigård. Han var født 5/11 1943 i Give sogn, og blev gift med Inger Kofod, født 18/9 1940 på Bornholm. De fik sønnen Jens, født 25/5 1971, side 61-62 i U.G.H.

5/10 1983 fik Knud Ladefoged Sørensen skøde på gården. Han er født 11/4 1947 på 4a, Tofthøjgård i Brandlund, og blev gift 22/9 1973 med Vita Jakobsen, født 11/5 1951 i Kærby. De er også ejere af Engkærblok i Kærby, og foruden de 2 gårde, Vigård på ca. 57 ha. og Engkærblok på 30 ha., driver de også jorden fra Stenhøjgård i Brandlund, ca. 30 ha. Vita er kontoruddannet og har arbejdet udenfor hjemmet. De har 3 børn, side 34 og 62 i U.G.H.

**Matr. nr. 8a, "Vigård", Tarpvej 52
Billederne er taget før branden i 1935.**

Udstykninger fra 8a, "Vigård", Tarpvej 52.

26/7 1868 udstykker Niels Hansen jord til 2 ejendomme til sønnerne Lars Christian Nielsen og Jørgen Nielsen.

Mtr. nr. 8c, "Engholm", Gejlbjergvej 11.

Matr.nr. 8c, "Engholm", Gejlbjergvej 11 (Foto: H.N.)

Lars Chr. Nielsen var født 16/5 1843 på Vigård og blev gift 12/9 1889 med Karen Rasmussen, født 1855 i Jelling. Der var ingen børn i ægteskabet. Lars var i Brande sogneråd fra 1880 - 1886 og igen fra 1892 - 1898. Han var formand fra 1882 -1884. Han var også Uhrekilde andelsmejeris første formand. De solgte gården 30/8 1900 til Anton Christian Pedersen og Dorthea K. Rasmussen fra Uhere mølle. Omtalt der.

I 1913 solgte Anton, Engholm og flyttede til ejendommen Virkelyst på Brandlundvej , i Brande.

Den nye ejer af Engholm, Jørgen Hygild Jørgensen, var født i Skarrild 26/8 1865 og blev gift med Inger Kirstine Andersen, født 4/5 1861 i Snebjerg. Jørgen havde ellers købt mtr.nr.10 g, 11l, Karstoftvej 11, 13/2 1913, men solgte den 2 måneder efter til Chr. Aug. Vork, og købte Engholm. De havde sønnen Jens Vig Jørgensen, som overtog gården i 1934. Han var født 14/2 1901 og blev gift med Magda Kristensen, født 5/6 1906 på Vigkærgård. De havde 4 børn. Jens døde i 1982 og Magda i 1986.

Sønnen Hans Jørgen Vig Jørgensen overtog gården i 1983, men solgte den 2 år efter og flyttede til Børkop, side 63 i U.G.H. Den nye ejer, Søren Olsen fra Hirtshals, solgte jorden fra til Svend Bjerre, Gejlbjergvej 7, til sammenlægning med hans ejendom.

Gården er nu nedlagt som selvstændig landbrug. Senere ejere er Lars Schaksen, Jens Albert Laigård .

1/8 -1997 fik Gunhild Jensen og Dan Lennart Salenborn skøde på Ejendommen. Hun er født 31/7 -1961 i Ejsing ved Vinderup, og han er født 21/12 -1959 i Gøteborg. De har børnene , Tanja Kristensen, født 25/1 -1984 i Holstebro og Tine Salenborn, født 19/2 -1996 i Herning. Dan er mekaniker og Gunhild er pædagog.

Mtr. nr. 8d,9g,7h,19b, "Vigkærgård", Sønderkærvej 4.

**Matr. nr. 8d, 9g, 7h, 19b, "Vigkærgård", Sønderkærvej 4
Kastrup Luftfoto, år?**

Mange af de lange smalle øst - vest gående lodder, der blev udlagt til de enkelte gårde i 1800, blev nu ved opførelsen af de nye ejendomme skåret over på tværs, og derfor har disse de mange mtr. nr. Men det betød også, at ejendommene kom til at ligge mere fornuftig i forhold til jorden. Disse skelforandringer medførte jo en mængde jordhandeler og bytten rundt på lodderne, som her kun er taget med i få tilfælde, men interesserede henvises til kortet over udskiftningen, og en sammenligning med ejendommens nuværende mtr. nr.

Samme dag - 26/7 1868 - som Jørgen Nielsen får skøde på 8d fra sin far Niels Hansen , får han også skøde på 7h og 19b fra Niels Madsen, naboen på 7a,19a. Jørgen Nielsen var født 5/7 1836, og blev gift med Ane Marie Villumsdatter, født i 1840 i Velling. De fik 10 børn, men 4 af dem døde som små, side 64 i U.G.H. Sønnen, Peder Anton Jørgensen, fik skøde på gården 13/3 1896, men sælger den i 1899 til Peder Pedersen. Det må være den Peder Pedersen, der på daværende tidspunkt ejede 10c, Meldgård, Kærbyvej 8. Det har nok været for at tjene en skilling, for han sælger den allerede året efter , 21/10 1900, til Knud Peder Kristensen. Han var født 6/5 1873 i Ejstrup sogn, og blev gift med Birthe Kathrine Pedersen født 11/11 1876 i Ringgive. De havde også 10 børn. Side 64 i U.G.H. Nogle af børnene var bosat i Uhre ejerlaug og er omtalt der. Den yngste søn Arne , født 10/2 1921, døde 26 år gammel af tuberkulose. Birthe K. Pedersen døde i 1947 og Knud Peder Kristensen i 1954.

26/11 1938 fik Harald Pedersen skøde på Vigkærgård. Han var fra Blåhøj og blev gift med Kathrine Ingefred Nielsen Arvad, født 8/9 1911 på Juelsgård. De havde 2 børn, Inger og Connie Pedersen.

31/1 1942 blev Viggo Larsen ejer af Vigård. Han kom hertil fra Sæddinge på Lolland. Hans datter, Kirsten Marie Larsen, blev i 1944 gift med Søren Hvid Orloff, side 80 i U.G.H.

Viggo Larsen solgte allerede 4/12 1945 gården til Anders P Kristensen , født 17/5 1913 i Hegnsvig. Han var gift med Dorthea Brodersen, født 24/12 1914 i Læk i Sydslesvig.

De havde 4 børn, og sønnerne Svend og Kristian, overtog 10/6 1970 gården. Kristian havde i 1966 købt 3l, 21c, Øster Laulund. Her flyttede Anders og Dorthea over til, da de afstod Vigkærgård. Svend døde 15/4 1989, og Kristian er nu eneejer af gården.

Der er ca. 37 ha. til gården, der drives med kvægbrug og planteavl.

Datteren Anna Kristensen , født 12/12 1946, er gift med Svend Larsen og bor i Ikast. Sønnen Holger, født 10/12 1946 købte i 1971 naboejendommen 9q,16e, Karstoftvej 6, side 82 i U.G.H.

Mtr. nr. 8p. Andelsmejeriet "Uhrekilde" Uhre Byvej 19a.

Skøde: 1/11 1895, tl. 18/1 1901 fra Hans Kr. Nielsen til interessenterne i Andelsmejeriet Uhrekilde. 29/6 1906 køber mejeriet et mindre areal af samme mand.

Oprettelsen af Uhrekilde andelsmejeri fandt sted ved en generalforsamling den 5/3 1890. I løbet af sommeren opførtes bygningerne, så mejeriet kunne sættes i drift den 30/8 1890.

Det var bønder fra Skærlund, Uhre og Kærby, som stod bag opførelsen; men i de første år, blev der også leveret mælk fra gårde i Arnborg, Karstoft, Brande og enkelte fra Give sogn.

Mejeriets første bestyrelse, der antagelig også var byggeudvalg, kom til at bestå af Lars Kr. Nielsen, Engholm, der blev den første formand, Peder Madsen, Skærlund, Johs. Andersen, Erik Pedersen, Bundgård, Niels Kr. Nørregård, og Peder Søndergård, alle fra Uhre, og Andreas Eriksen fra Kærby.

Tegningerne var lavet af forstander Niels Pedersen, Ladelund.

Johs. Andersen fungerede som arkitekt. Han var født på Nedergård, og han havde Lyshøj, mtr.nr.11g, Vesterdamvej 12. Det vides ikke, om han havde en håndværks - mæssig uddannelse, men bygningerne fungerede efter hensigten, og det kostede kun 16.292 kr. at opføre dem. Det første år leveredes der 400.000 kg. mælk til mejeriet af 70 leverandører, ca. 5.715 kg. i gennemsnit.

Vedtægterne, som er optrykt på de følgende sider, var nok de samme, som blev udformet, da det første andelsmejeri i Danmark blev bygget i Hjedding ved Ølgod i 1882.

I de første år skiftedes ret ofte bestyrer. Den første hed Jepsen og kom fra Lolland. Han blev i 1893 afløst af A. Rasmussen. Fra 1897 til 1901 var Chr. Rasmussen bestyrer. Han efterfulgtes af Jes Grunnet til 1908. Da flyttede Frode Lassen fra Langkær mejeri til Uhre. Han var her til 1931, da Tage Møller blev ansat.

Mejeriet blev gennem årene udvidet og moderniseret flere gange, således i 1904 og 1950. I 1952 blev der osteri og lager, som senere blev udvidet. Mælkeproduktionen var da på o. 5 mil. kg. om året fra ca. 165 leverandører.

Vedtægter for Branduhre Andelsmejeri. (vedtaget 5/3 -1890)

Undertegnede interessenter og leverandører underkaste sig i et og alt til enhver tid nedenstående regler:

§ 1. Interessenterne forbinde sig herved for et tidsrum af 10 år til at levere al den mælk deres køer give, uskummet, med undtagelse af, hvad der bruges i enhver husholdning, samt hvad der mulig afhændes til småfolk eller til familier der ikke har køer.

Skulle nogen ønske at udtræde efter 5 års forløb, skal anholdelsen herom ske skriftlig til bestyrelse 14 dage før den næste generalforsamling, og denne afgør da hvilken erstatning, der da skal gives.

§ 2. Mejeriet betaler interessenterne og leverandørerne således, at 27 pd. nymalket mælk af middel fedme betales = 1 pd. smør efter grosserersocietetets smørnotering.

Mælken vejes ved ankomsten til mejeriet, dens fedme undersøges ved docent Fjords kontrolapparat, og dens værdi beregnes derefter. Ved mælkens undersøgelse må et af bestyrelsens medlemmer være tilstede

§ 3. Både interessenterne og leverandørerne skal tage al den skummede mælk og kærnemælk tilbage i forhold til den mælkemængde der leveres, imod en godtgørelse til mejeriet af 1 øre pr. pund. Skulde det på en generalforsamling blive vedtaget, at der på mejeriet skal laves ost, skal interessenterne og leverandørerne lade halvdelen af den skummede mælk forblive på mejeriet samt så mange måneder af året, som det må bestemmes, og i denne tid tage vullen tilbage i forhold til den leverede mælk til 1 øre pr. pund.

§ 4. Interessentskabets anliggender ledes af en bestyrelse på 7 medlemmer, der vælges på en generalforsamling, og enhver interessent er pligtig til at udføre dette hverv, dog er han berettiget til at fordrø sig fritaget i 4 år, når han har fungeret i 2, og så fremdeles efter tur. Bestyrelsen repræsenterer foreningen, og hvilken afgørelse den måtte træffe på foreningens vegne skal være bindende for denne, for så vidt det angår mejeriet, som den besørger opført, indkøber maskiner og redskaber og besørger i det hele mejeriets anlæg. Bestyrelsen er berettiget til at optage så stort et lån, som anses nødvendig til mejeriets udførelse, for hvilket lån alle interessenter garanterer i forhold til deres koantal. Bestyrelsen besørger mejeriets drift, sørger for salget af smør og ost, kontrollerer mejeristen med hensyn til regnskab, bogføring og renlighed i mejeriet samt i søgsmåltilfælde og i alle anliggender varetager foreningens tarv; den er berettiget til hos interessenterne og leverandørerne at foretage eftersyn, for at erkynde sig om hvorledes fodringen foregår og mælken behandles på stedet, om der leveres af alle køers mælk, så at de til enhver tid har ret til at foretage en kontrolmalkning.

§ 5. Enhver interessant og leverandør bekoster selv og vedligeholder sine mælketransportspande, de bestilles af bestyrelsen og betalingen afdrages i de 2 første måneders afregning.

§ 6. Mælken skal leveres i sød og uforfalsket tilstand, den skal sies straks efter malkningen, som foregår inden der rengøres i stalden. Af syge køer må ingen mælk leveres, ej heller efter nykælvede køer før efter det 9de mål. Skulde det vise sig, at nogen leverer mælk, som er forfalsket, enten ved vand eller anden indblanding, skummet eller syge køers mælk blandet deri, eller spandene ej holdes rene, da er vedkommende hjemfalden til udelukkelse af foreningen og til at betale en mulkt af 10 kr. for hver af hans malkekøer, foruden den straf han ellers måtte blive ikjendt for bedrageriske forhold. Skulde det imidlertid oplyses, at forfalskningen er foregået uden leverandørens vilje og vidende, da bortfalder mulkten, hvorimod han i ethvert tilfælde skal erstatte den skade og det tab, som ved forfalskningen er sket. Angående misligholdelse af disse bestemmelser er leverandørerne underkastet bestyrelsens kjendelse, som dog kan indankes for en generalforsamling, der så endelig afgør sagen.

§ 7. Enhver interessent og leverandør er forpligtet til at fodre sine malkekøer forsvarlig, der må aldeles ikke fodres med fordærvet foder og sådanne stoffer som kan have skadelig indflydelse på mælken. Med hensyn til fodring med rodrugter, da må kun fodres med 1 skæppe daglig pr. ko, og kun med et tilskud af mindst 4 pund kraftfoder. Ønsker nogen af interessenterne at fodre med klid eller rapskager, da indkøbes disse af interessentskabet og udleveres fra mejeriet. Skulde de fleste af

interessenterne ved en generalforsamling. stemme for at der skal fodres med rapskager, er de alle pligtige dertil.

§ 8. Enhver leverandør er forpligtet til at levere mælken til de tider og på de steder, der nærmere bliver bestemt ved mundtlig aftale. Lige så er de enhver i sin egen forpligtet til, hvor mælkevognen ej kan følge offentlig vej, selv forsvarlig at vedligeholde de private veje og broer også med hensyn til snekastning.

§ 9. I tilfælde af bræk på maskiner og i ildebrandstilfælde er leverandørerne forpligtede til at beholde deres mælk, indtil skaden er udbedret; dette sker af bestyrelse så snart som muligt. Ligeså om der bliver farlig og smitsom sygdom på mejeriet, og hvor der er farlig smitsom sygdom i et sted modtages ikke mælk derfra, førend sygdommen er kjendt hævet.

§ 10. Ønske nogen at tiltræde interessentskabet efter 1 eller flere års forløb, må han af sit kohold betale den forholdsvise andel af den gæld, der til den tid er afdraget, desuden 5 kr. pr. ko.

§ 11. I hvert års Juni og December måneder afholdes en ordinær generalforsamling efter forudgående bekjendtgørelse, ligesom bestyrelsen til enhver tid kan lade afholde ekstraordinære generalforsamlinger. Mindst 20 mand af interessenterne er ligeledes berettiget til at fordrø ekstraordinær generalforsamling, når der til bestyrelsen indgives skriftlig begjæring derom, som indeholde, hvad de på generalforsamlingen ønske forhandlet. Generalforsamlingen har den højeste myndighed i alle foreningens anliggender, og ved enhver der forhandlet sag er alle interessenterne stemmeberettiget. Med undtagelse af forslag om andelsmejeriets ophævelse, der kun kan vedtages såfremt 2/3 af de mødte stemmer derfor ved 2 på hinanden følgende generalforsamlinger, afgøres de forskellige spørgsmål ved simpel stemmeflerhed. På generalforsamlingen lejes mejeristen.

§ 12. Lånet afbetales i 10 år med 1/10 årlig. Udgifterne til driften, lånets afbetaling og forrentning afholdes af overskuddet; hvad overskud der bliver derudover fordeles mellem interessenterne efter den leverede mælkekængde ved de halvårige generalforsamlinger.. Udtrykket " driften " omfatter mælkens kørsel ved mejeriet og mejeriets hele drift. Når lånet er afbetalt, ejer enhver part i mejeriet efter den samlede mælkekængde, han i dette tidsrum har leveret. Ønsker nogen at udtræde efter 10 års forløb, tilståes han erstatning af 2/3 af hans anpart i mejeriet efter taxation. Taxationen foretages af 3 uvildige mænd, af hvilke den udtrædende vælger 1 og bestyrelsen 2.

§ 13. Ved salg eller overtagelse følger andel i mejeriet med ejendommen. Ønsker den tiltrædende ej at være interessent, bestemmer generalforsamlingen hvorvidt den fratrædende skal have erstatning.

§ 14. Bestyrelsen sørger for, at enhver leverandørs levering indføres i en protokol i mejeriet og meddelelse derom tilstilles enhver mindst 1 gang månedlig. Der føres en hovedbog over indtægter og udgifter; 8 dage ind i hver md. gives der hver afregning for den foregående måned. Dersom nogen ønsker mælken kogt i de varme måneder, da er mejeriet pligtig dertil.

§ 15. På de halvårige generalfors fremlægger bestyrelsen det halvårige regnskab, der skal være revideret af 2 revisorer der vælges ved generalforsamlingen. Hvad bestyrelsen udgiver til bøger, papir, porto, rejser godtgøres efter regning.

§ 16. De som påtage sig mælkekørselen, må til sikkerhed stille kaution, leverandørerne må ej skjænke for dem med berusende drikke, ligesom der ej heller

må drives svir og kortspil på mejeriet. Mulige klager over mejeristen, mælken transport eller driften, må skriftlig tilstilles bestyrelsen.

Branduhre den 5. Marts 1890.

(Nedennævnte står som underskrivere af disse vedtægter. H. N.)

Uhre: Erik Pedersen, Jørgen Nielsen, Knud Madsen, Niels Lauridsen, Kr. Kristensen Krudt, Morten Nielsen Jeppesen, Johannes Andersen, Hans Chr. Nielsen, Peder Albertsen, Lars Karstensen, Thomas K. Thomsen, Mourids Pedersen, Lars Pedersen, Jørgen Lund Rauff, Truels Jensen, Marthinus Andersen, Kristen Søby Nielsen, Andreas Eriksen, Hans Kristian Nielsen, Høj Dahl Rauff, Niels Madsen, Kjeld Peder Nielsen, Ole Rauff, Niels Eriksen, Søren Christensen, Peder Pedersen, Jens Peder Christensen, Lars Kr. Nielsen, Engholm, Jens Chr. Sørensen, Leonard Wittendorf, Niels Pedersen, Niels Kristian Kristensen Nørregård, Jørgen Kristian Kristensen, Klaus Akermann, Anton Pedersen, Otto Kr. Jensen og Karl Nielsen.

Skærlund: Peder Egeskov Madsen, Bertel Anton Bertelsen, Peder Jensen, Søren Sørensen, Morten Kristensen og Niels Kristian Kristensen.

Borup: Søren Madsen, Søren Pedersen, Anders Pedersen, Kjeld Klemmesen, P. Chr. Jørgensen, Peder Andersen, Mads Pedersen og Lars Christiansen.

Sandfeld Bjerre: Svend Christensen, Truels Jørgensen, Peder Larsen, Anders Lauridsen og Jens R. Johansen.

Brande: Klaus Henriksen, Kristen Jensen, Brogård og Jørgen Jørgensen, Karstoff

Se efterfølgende om mejeriets historie fra avisudklip og jubilæumsskrift.

I B.S.H. findes en lille munter beretning om en generalforsamling fra en af mejeriets første år, fortalt af Peder Aksel Bentholt, der var født på Uhre mølle 16/12 -1885. Beretningen giver et lille billede af forholdene i Uhre for 100 år siden.

Generalforsamlingen blev dengang afholdt i i skolestuen, og det gav ofte anledning til lidt splid mellem bønderne og læreren.

Læreren Kr. Kristensen var efter min fars udsagn en ret dygtig lærer, men han var ikke særlig afholdt af befolkningen. Der var kommen en forordning om, at børnene ikke måtte færdes i skolestuen med jernbeslåede træsko, men skulle bruge skiftesko. Det fandt forældrene helt meningsløst og gav børnene besked på at bruge deres træsko som de plejede og endda trampe ekstra hårdt i gulvet. Læreren kunne ikke rigtig gøre noget ved en sådan demonstration, men ved den følgende generalforsamling i mejeriet fandt han en anledning til at hævne sig. Før skolen sluttede den pågældende dag sendte han drengene ud i tørvehuset efter 3 kasser tørvesmuld, som han med en kost fordelte over hele gulvet. Peder A. Bentholt fortæller, at vi børn var klar over, at nu blev der ballade, når bønderne kom, så vi blev på legepladsen for at se og høre, hvad der ville ske. Og ballade blev der. Da formanden for mejeriet, sognefoged Peder Pedersen i Kærby (Det er ham på det gamle alterbillede i Uhre kirke), lukkede døren til skolestuen op, blev han helt rød i hovedet af vrede og fornærmelse og råbte til læreren: "Trove du te de æ svin, der ska væer herind'." Hvad Kristensen svarede hørte børnene ikke, men formanden

blev endnu mere vred og erklærede, at hvis læreren ikke omgående fik tørvesmuldet fjernet, skulle han sørge for, at han fik sin afsked. Kristensen fik så fat i drengene og ved fælles hjælp fik de så smuldet ud igen. Da det var overstået, sagde Peder P. til læreren: "No ka du så godt gå ind te dæ sjæl".

Det har nok været en støvet men en sjov generalforsamling.

Op gennem 60-erne begyndte en strukturændring og rationalisering af dansk mejeribrug. Dette førte i første omgang til en sammenlægning af de 3 mejerier i Brande sogn, så der i 1967 stiftedes et "Brande egnens mejeriselskab". Langkær mejeri blev nedlagt og Brande overtog smør- og konsummælksproduktionen og Uhrekilde udvidede osteproduktionen. Tage Møller og Madsen, Brande, senere Viggo Fenger ledede selskabet de første år. Da Møller gik på pension overtog Fenger ledelsen. Selskabet kørte til 1983, da et flertal af medlemmerne vedtog, at nedlægge Uhrekilde, der da var det eneste anlæg der kørte, og indmelde sig i firmaet Borten i Esbjerg.

Skøde: 23/11 1966 fra Andelsmejeriet Uhrekilde til Brandeegnens mejeriselskab.

Skøde: 1985 til Magda og Bent Jensen, Uhre kro.

Mejeriet blev først solgt til en mand, som tømte det for maskiner og inventar, og efter at det havde stået tomt et par år, købte ovennævnte det så. Magda og Bent ombyggede mejeriet til et moderne hotel med 16 værelser, svimmingpool, sauna, solarium og en rummelig opholdsstue. Senere er så et stort ostelager ombygget til 10 værelser og et mødelokale.

Det gamle Uhrekilde mejeri – nu Uhre kros gæsteafdeling (Foto: H.N.)

Mejeriet "Uhrekilde" 1890

Andelsmejeriet "Uhrekilde" 75 År

Mejeriet i 1965

„Uhrekilde“ mejeri blev sat i drift den 30. august 1890.

Oprettelsen af andelselskabet „Uhrekilde“ fandt sted ved en generalforsamling den 3. marts 1890. En kreds af herboende landmænd vedtog at bygge et mejeri, og i løbet af sommeren opførtes bygningen.

I en gammel beretning om mejerivæsenet i Brande sogn fortælles, at det første forsøg til et fælles mejeri blev gjort i Skærlund. Jep Madsen havde i 1887 anskaffet sig en lille centrifuge, der skulle skumme gårdens mælk, men da dette gav den for lidt at bestille, afkøbte han tillige mælken hos sine to naboer: Bertel A. Bertelsen og Peder Madsen. En tyr, forspændt „hestcomgangen“, var drivkraft for mejeriets maskiner — siges der.

Helt tilfreds med ordningen synes de to mælkesælgere dog ikke at have været. Peder Madsen begyndte kort efter at arbejde for oprettelsen af et mejeri for hele sognet, med plads i nærheden af Brandlund eller i nærheden af gården „Brandholm“. Der synes at have været nogen tilslutning til planen, og man enedes om, at mejeriet skulle ligge ved Brandlund.

Der blev gravet brønd, og murstenskørslen til mejeriet begyndtes. Men så væltede planen. Beboerne i Langkær og dens omegn meldte sig fra og vedtog at ordne deres eget mejeri. Andelsmejeriet i Langkær blev hurtigt en kendsgerning. Det blev taget i brug i 1888. Dermed faldt tanken om et fællesmejeri for sognet.

Nu måtte hver sognedel sørge for sig selv. P. Madsen i Skærlund, der var ivrig talsmand for andelstanken, kom i forbindelse med ligesindede gårdmænd i Uhre, og efter en del forhandlinger enedes man om at bygge mejeri for sydsognet i Uhre by. Nordsognet ventede lidt længere. Mejeriet i Brande blev bygget i 1899.

Der blev nedsat et udvalg, som skulle forberede opførelsen af mejeriet i Uhre. Da mejeriets ældste forhandlingsprotokol er gået tabt, kan det ikke ses, hvem der udgjorde byggeudvalget, men antageligt er det de samme mænd, der blev mejeriets første bestyrelse. Det var: Lars Kr. Nielsen, Engholm (formand), Peder Madsen, Skærlund, Johannes Andersen, Erik Bundgaard, Kr. Norgaard og P. Søndergaard af Uhre, samt Andreas Eriksen, Kærby.

Johannes Andersen, Ulre Mark, fungerede som arkitekt. Mejeriet blev bygget efter tegninger af forstander Niels Pedersen, „Dalhus“, Ladelund. Det var efter den tid et stort og moderne mejeri. Dets opførelse kostede 16.292 kr. med maskiner.

Der er foretaget visse udvidelser og moderniseringer (således i 1904), men den egentlige store udvidelse fandt sted i 1950.

Det første år leveredes omkring en halv million kg mælk til „Uhrkilde“. 25 år efter var leverancen på ca. to millioner kg. Nu indvejes ca. 4,8 mill. kg mælk årligt.

Som formænd i de forløbne 75 år har virket følgende mænd:

- 1890— 94: Lars Kr. Nielsen, Niels Kr. Nørregaard og Chr. Nissen.
1894— 96: Søren Sørensen (Hamborg).
1896— 98: Peder Pedersen.
1898—1900: Lars Kr. Nielsen.
1900— 02: Lars Pedersen Teglgård.
1902— 03: Søren P. Eriksen.
1903— 04: Søren Hamborg.
1904— 06: Erik P. Jensen.
1906— 16: Peder Jensen.
1916— 19: Niels Kr. Nørregaard.
1919— 21: Hans Kr. Nørregaard.
1921— 25: Søren Hamborg.
1925— 27: Jens Jensen.
1927— 30: Erik P. Jensen.
1930— 35: Karl Midtgaard.
1935— 37: Laurits Brandt Andersen.
1937— 43: Hans Kr. Nørregaard.
1943— 53: Laurits B. Andersen.
1953— 60: Søren J. Eriksen.
1960— : Hans Nørregaard.

Som bestyrere har virket:

- 1890— 95: Jepsen.

- 1893— 97: A. Rasmussen.
1897—1901: Chr. Rasmussen.
1901— 08: Jens Grønnet.
1908— 31: Frode Lassen.
1931— : Tage Møller.

Mejeriets bestyrelse i dag består af følgende:

- Hans Nørregaard, Uhré (formand).
Martin N. Kristensen, Skærlund (næstformand).
Sigurd Sønderholm, „Sønderholm“.
Meldgaard Jensen, Kærby.
Herluf Blåstrup, Sandfeld.
Gunner Madsen, Uhré.
Evald Sand, Risbjerg.

TIL 75 ÅR'S JUBILÆET DEN 30-8 1965

Vi står i taknemlighedsgæld til vore forældre og bedsteforældre, der i krisetider for landbruget viste frømsyn og vovemod ved i fællesskab at bygge mejerier og slagterier og evnede at lede dem, så det blev til gavn, ikke alene for dem selv og vi, der fulgte i deres spor, men også for hele det danske samfund.

Det var en begivenhed, da man efter overtagelse af landejendommen, første gang sendte mælk til mejeriet; man følte at være kommet med i et fællesskab.

Den samme følelse havde jeg, da jeg som ung mand blev betroet at være med i mejeriets ledelse. De ældre bestyrelsesmedlemmer og mejeribestyrer Lassen ydede mig en venlig vejledning gennem et godt samarbejde. En bestyrelsespost i mejeriet har for mange af andelshaverne været en forskole til andre hverv.

Mejeriet har haft dygtige bestyrere, der har sat en ære i, at produkterne fra „Uhrekilde“ altid stod fuldt på højde i kvalitet med andre mejeriers. At det lykkedes, viser de mange anerkendelser, bl. a. guldmedalje for smør og ost, der på mejeriudstillinger er tildelt mejeriet.

Jeg ønsker mejeriet og dets ledelse til lykke med jubilæet og god medber ind i fremtiden.

Hans Kr. Nørregaard.

ET VIRKE TIL FOLKEGAVN

Den mistro, der var om og mod mejeriet ved dets oprettelse, er nu forlængst forsvundet. Gennem to verdenskrige og en krise af økonomisk art har mejeriet eksisteret og bevist sin fulde bærekraft. — Det har været med i bestræbelserne for at lette kvindernes gerning med mælkens behandling.

Mejeriet har givet det økonomiske grundlag for en udvidet produktion, der har bevirket egnens forvandling fra hedeegn til en opdyrket og velkultiveret egn, hvor mennesket trygt kan bo og bygge.

I 1936 blev kampen mod kvægtuberkulosen sat i system i de enkelte kredse. Mejerikredsen var den bærende kraft i den for samfundet så betydningsfulde sag. Det er i grunden ufatteligt, at der kunne blive enighed om en fælles indsats til kvægtuberkulosens bekæmpelse. Men ved at føre sagen igennem har også „Uhrerkilde“ været med i et virke for folkeundheden til folkegavn. Man er kommet et stort skridt videre i bestræbelserne på også at befri menneskene for den anden tuberkulosebacille.

Efter samme retningslinjer som for kvægtuberkulosen blev der i 1944 taget fat på udrensning for kalvekastning, som før i tiden har påført landbruget store tab.

I 1945 fandt man, at bygningerne var blevet for gamle, maskinerne for slidte. Der blev arbejdet på at få bygget et nyt mejeri eller at få det gamle moderniseret.

I 1949 traf generalforsamlingen beslutning om moderniseringen af det gamle mejeri. Samtidigt blev der indrettet et osteri.

Ostelageret opførtes i 1952, og der blev anskaffet et moderne ostekar og kølemaskine. Mejeriet står nu på højde med, hvad tiden kræver produktionsmæssigt.

Samme år afhændes det af mejeriet drevne mælkesalg i Brande by. Og gennem mejeriforeningen blev ansat en hygiejnekonsulent, som står til rådighed for de enkelte leverandører.

Lawrit Brandt Andersen.

FORNUFTIG INVESTERING I MODERNE MASKINER

Ved formandsskiftet i 1953 var mejeriet i god orden, både med bygninger og maskiner, med nyt østeri og stor lagerplads. På grund af ringe afsætning og små priser på ost blev lageret fyldt. Man rettede henvendelse til F.D.B. om levering af ost, og „Uhrekilde“ fik lov til at sende et parti, som F.D.B. modtog med tilfredshed. Mejeriet har siden leveret til F.D.B.

Østeriet stiller store arbejdsmæssige krav, og i 1955 blev der købt nyt røreværk til ostekar. Det blev en stor lettelse i arbejdet og har økonomisk betydet en fornuftig investering.

I 1955 blev der anskaffet et oliofyr. Efter et års fyring viste det sig, at olien var billigere i brug end kul og tilmed gav mere jævn varme og mindre arbejde.

For smørrets vedkommende stilles der store krav, både arbejdsmæssigt og kvalitetsmæssigt. Der er hård konkurrence inden for vor smørkeksportforening mellem de forskellige mejerier, så i 1956 blev vor gamle trækærne udskiftet med en moderne stålkatne. Den har også været med til at hjembringe flere medaljer og førstepræmier til mejeriet.

Med den udvikling, der sker på lovgivningens område og med henblik på kvalitetskravet er det at håbe, at vore mejeriprodukter kan hjembringe en pris, så leverandørerne kan få en rimelig betaling for deres indsats.

Søren J. Eriksen.

ET ENIGT LANDBRUG NÅR LÆNGST

Ved et jubilæum er det vel naturligt at se tilbage og gøre en slags status over begivenheder og udvikling i den forløbne tid.

Lige så naturligt er det vel også ved en sådan fejtlighed at tænke på fremtiden, og forsøge at danne sig et skøn over, hvad den vil bringe. — Jeg skal i det følgende berette lidt om, hvad der er nået, og hvad vi har måttet lade ligge i de seneste år samt til sidst et par ord om fremtidsudsigterne for dansk mejeribrug.

Uhrkilde Andelsmejeri har i modsætning til mange andre mejerier modtaget en stigende mælkemængde i de sidste år. I 1960 blev der således indvejet 4,4 mill. kg mod 4,8 mill. kg i 1964. Samtidigt er antallet af leverandører gået ned fra 163 til 142, så den gennemsnitlige leverance pr. andelshaver er steget fra 26.900 kg i 1960 til 33.400 kg i 1964.

Omsætningen er i samme tidsrum steget fra 1,8 mill. kr. til 2,3 mill. kr., og driftsudgifterne er steget fra 276.000 kr. til 327.000 kr.

I 1961 udskiftedes den gamle kartoffelkuger med et nyt og mere tidsvarende anlæg, en udgift på ca. 80.000 kr., og i 1963 købtes en ny centrifuge til 25.000 kr. Samme år udvidedes osteproduktionen en del, idet der blev indkøbt et brugt 5000 l ostekar fra Snøde-Stoense mejeri på Langeland. Det blev til godt 11.000 kr., inden det var stillet op; et nyt ville have kostet over 40.000 kr. I de sidste par år er der ingen større investeringer foretaget, da udviklingen i mejeribrug jo måner til en vis forsigtighed.

Som nævnt oven for er mejeribrugets driftsudgifter steget ret stærkt de sidste år, et forhold, der går igen i alle dele af det danske landbrug. Dette i forbindelse med de faldende eksportpriser bevirkede, at indtjeningen ved mælkeproduktionen i 1960—61 var meget dårlig. Smørprisen var således en tid i sommeren 1961 nede på 4,00 kr. pr. kg — Mejeribrugets organisationer gennemførte da med støtte fra hele landbruget den såkaldte hjemmemarkedsordning for mejeriprodukter. — Ordningen, der trådte i kraft den 13. januar 1961, betød, at man nu kunne fastsætte prisen på mælkeprodukter til hjemmemarkedet uafhængig af eksportprisen. Monopolnilsynet skulle dog godkende alle priser og evt. forhøjelser. Prisen blev i første omgang sat til 7,00 kr. og er senere forhøjet et par gange og er nu 8,50 kr. pr. kg.

En anden vigtig begivenhed i 1961 var landbrugets leveringsstop. Baggrunden for denne strejke var de farnævnte økonomiske forhold. Den direkte årsag var de nye lønoverenskomster. Man var fra landbrugets side stort set villig til at imødekomme de stillede lønkrav ud fra den erkendelse, at lønnen i landbruget måtte ligge på højde med lønnen i andre erhverv. Men man stillede som betingelse, at regeringen lovede landbruget erstatning for de øgede udgifter, i alt et beløb på ca. 560 mill. kr. Regeringen kunne kun gå med til ca. 300 mill. kr., og mens disse forhandlinger stod på, trådte den varselede slagteriarbejderstrejke i kraft torsdag, den 4. maj, og den 8. maj skulle arbejderne på mejerierne gå i strejke. — Hertil kom transportarbejderstrejken, der på dette tidspunkt havde været i 14 dage og allerede bragt landbruget store tab. Landbruget stod således over for en standsning af alle sine virksomheder og med ringe udsigt til et antageligt forlig med regeringen om kompensation for de øgede udgifter. — Den 5. maj udsendte alle de store landboorganisationer — undtagen husmandsforeningerne — en opfordring til alle danske landmænd om at standse alle leverancer fra den 8. maj. Opfordringen blev fulgt omtrent 100 pct. Her på mejeriet ønskede ingen at levere mælk i de tre dage, strejken varede, og jeg vil gerne takke alle andelshavere for den solidaritet, der her blev udvist. Resultatet, der kom ud af det, blev jo de kendte tilskudsordninger og forhøjelse af hjemmemarkedspriserne på de vigtigste landbrugsvarer.

Bestyrelsen har de sidste par år ved adskillige møder i mejeriforeningen og andre steder deltaget i drøftelsen om mejeribrugets fremtid. — Mejeriationaliseringen er jo et stort problem, som vi nok før eller senere kommer til at tage stilling til. Om vi skal ind i mejeriet „Danmark“, eller vi skal med i et mindre selskab, tør jeg ikke sige på nuværende tidspunkt, men jeg tror, at der på en eller anden måde vil blive et samarbejde mellem mejerierne om produktionen. Der vil uden tvivl kunne vindes en hel del ved en fornuftig strukturændring i mejeribrug, men det vil dog være af langt større betydning for dansk landbrug, hvis der i Europa kunne skabes et friere marked for landbrugsvarer. Hvis dette mål kunne nås, ville økonomien hurtigt rette sig og det største problem være løst for dansk landbrug.

Hermed tak til andelshavere, bestyrelseskolleger og mejeribestyrer Møller og fru for et godt samarbejde i den forløbne tid.

Ulre i august 1965.

Hans Nørregaard.

Udviklingen inden for mejeriet „Uhrekilde“ gennem de sidste 25 år har været stor, men sikkert ikke stor nok. Planerne ved 50 års dagen var, at der skulle bygges nyt mejeri. I årene forud var der disponeret efter dette ved hvert år at henlægge 10.000 kr., men besættelsen og årene derefter satte en brat ende for dette.

I 1949 blev man dog enige om at modernisere det gamle mejeri fra grunden, en modernisering, som var stærkt tiltrængt, men også blev en god løsning, gode, moderne maskiner blev resultatet. I 1952 begyndte fremstilling af ost. Der blev bygget lagerlokalet til 35 tons ost. — Det første år produceredes ost af ca. ½ mill. kg mælk, og nu i jubilæumsåret bliver der anvendt ca. 1,3 mill. kg mælk. Der er jo nok ingen tvivl om, at en rationalisering og strukturændring vil ændre billedet for mejeribrugets fremover.

Dog håber jeg, at der under en eller anden form må blive drevet mejeri i Ulre i fremtiden. Efter næsten en menneskealders virke ved Uhrekilde Andelsmejeri vil vi, min hustru og jeg, måske for en lykkelig og rig tid ved „Uhrekilde“ mejeri, et arbejde i tillid og frihed.

Tage Møller.

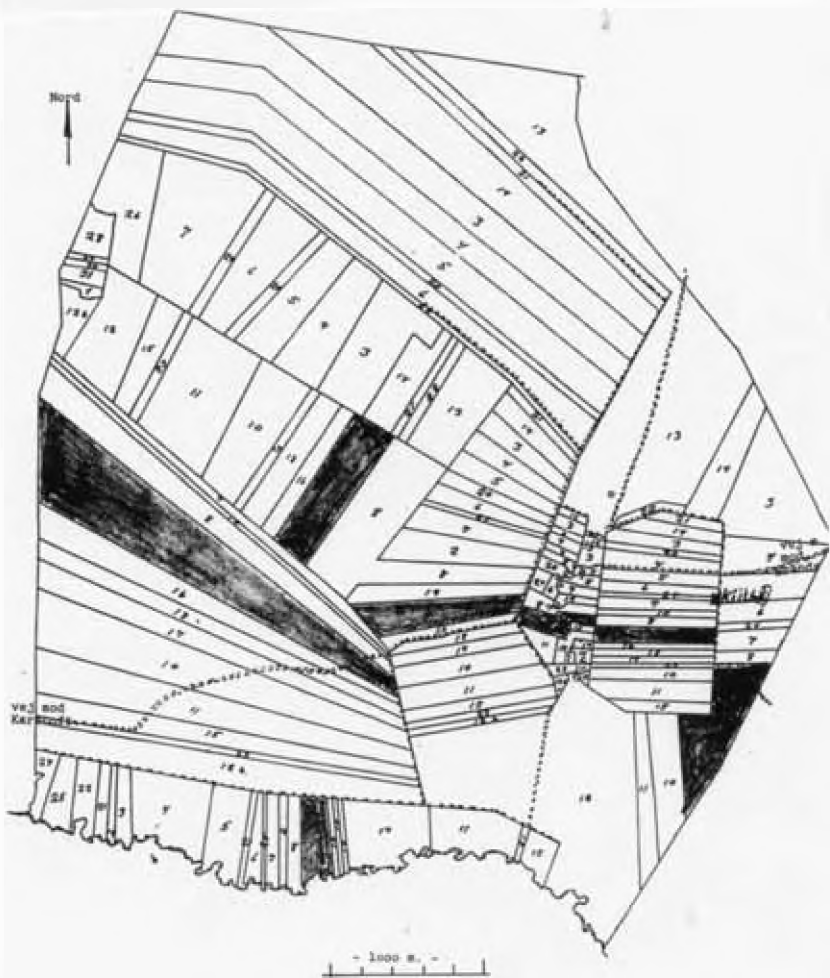
Uhrre mejeris bestyrelse ved 50 års jubilæet i 1940

**Stående fra venstre: Mejeribestyrer Tage Møller, Anders P. Jørgensen, Jeppe Olsen og Erik A. Eriksen
Siddende fra venstre: Jørgen Lambæk, Karl Midtgård, Hans Chr. Nørregård (formand) og Laurids Orloff**

Uhrre mejeris bestyrelse ved 75 års jubilæet i 1965.

**Stående fra venstre: Meldgård Jensen, Gunnar Madsen, Evald Sand og Herluf Båstrup
Siddende fra venstre: Sigurd Sønderholm, Hans Nørregård (formand), mejeribestyrer Tage Møller og Martin Kristensen**

Uhre by's jorder efter udskiftningen.

Her. nr. 9m efter jordfordelingen i 1800 ca. 350 td. land.

Mtr. nr.9e, 9a. Gården nedlagt o. 1865 - 1870.

På kortet over Uhre by fra 1800 tallet, ses det at gården lå på 9e ved Tarpvej mellem Vigård og Slotsgården. Ved udskiftningen fik gården tillagt ca. 350 td. land, og var dermed byens største gård i jordareal.

Ved udskiftningen ejedes gården af Jens Tøgersen og Ane Marie Henrichsdatter. De er gift 1. Påskedag 1787. Ved udskiftningsforretningen 26/3 1800 på Amtsgården i Vejle var Jens Tøgersen ikke mødt. Han undskyldte sin udeblivelse med "sygdomsforfald", men han vedkendte sig tilfreds med delingens bestemmelser, som i commissionen ville blive forsøgt, hvilket blev ført til protokols
Jens Tøgersen var født 1753 i Sdr. Omme , men hans far havde 11a, Skovgård i Skærlund i fæste, side 30 i Skærlund-heftet. Jens Tøgersen fik skøde på 5a Storgård i Uhre 2/5 1787 af sin svigerfar Henrik Pedersen og blev gift med datteren, Ane Marie Henrichdatter. De havde 10 børn, men 6 af dem døde som små. Økonomien har nok ikke været for god, for der er optaget ret store lån hos privatpersoner. Hvornår de har afhændet 5a og flyttet til 9a vides ikke med sikkerhed, men det er sket før 1800. Jens Tøgersen sælger allerede i 1802 gården til Jørgen Christensen, men familien er nok blevet boende i Uhre, da de både i 1804 og 1807 har fået børn døbt, og efter kirkebogen har bopæl i Uhre.

Jørgen Christensen fik skøde 2/4 1802, han var født i 1756 og døde 25/6 1825. Han var gift med Ane Marie Bertelsdatter, født 1737 eller 38 i Grindsted sogn. De havde 2 døtre og 1 søn. Den ældste datter, Valborg, blev gift med Hans Madsen i Hallundbæk, og Ane Marie med Peder Larsen fra nabogården 7a. Sønnen, Chresten Jørgensen Hejnsvig, fik efter faderens død, 25/6 1825, skøde på gården. 7/7 1825 , tl. 27/3 1840 giver Hans Madsen afkald på arv for sin hustru , efter hendes fader Jørgen Christensen og moder Ane Marie Bertelsdatter. Der oprettes 25/6 1825 en aftægtskontrakt til enken Ane Marie Bertelsdatter på en årlig værdi af 34 Rdl. ,Der er da 3-3-2-3/4 td. hartkorn , efter at der er købt jord til gården. Se 8a. Chresten Jørgensen døde i en ret ung alder, vistnok ugift. Ved folketællingen i 1834 er der ikke angivet en ejer på gården, men den er beboet af enken Ane Marie Bertelsdatter. Hun er da 86 år gammel. Desuden af 3 tjenestefolk.
Ane Maries svigersøn, Peder Larsen, på 7a, nævnes som bestyrer af gården.

Den 23/12 1840 får Christian Hegtemann Rauff skøde på gården. Han var født 6/4 1815 på Hastrup vandmølle, og han var gift med Ane Marie Mathiasdatter, født .ca. 1816 i Hindskov, Thyregod sogn. De fik 9 børn, og med den familie kom Rauff navnet til sognet, de 6 af dem blev boende her.

Chr. H. Rauff havde fra sit hjem på Hastrup vandmølle forstand på mølleri, og det er vel nok årsagen til, at han i 1842 søger sogneforstanderskabet om tilladelse til at opføre en vindmølle i Uhre. Han har jo nok også set, at højdedraget øst for byen engnede sig godt til en vindmølle.

Christian Hegtemann Rauff, født 6/4 1815 i Hastrup mølle, død 4/7 1889 på Kærbygård, gift med Ane Marie Mathiasdatter, født omkring 1816 i Hindskov i Thyregod sogn, død 17/4 1888. De byggede Uhre mølle 1843-44. (Foto: Rauffslægtens historie.)

Samme år har Kjeld Langkær (Stampen i Brande) søgt om tilladelse til at opføre en mølle. De får begge afslag med den begrundelse, at det anses for uforholdsmæssigt og ubilligt mod den nuværende mølle, (Arvad vandmølle) ligesom der ville være for ringe næring til 2 møller i sognet. Kjeld Langkær var dog ikke så let at bremse. Han gik videre op i systemet, og fik endda en kgl. privilegeret tilladelse til at bygge en mølle i Uhre. Når det blev i Uhre skyldes det nok, at foruden en god beliggenhed, på et højedrag og tæt ved byen, at der skulle være 1 mil mellem møllerne. Det fortælles at Kjeld Langkær målte afstanden fra Arvad mølle til Uhre ved at binde en halmvisk om et vognhjul og tælle hjulets omdrejninger x hjulets omkreds. Møllen blev efter al sandsynlighed placeret på Kiilhøj, gravhøjen lige syd for Uhre vandværk, som vist på vedlagte kort. En skriftlig beretning fra Nationalmuseet og ældre folks udsagn bekræfter dette. Denne mølle omtales i B. S.H. som en Stubmølle, altså en mølle hvor hele møllen drejes for at få vingerne op mod vinden. Denne mølle fik dog ikke lang levetid. Allerede den 16/11 1843 sælger Kjeld Langkær møllen med tilhørende privilegier til Chr. H. Rauff.

Han flyttede kort tid efter møllen til sin nuværende plads på 9a, som jo var en lod til hans gård. Den mølle, han rejser her, var dog en hollandsk vindmølle, en mølle hvor det kun er hatten, der drejer rundt. (Efter oplysninger i Lademanns leksikon, er det videnskabsmanden og multikunstneren Leonardo da Vinci, der har opfundet vindmøllen med den drejelige hat. Han levede fra 1452 til 1519). Chr. H. Rauff får 14/10 1844 foretaget en vurdering til brandforsikring, og her står bl.a., at efter at møllen er flyttet og ombygget er forsikringen hævet fra 600 Rbd. til 3.200 Rbd. Som det ses af taxationsmændenes omtale af møllen, benævnes den nu som en hollandsk "Veirmølle". Efter en ny brandtaxation, den 29/11 1851, bliver der forsikret en forpagterbolig og et udhus til svinesti og fæhus for ialt 200 Rbd. Bemærk her møllens værdi i forhold til de andre huse. - I 1855 har møllen været forpagtet ud til Niels Pedersen, og han har nok haft en lille biindtægt, da han har fået en advarsel fra sogneforstanderskabet for at have udskænket og solgt brændevin, "hvortil han ej er berettiget". Han har vel også haft en del af jorden i forpagtning, da der er bygget udhuse.

Chr. H. Rauff havde også arbejde og opgaver udefor hjemmet. Han var medlem af sogneforstanderskabet fra 1845 - 51, og herfra indvalgt i Vejle amtsråd fra 1856 -62. 30/5 1863 sælger Chr. H. R. møllen til Henrik Nielsen, sammen med lodden 9a, som møllen lå på. Ved skøde 18/3 1865 sælger han også 9e, altså jorden hvor gårdens bygninger lå på, til Hans Chr. Nielsen på 8a. Det fortælles, at han flyttede bygningerne ud på gårdens jord i Kærby, og byggede her Kærbygård, 9d, som den første gård i Kærby. Hvor meget af gården han har flyttet vides ikke, men gården er forsvunden omkring den tid. -

Ved gården stod der, efter hvad der fortælles, et par store kastanjetræer, og det har nok været en seværdighed på den tid, men de blev desværre fældet da gården forsvandt. En nabo sagde da,:" Å, I skåner, te I ku næn o ta æ stås a Uhr." . Kærbygård omtales senere.

Brandtaxation – Uhre Veirmølle

Pag. 534

Aar 1844 den 14 Octobr. blev af undertegnede cst. Fm. I Branddirecturens, hr. Overkrigscommisair Binderups lovlige Forfald og Taxationsmændene Lars Sørensen af Skoudahlunds Mølle og Sognefoged Anders Jensen af Riisbjerg efter Vedkommendes Forlangende foretaget følgende Taxation til Indtegning under Brandforsikring:

Pag. 535

Uhre Mark

- 3) Christian Rauffs Veir Mølle, som forhen under Hno. 183 –24 var forsikret for 600 Rbd. befandtes nu efter at være ombygget og flyttet, saaledes: En Hollandsk Weirmølle i ottekant, 3 Etager, foruden Hat og Pilkjælder, 11 $\frac{1}{4}$ Alen høi i Lademaal fra Hatten til Jorden, 11 Alen dyb ved Foden, 4 Alen paa første Loft, 7 $\frac{1}{4}$ Alen paa anden Loft og 6 $\frac{1}{2}$ Alen ved Hatten, bestaaende af Fyrtømmer forneden og Egetømmer i Hatten tækket med Straae. I Samme fandtes en 8 Qvarteers Rugqværn, en 6 Qvarteers Maltqværn og en 8 Qvarteers Pilqværn, med 4 Rihnske og en Sandsten, der drives af en Axe med Vinger af 29 Alens Vindfang og tilhørende Knaghjul, Stjernejul og Drev, hvilket alt taxeres for i Forbindelse med et omkring Møllen værende Fyr Rækværk og et til Møllen hørende Krøiværk med støbt Jernhjul, for
NV.	3.200	3.200
Summa		3.200

Intet med Hensyn til Ildsfare at bemærke
Og forhen forsikret for 600 Rbd.

Brandtaxation den 28. Novbr. 1851

Forretningen fortsættes med Brandfoged Niels Hansen af Uhre som anden Taxationsmand.

Uhre Bye

2.	Christian Rauffs Veiermølle, som under H. Nr. 183-24 Staar forsikret for	3.200
	Hertil kommer under Litra b . En Bolig for Forpagteren, Sønden Møllen i Øst og Vest, 5 Fag, 8 $\frac{1}{4}$ alen dyb Grundmur af Steen 3 $\frac{1}{4}$ alen Høj, Overdelen Fyr, Straa og Lyngtag! Alt til Beboelse med Bræddeloft, 1 Skorsten, 1 Bageovn, taxeret efter Overslag til	150
	c. Et Udhus, vesten forrige, 6 Fag, 6 alen dyb, Grundmur af Steen 2 $\frac{1}{2}$ alen Høj, Overdelen Fyr, Straa og Lyngtag, til Svinesti og Fæstald, ligeledes taxeret til	50
	<u>Summa</u>	<u>3.400</u>

Er forsvarlig mod Ildsfare
Og forhen forsikret for 3.200

I de følgende år skifter møllen tit ejer, siderne 69-70 i U.G.H., så den har nok ikke været en særlig god forretning i dens første leveår. Det var jo før der kom rigtig gang i hedeopdyrkingen, så kornavlens har været ret beskedet. Den 22/6 1874 fik Knud Nielsen skøde på møllen. Han solgte 6/8 1877 lodden 9a til Jens Peder Jensen, som da var ejer af 16a Slotsgården. Møllen får da mtr. nr. 9l.

1/3 1882 får Anton Christian Pedersen skøde på møllen. Han var født 16/9 1849 i Sindbjerg, Han blev gift 9/5 1882 med Dorthea Kirstine Rasmussen fra Bryrup, født 23/4 1854.

De gav 6.000 kr. for møllen. Anton var uddannet i møllerfaget og var en meget dygtig mand, han blev med tiden kun kaldt Anton Møller. I ægteskabet var der 7 børn, men 2 af dem døde som små i 1888. Børnene tog senere navneforandring til Benthholm.-

En af dem Peder Aksel Benthholm fortæller i B. S. H. om forholdene på møllen og i Uhre i hans barndom. Om møllen fortæller han, at den var i en meget dårlig stand, da hans far købte den, og bedre blev det ikke, da en storm rev akslen og halslejet i stykker. Anton havde brugt alle sine penge til købet af møllen, og lån i banken kunne han ikke få. Men hjælpsomheden var stor. Chr. Brogård kom af sig selv og lånte Anton 500 kr., for som han sagde: "Møllen kan vi ikke undvære" I de 18 år Anton havde møllen voksede kundekredsen stærkt. Der kom folk fra både Skarrild, Arnborg og Give sogne. Særlig op mod jul var der stor travlhed, da blev møllen holdt i gang både nat og dag, og da var det næsten en katastrofe, hvis det blev helt vindstille. Husmødrene skulle jo have mel til julebagningen. P. A. Benthholm fortæller også at folk der kom langvejs fra ofte kom ind til hans mor og fik en bid brød og en dram medens kornet blev malet. Den ældste søn, Niels Tholdstrup, blev lærer på Ladelund landbrugsskole og statskonsulent i mejeribrug, Magnus blev gårdejer i Haubro. Kristian i Båring på Fyn og datteren Bothilde blev gift med en Ritter i Kvottrup. Aksel Peder Benthholm var bestyrer på en af statens Domænegårde i Sønderjylland.

I 1900 solgte Anton møllen og købte Engholm, mtr. nr. 8c, Gejlbergvej 11. Mølleriet havde for ham været en god forretning. En ældre mand har fortalt mig, at nu havde han selv hjulpet folk med et lån, når der var behov. Anton var i sognerådet fra 1904 -1907. Da han solgte Engholm i 1913, flyttede ægteparret ind på "Virkelyst" på Brandlundvej. Omtale i Vejle Amts Folkeblad i anledning af deres guldbryllup er vedlagt. Anton døde 11/11 1935 og Dorthe 26/11 1935. Ingen af familien bosatte sig i sognet.

Guldbryllup i Brande

(I Vejle Amts Folkeblad den 9.5 1932 stod der at læse følgende:)

Den 11. ds. (11.5.1932) kan forhenværende møller Anton Pedersen og hustru, Brandlundvej, Brande, fejre guldbryllup.

Guldbrudgommen er født i en lille ejendom på Hvolgårds mark. Som ung lærte han mølleriet, og da han var blevet svend, blev han bestyrer på Tørring mølle ved Brædstrup, der da ejedes af den i vide kredse kendte hestehandler, Niels Tholstrup.

Den unge bestyrer blev snart forretningsfører for hestehandlaren, der havde en meget omfattende forretning, men som var betydelig dygtigere til at handle med heste end til at føre regnskab. Men skrivning og regning var fag, der lå for Anton Pedersen. På Uldum højskole havde han kun fået sine medfødte gode evner udviklet yderligere – en uddannelse, der senere i livet kom ham til stor nytte.

Guldbruden er født 1854 i Addit ved Silkeborg. Hendes far var landmand og træskomand. Han var for øvrigt født på den store herregård, Klingstrup på Fyn, men på grund af datidens pengekrise måtte familien gå fra både den nævnte og endnu et par andre store slægtsgårde. Den 11. Maj stiftede de unge folk hjem, idet de for 6.000 kr. havde købt en meget forfalden gammel mølle i Branduhre, Brande sogn, med ca. 20 td.r. land dårlig hede. De to unge dygtige mennesker tog fat med lyst og mod, og da de var yderst nøjsomme, blev møllen snart moderniseret og heden opdyrket. Senere købtes der et stykke eng, og i 1900 solgte Anton Pedersen så møllen og købte en gård i Branduhre nær, hvor ægteparret boede til det i 1913 solgte dan og købte det pæne lille hus i Brande, hvor de fremdeles bor.

Anton Pedersens evner har utvivlsomt ligget adskilligt over det almindelige, ligesom han altid har været en ordensmand af den gamle skole. Han har været kasserer i sogneråd, mejeri, brandkasse o.s.v. og ikke mindst har han i adskillige år været en betroet mand og møller på Brande Foderstofforretning. Han har stadig haft lyst til at følge tiden og dens udvikling, både herhjemme og ude i den store verden. Hans gode forstand og hurtige

opfattelse har mange gange gjort ham det let at sætte sig ind i endog ret sammensatte vanskelige forhold.

Blandt de oplysningskilder, der har været med til at holde hans sind frisk, skal der her nævnes "Vejle Amts Folkeblad" – et blad Anton Pedersen vistnok har læst i alle det år det har bestået og fremdeles daglig læser fra ende til anden.

Under de skiftende år og kår har Anton Pedersen haft en udmærket støtte i sin dygtige, elskværdige hustru, der trods et svagt helbred har fyldt sin plads som mor og husmor på bedste måde.

Ægteparret har 5 børn, der alle er i gode stillinger. Den ældste søn, der bor i Ålborg, er statskonsulent i mejeribrug – tidligere lærer på Ladelund; en søn der også er landbrugskandidat, er bestyrer på en af statens store domænegårde i Sønderjylland; en søn er gårdejer i nordjylland, en gårdejer på vestfyn og familiens eneste datter er gift med en gårdejer på Århuseggen.

Nu om få dage kan det gamle ægtepar altså fejre den sjældne familiefest, som en 50-års bryllupsdag med rette kan kaldes.

Det er for øvrigt en oplevelse at tale med Anton Pedersen, hvis man da har nogen historisk sans. Han har stadig sin udmærkede hukommelse i behold og kan give en interessant skildring af forholdene, som de lå for et par menneskealdre siden.

Da de to unge flyttede fra den venlige østeregn og til Brande var det lyngen, der ganske overvejende beherskede vesteregnet. Jordene var ikke merglede. Det var ingen læhegn, så vestenvinden havde fri fart ind over de nøgne marker. Selvfølgelig var datidens landbrug fattigt, som det af de givne naturforhold var nødt til at være. Samfærdselsforholdene var besværlige. Ingen baner eller nogenlunde fremkommelige veje.

Og se så nu! Overalt merglede, kultiverede, veldrevne marker. Lyngen fortrængt af udstrakte plantager. De kraftige læbælter hindrer storm og sandflugt. Pyntelige, velholdte landbojhem i stort tal spredt udover egnen – for så vidt et vidnesbyrd om, at eventyrets tid ikke er forbi endnu, selv om øjeblikkets krise lægger et knugende tryk over udviklingen.

Det kan forudses, at adskillige venner og naboer den 11.ds vil hilse på guldbrudeparret og takke, både for det gode eksempel og ????????

Den nye ejer af Uhre mølle, Rasmus Nielsen, født 29/9 1864 i Gadbjerg fik skøde d.29/1 1900. Han var uddannet i møllerfaget på Egholm mølle ved Tørring, og han havde i nogle år drevet Givskov mølle. Han blev gift med Marie Kirstine Larsen fra Sdr. Nærrå. De fik 8 børn, side 70 i U.G.H.

Rasmus N. blev kort efter overtagelsen uddeler i foderstofforretningen, der var startet i 1898 og havde haft lager på mejeriet de første år. Det gav øget omsætning, så Rasmus udvidede pakhuset og installerede en petroleumsmotor og en ekstra kværn til hjælp i vindstille perioder. De byggede i 1913 nyt stuehus ved ejendommen. Rasmus købte 12/2 1908, 7b,8g,9ab, Møllegården af Hans Chr. Nielsen og Marthinus Andersen, og i 1917 købte han 8v, lodden nord for Tarpvej, af Adolf Nielsen på Vigård.

I 1930 opførte han nye bygninger ved Tarpvejen 7b, Møllegården, som han i 1933 afhændede til Jeppe Olesen.

I 1930 overtog sønnen Niels Ebbesen Nielsen møllen og ejendommen. Han var født 2/12 1895 i Give og døde 12/7 1974 i Uhre. Han var gift med Signe Elvine Lyngholm Jensen, og der var også 8 børn i deres ægteskab, side 70-71 i U.G.H. Efterhånden som elektriciteten blev almindelig på gårdene aftog møllens betydning for egnen. I krigsårene fik den dog en kort oplomstringstid, og den var igang til omkring 1950.

Storme havde i tidens løb revet vingerne af, og da udviklingen havde gjort denne form for mølleri forældet, havde Niels Ebbesen ingen økonomisk interesse i at vedligeholde møllen. Han ville dog gerne bevare den for eftertiden, og i 1970 lod han den udstykke fra den øvrige ejendom. Den blev senere fredet, 7/8 1981.

I begyndelsen af 60-erne begyndte Nationalmuseets mølleudvalg at registrere de tilbageværende gamle møller i landet, og hvilke som evt. kunne restaureres. Der var også kontakter til Uhre mølle. I udstykningspapirerne fra 1970 står "Foreningen til danske møllers bevarelse" som ejer af møllen. Det var vist Niels E. Nielsens hensigt, at denne forening skulle overtage møllen, men der var ikke skrevet skøde, da Niels E. Nielsen døde i 1974. I 60-erne arbejdede Brande turistforening og forhenværende kommuneingenør Hugo Nielsen ihærdigt på at få møllen restaureret. Der blev indsamlet en del penge til formålet, og hatten fik en mindre istandsættelse. På grund af særlige forhold gik arbejdet i stå i en del år. 1/1 1991 solgte Niels E. Nielsens enke, Signe Nielsen, ejendommen og møllen til Helle Jensen fra Kølkkær. Hun gjorde stuehuset i stand med nyt køkken og badeværelse og lejede det ud. Lodden nord for Tarpvejen, 8v, solgte hun til Holger Olesen på Møllegården.

Kort efter at den nye ejer havde overtaget ejendommen, begyndte Uhre Udviklingsråd at forhandle med hende om overtagelse af møllen med henblik på en istandsættelse. Der blev ført mange og lange forhandlinger. Udviklingsrådet havde den opfattelse, at Helle Jensen burde være glad for at slippe af med den fredede mølle, som hun jo havde pligt til at vedligeholde, men da Helle i starten forlangte 100.000 kr. for den, var der jo langt mellem parterne. Uhre Udviklingsråd havde haft kontakt til flere foreninger og Brande kommune om møllens restaurering. Den 9/6 -1993 indkaldte teknisk chef i Brande kommune Niels Kristoffer Nielsen til et møde på Brande rådhus.

Formålet med mødet var at få møllen købt, og dermed en mulighed for at bevare den for eftertiden. Der deltog repræsentanter fra følgende foreninger: Brande museum, Lokal -og slægts-historisk forening for Brande og omegn, Brande turistforening, Uhre vindmøllelaug, Uhre Udviklingsråd. Desuden Arne Danielsen og borgmester Karl Kristensen. Det blev på mødet oplyst at Helle Jensen havde henvendt sig til Ulla Thyrring., Direktør for Herning museum angående møllen, og at denne nu kunne købes for 25.000 kr. Det blev herefter vedtaget, at Uhre Udviklingsråd. skulle købe og tage skøde på møllen indtil et blivende ejerforhold kunne findes. Det blev aftalt at Brande kommune senere skulle indkalde til et møde i interessekredsen omkring møllen for at få opbygget en permanent organisation, der kunne tage skøde på møllen og stå for restaureringen. Dette møde blev afholdt d. 14/2 1994. Tilstede var repræsentanter fra de ovennævnte foreninger, samt Ulla Thyrring fra Herning museum.

Der blev på mødet nedsat en arbejdsgruppe, der kom til at bestå af følgende Finn Kjeldsen Pedersen, Rubech Rasmussen, Hans Nørregård, Alfred Porsbjerg, Svend Bjerre, Erik Jæger, Arne Danielsen og borgmester Karl Kristensen. Herning museum ønskede ikke at indgå direkte i arbejdet, men ville gerne påtage sig en rådgivende rolle. Arbejdsgruppen fik udarbejdet vedtægter, og den 8/3 1994 stiftedes foreningen "Uhre Mølle" og fik skødet på møllen overdraget af Uhre Udviklingsråd. Der blev valgt bestyrelse til den nye forening, og det blev ovennævnte arbejdsgruppe, minus Erik Jæger.

Borgmesteren blev formand og Alfred Porsbjerg næstformand . Sagfører Mansfelses-Giese havde udarbejdet forslag til vedtægter, og de blev godkendt med et par små rettelser.

Vedtægter for Foreningen Uhre Mølle

1.

Foreningens navn er Foreningen Uhre Mølle; dens hjemsted er Brande kommune.

2.

Foreningens formål er at erhverve, istandsætte og drive den i 1843 byggede og nu fredede Uhre Mølle.

3.

Foreningen består af de i paragraf 4 nævnte seks institutionelle medlemmer, men den står åben for individuelt medlemskab for alle, der ønsker at støtte foreningens formål.

Såvel institutionelle som individuelle medlemmer har hver én stemme på generalforsamlingen.

4.

Foreningen ledes af en bestyrelse på syv medlemmer, hvoraf hver af de institutionelle medlemmer: Brande kommune, Brande Museum, Lokal-og slægtshistorisk Forening for Brande og omegn, Brande Turistforening, Uhre Udviklingsråd og Uhre Vindmøllelaug udpeger et medlem, medens det syvende vælges på generalforsamlingen. Bestyrelsen vælger selv af sin midte formand, næstformand, kasserer og sekretær.

5.

Generalforsamlingen er foreningens højest myndighed. Den afholdes hvert år i maj måned på et af bestyrelsen valgt sted i foreningens hjemkommune.

Generalforsamlingen er beslutningsdygtig uanset antallet af mødte medlemmer.

6.

Generalforsamlingen har følgende dagsorden:

1. Valg af dirigent
2. Bestyrelsens beretning
3. Aflæggelse af regnskab og forelæggelse af budget for det kommende år.
4. Valg
5. Fastsættelse af kontingent.
6. Eventuelt.

7

Ekstraordinær generalforsamling kan indkaldes af bestyrelsen og skal indkaldes af denne, såfremt 25 individuelle medlemmer kræver det.

8.

Indkaldelse til såvel ordinær som ekstraordinær generalforsamling sker ved indrykning af annonce i en lokal avis med mindst 14 dages varsel.

9.

Foreningens regnskab revideres efter samme retningslinier som kommunale og ved Brande kommunes foranstaltning. Regnskabsåret er kalenderåret.

10

Foreningens vedtægter kan alene ændres efter forudgående tilladelse fra Brande Byråd; ændring kræver to tredjedels majoritet blandt de mødte på den generalforsamling, hvor forslaget behandles.

11

Foreningens formue kan ved foreningens nedlæggelse aldrig udloddes til medlemmerne, men skal i så fald overgives til Brande Kommune til anvendelse til kulturhistoriske formål, primært det i nærværende vedtægters paragraf 2 anførte.

12.

Foreningens kontingent fastsættes på hvert års ordinære generalforsamling.

-o-0-o-

Således vedtaget på foreningens stiftende generalforsamling på Brande Rådhus den 8. Marts 1994:

Karl Kristensen (formand)
Alfred Porsbjerg (næstformand)
Finn Kjeldsen Pedersen (sekretær)
E. Rubech Rasmussen (kasserer)
Hans Nørregaard (bestyrelsesmedlem)
Svend Bjerre (bestyrelsesmedlem)
Arne Danielsen (bestyrelsesmedlem)
J. Mansfeld Giese
Niels Kristoffer Nielsen
Hans Andersen

Efter at Skov-og Naturstyrelsen havde undersøgt møllen og lovet støtte til projektet, blev der i sommeren 1993 lavet et overslag over udgifterne til istandsættelsen. Det blev udarbejdet af Skov - og Naturstyrelsens arkitekt, Erik E. Holm, møllebygger John Jensen og tømmermester Arne Danielsen. John Jensen er een af de få tilbageværende møllebyggere i Danmark. Han skriver om Uhre mølle, at den er opført på et fundament af syldsten. Den er i teknisk god stand og udstyret med melkværn med tromlesigte, en skråkværn, en skalkværn, med en delvis afmonteret grynvifte. Hvad der er særlig interessant er, at der fra en lodret afselder, der drives af stjernshjulet og trækkes via kronspidshjul er 2 forlagsaksler, der trækker en havrevalse og en kagebrækker med dobbelt formling. Han skriver også, at kagebrækkeren er en af de meget få tilbageværende i Danmark. Overslaget og arbejdet er delt op i 4 etaper og til en samlet udgift på ialt 1,2 mill. kr. Før arbejdet kunne påbegyndes var der mange formaliteter der skulle klares, og her havde foreningen god hjælp af Ulla Thyrring, der sad i Skov - og Naturstyrelsen. Der blev fra S .og N. givet tilsagn om støtte til projektet med 50 % af de faktiske udgifter.

Tilskuddet var betinget af, at arkitekt Erik E. Holm skulle føre tilsyn med arbejdet , og at der blev tinglyst en bevaringsdeklaration. De sidste 50 % skulle så indsamles hos fonde, virksomheder, kommunen og private sponsorer. Der var fra flere sider givet tilsagn om støtte, hvis projektet blev gennemført. Første etape blev påbegyndt i Januar 1995,og omfattede ny tækning af møllen - hatten, el-installation og en del tømmearbejde. Udgiften blev til 1. etape knap 200.000 kr. lidt mindre end overslaget, men der var også flyttet en del rundt på arbejdet i 1. og 2. etape. Arbejdet på selve møllen gik i stå et stykke tid. Det skyldtes dels, at overslaget på 2. etape havde fået en kraftig stigning på ca. 100.000 kr. til 440.000 kr. og dels at møllebyggeren var rejst til Japan for at bygge en mølle der. I efteråret 1996 var der indsamlet så stort et beløb at renoveringen kunne fortsætte, og den 9/12 1996 begyndte arbejdet på 2. etape. Hatten blev af en kranvogn løftet ned på jorden, og det viste sig desværre at det meste af den måtte udskiftes tillige med krøjeværket.

Da arbejdet var afsluttet og regnskabet over 2.etape var godkendt i S. og N. var omkostningerne løbet op i ca. 650.000 kr. Foruden sponsorpenge fik foreningen i 1997 et rentefrit lån på 100.000 kr fra Brande kommune, der skal afdrages over 5 år, første gang 2. januar 2003. Den 20. Januar 1998 har vi fået et overslag over 3. etape på ialt kr. 584.074. Et nyt overslag her i 1999 er på ca. 700.000 kr. og omfatter reparation af kværne, renseri, tandhjul og etageadskillelse. Det forventes at arbejdet kan påbegyndes i november måned

Foreningen har fra start haft et problem med, at der ved udstykningen af møllen fra den øvrige ejendom kun var udskilt 300 m2. Da så ejendommen blev sat til salg her i sommeren 1997, forsøgte bestyrelsen at købe pakhuset og et stykke af jorden. Da dette ikke kunne lade sig gøre, besluttede vi at købe hele ejendommen og så skille pakhus og 1 td. land fra og derefter sælge ejendommen igen. Denne handel blev gennemført og uden tab for foreningen.

De nye ejere af ejendommen er L. Krahn og Fin Christiansen, der driver forretningen - Kloak-Beton & Belægning.

I 1998 fik foreningen en udskæring i egetræ af møllen med navn og årstal udført af Andreas Pedersen og malet af Anna Pedersen, begge Brande. Udskæringen er ophængt på gavlen af pakhuset. I 1999 fik foreningen tildelt Herning Folkeblads kulturpris på 25.000 kr. Dette beløb blev brugt til en istandsættelse af pakhuset. Loftet blev isoleret og beklædt med plader, og der blev indlagt el og vand samt lavet ny nedgang til kælderen. Når arbejdet kunne udføres til denne pris, skyldes det, at de fleste materialer blev sponsoreret (Uhre vandværk indlagde vandet gratis) og at arbejdet for en stor del blev udført ved frivillig arbejdskraft med tømrermester Arne Danielsen som leder. Lokalet kan nu anvendes til udstillinger, møder og ved besøg på møllen.

Det har nok for mange været en god forretning i gammel tid at eje en mølle. Det fortælles at mølleren havde en speciel skovl, som han tog en skovlfuld korn med af hver sæk.- Han "toldede" af kornet.- Så kom der en dag en bonde med en sæk med en lille smule korn i. Da så mølleren kommer med sin skovl, ser bonden på ham og siger stille:
"A vild da gjan ha æ sæk med hjem igen".

Uhre mølle

Billedet her viser Uhre mølle omkring 1910, hvor møllevingerne snurrede og møllen malar korn for omegnens bønder. Som det ses var møllevingerne forsynede med sejl efter hollandsk mønster. Mølletypen kaldes også en "Jordhollænder".

Uhre mølle
Billeder af møllen efter afslutningen af 2. Etape af restaureringen

Udstykninger fra 9a.e.

Matr. nr. 9d,16d, "Kærbygård" . Engebækvej 31

Efter omtale af møllens historie tilbage til Chr.Hegtemann Rauff. Som nævnt flyttede han gården og familien ud i Uhre kær og byggede Kærbygård på 9d. Der findes ingen skødepapirer eller dato, da det jo var hans egen jord han byggede på, men det er sket omkring 1862-1865. Efter at Chr. H. Rauff er flyttet til Kærby, køber han af J. P. Jensen på 16a, Slotsgården, lodderne 16d og 16c. Som før nævnt var der 9 børn i ægteskabet, og de, der blev her i sognet, skal kort omtales her. Den ældste søn, Ole Kr. Rauff, overtog i 1873 Kærby Vestergård, mtr. nr. 11f, m.fl., Kærbyvej 16, og er omtalt der. Datteren, Marie Kirstine, blev gift med Hans Chr. Nielsen på Vigård. Jørgen Lund Rauff blev gift med enken Karen Christensdatter på Vestergård, 6a, og datteren, Jensine Berteline, blev gift med Johs. Christensen i Askær. Den yngste søn Albinus Højdal (Højdalmin) Rauff blev gift med Ane Marie Kristensen fra Søndergård. De købte Vestergård i Uhre. Sønnen, Mathias Rauff, født 12/21843, fik skøde på Kærbygård 27/3 1871. Han blev gift med Kirsten Marie Jensen, født 24/10 1848 i Sdr. Felding. Mathias køber i 1878 også et par lodder fra Slotsgården, nemlig 16h og 16i lige vest for Engebækvej. Mathias Rauff var i sognerådet fra 1901- 1904, og heraf 2 år som formand. Ægteskabet var barnløst, og i 1909 solgte de gården til Tage Bjørn Aksel Grønbech, der vist kom fra FASTERHOLTGÅRD. Han havde gården til 1914, da han blev ansat som direktør i Brande bank, først som konstitueret, fra 1. jan. 1914 og senere som fastansat. Om han havde en faglig uddannelse til at bestride denne post vides ikke, men har nok haft visse kvalifikationer i den retning. Brande bank blev stiftet i 1912, og gårdejer L. P. Laursen og sagfører Theilade blev ansat som direktion. Bundgård Lassen fortæller i B. S.H. at banken allerede i sit første regnskabsår fik et alvorligt stød. Sagføreren stak af med fondsbeholdningen. I hans sted blev Tage Grønbech så ansat. Så ud fra de erfaringer man havde fået med Theilade, må vi gå ud fra, at Grønbech har haft et godt ry i sognet, og bestyrelsen har kendt ham som en ærlig og dygtig mand. Først i 1922 blev der ansat en bankuddannet mand, Brochdorff Pedersen, til administrerende direktør. 20/1 1914 solgte Tage Grønbech Kærbygård til Troels P. Troelsen, men han havde den kun til 12/10 1915, da han sælger den til Niels Kr. Lundstrøm Nielsen. Han var født 1/5 1871 i Præstø, og blev gift med Laurine Inger Marie Jensen fra Heiring i Kielstrup sogn mellem Hobro og Viborg. De traf hinanden på godset Tjele, hvor han var kusk og hun kokkepige. De havde først en ejendom ved Nørbæk og flyttede senere til Hoven. De havde 6 børn, side 72 i U.G.H. Alle børn var døbt Lundstrøm og fik Nielsen slettet i 1957.

I 1939 overtog 2 af sønnerne, Johannes og Emanuel, i fællesskab gården, men Johannes døde allerede året efter kun 28 år gammel og Emanuel blev eneejer af gården.

Da sønnerne i 1939 fik skøde på gården, flyttede Laura og Niels Kr. til Uhre, hvor de købte stuehuset til den oprindelige Storgård, Uhrevej 21. De er omtalt der. Emanuel var født 7/2 1909 og døde 5/5 1985. Han blev gift 5/4 1947 med Anna Sørensen, født 2/1 1910 i Stenum ved Brønderslev. Hun havde sønnen Søren

Frank Sørensen, og de fik Datteren Inga og Sønnen Niels Kr. se side 72 i U.G.H.
Inga Lundstrøm, født 14/2 1948, er gift med Egon Skov Eriksen, født 30/3 1945
i Lønå, Give sogn. De overtog gården 31/3 1976. De har pigerne Lis og Helle.
Til gården er der omkring 76 td. land, og den drives med vægt på en stor og god jysk
kvægbesætning, som de ret store lavbundsarealer, der er til gården, egner sig
godt til.

Gammel gravsten på Brande kirkegård med en efterhånden noget udvisket indskription

**Her hviler støvet af Ane Marie Rauff, født 1815, død 1888 og Chr. Rauff, født 1815, død 1889
Kærbygård Brande - Elsket og savnet.**

**Matr. nr. 9d, "Kærbygård", Engebækvej 31 - efter maleri fra 1916 af
Jens Brandt, prospekt- og gårdmaler (1889-1982)**

Matr. nr. 9d, "Kærbygård", Engebækvej 31 - omkring 1930

Mtr. nr. 9i, Sønderkærvej 15.

Matr. nr. 9i, Sønderkærvej 15

På kortet over udskiftningen i 1800 ses, at der var udlagt ret store arealer til 9a ude i Uhre kær.

Chr. Hegtemann Rauff begyndte da også kort efter udflytningen til Kærbygård, at udstykke og sælge jord til nye ejendomme. I 1870 sælger han 9i til Kr. Mathias Pedersen fra Arnborg. Han har ejendommen til 1878, da den overtages af datteren, Karen Kirstine Christensen, født ca. 1860 og svigersønnen Peder Hersleb Gandrup. Han var født 29/1 1845 på Brande kro. De sælger i 1886 ejendommen til Hans Peder Møller Jensen. Han har den i 3 år .

Den 4/6 1889 får Peder Albrechtsen , født 1862 i Brande, skøde på ejendommen, Han blev gift med Else Marie Jensen, født omkring 1866 i Skarriid. Denne familie havde ejendommen i 2 generationer. Peder og Else Marie havde 10 børn, en af dem døde som lille, side 73 i U.G.H. Sønnen, Ejnar Lund Albrechtsen, født 15/2 1903 fik skøde på ejendommen 5/10 1928. Han var gift med Ane Dorthea Østergård Jensen Andersen, født 26/5 1909. De havde 9 børn, side 73 i U.G.H.

De mistede også en af dem som lille. En af drengene, Gunnar, udvandrede til Canada og kun den ældste datter Ketty Othilie er bosat i Brande sogn. Hun blev i 1950 gift med Helge Thrane fra Billum ved Varde. Han tjente i en del år i sognet og tog del i foreningsarbejdet i Uhre. Han spillede i mange år håndbold på Uhres 1. hold og var en meget stærk back.

7/6 1950 fik Vinløv Jacobsen skøde på ejendommen. Han var født 20/12 1919 i Karstoft og blev gift med Grethe Jensen, født 20/2 1931 i Ronnum, Skarriid sogn. De havde 3 børn. Vita, gift med Knud Ladefoged Sørensen på Vigård, Regner, gift med Kirsten Jensen fra Blåhøj og Boye, som omkom ved en trafikulykke i 1978, kun 19 år gammel, side 74 i U.G.H.

I 1964 fik Søren Egebjerg skøde på ejendommen. Han var gift med Anny Christensen fra Odder, og de havde et parcelhus i Uhre, som Grethe og Vinløv Jacobsen flyttede ind i.

Vinløv arbejdede på mejeriet i mange år. Søren Egebjerg og familien flyttede så ud på Sønderkærvej 15, og Søren, der var uddannet i murerfaget, fortsatte med murerforretningen. Der er 3 børn i ægteskabet. Erik, der er Bygningskonstruktør, er gift med Zita Ester, og han driver murerforretning fra deres bopæl, Uhre Byvej 11.

Hun er montrice. Bruno, der er gift med Susanne og driver Egebjerg Kloakservice fra Borupvej 9, samt datteren Britta, side 74 i U.G.H. Søren afhændede ejendommen i 1976, og familien flyttede til Brande. Ejendommen havde en tid skiftende ejere.

1/4 1987 fik Kim Holst skøde på den. På et tidspunkt blev ejendommen 9n, Moselund tilkøbt, og jorden sammenlagt med 9i, og bygningerne solgt til Kent Karlsen.

Der er nu ca. 58 ha. til gården, og Kim Holst ejer også 13h Stenagergård i Uhre på 28 ha., som han købte 1/2 1994, desuden har han fuldtidsjob udenfor landbruget. Han er gift med Kirsten Laila Jensen fra Lindeballe. De har 2 børn, Kris og Kasper, side 74 i U.G.H. – og Kevin, født 27/1 1999.

Matr. nr. 9k m.fl., "Lykkens Prøve", Sønderkærvej 3

Matr. nr. 9k, "Lykkens Prøve", Sønderkærvej 3

Chr. Hegtemann Rauff havde ved købet af 9a af Christen Jørgensen Hejnsvig, også fået skøde på nogle lodder fra mtr. nr. 16, 17 og 18. Den 28/5 1881 sælger han 9k, 16e, 17m, 18o, "Lykkens Prøve", Sønderkærvej 3 til Hans Peder Sørensen, ca. 5ha

Den skifter ejere 16 gange op til 1982, side 75 og 76 i U.G.H. 1/10 1982 overtages ejendommen af Leo Rygård, født 9/11 1956 i Sebber ved Ålborg og hustru Daisie Gøtche, født 16/1 1957 i Helligkors sogn i København. De har 2 børn, Lars og Lone. De solgte ejendommen i 1996 og flyttede til Brande. De nye ejere er Birthe Marie og Peder Dam Andersen. Hun er født 1/5 1956, og han den 18/12 1953. De har børnene Henrik, født 7/11 1976 og Dorthe, født 6/6 1979. De overtog ejendommen 21/9 1995.

Mtr.nr. 9n,9o,16k, "Mosegård", Sønderkærvej 11.

Matr. nr. 9n, "Mosegård", Sønderkærvej 11

Mathias Rauff, som overtog Kærbygård i 1871 efter faderen, frasolgte i 1882 ovennævnte mtr. nr. til Søren Kr. Iversen, gift med Ellen Marie Jensen. Efter mange skiftende ejere, side 79 i U.G.H., blev den i 1922 overtaget af Laurids Hvid Pedersen Orloff fra Viuf, og hustruen Ane Kathrine Jensen fra Sparkær. I ægteskabet var der 4 børn, side 79-80 i U.G.H. Da de afstod ejendommen flyttede de til Uhre i huset overfor den gamle Brugs. Kathrine var en stor slider, og der var rift om hende rundt om i hjemmene, enten det drejede sig om hjælp i køkken eller i kartoffelmarken. Deres ældste søn, Morten, fortjener en nærmere omtale. Han var ligesom moderen en fantastisk slider, og er det stadig her 83 år gammel. Han drev i mange år en vognmandsforretning, hvor han om formiddagen kørte mælk til Uhrekilde mejeri og om eftermiddagen kørte grus og sten til veje og byggepladser, som han læssede med skovl. Han lægger stadigvæk S.F-sten og fliser på gader og pladser, han lagde bl.a. alle S.F-sten i Rugvænget. I de senere år har Morten også forsøgt sig i handelsbranchen, idet han har købt huse både i Brande og Blåhøj. Han byggede også først huset på Uhre Byvej 3 og derefter Hjordvej 2, hvor de bor i dag. Morten har en egen humor og lune.

Han blev, som nævnt i U.G.H. side 79, gift med Elna Oktavia Kristensen fra Vigkærgård.

Efter hvad der fortælles, var svigerfaderen ikke helt tilfreds med Mortens interesse for datteren, og da han en dag lod Morten vide, at han skulle holde sig fra Oktavia, svarede Morten ham: "Det er for silde du sejer det, Knud Peder,"

Engang lagde han fliser hos læge Brønnum i Brande, og lægen roste så Morten for arbejdet, og efter hvad Morten selv fortalte, fik de så en snak om at få løn efter fortjeneste, og a såe så til ham, "at I læger skul sku' e ha løn for ander end dem, I kurirer."

Sønnen Søren Hvid Orloff fik skøde på Moselund 21/10 1946, og blev gift 5/2 1944 med Kirsten Marie Larsen, født 9/10 1926 i Sæddinge på Lolland. De havde de første par år 11d, Engebækvej i Skærlund. Søren og Kirsten havde 4 børn, side 80 i U.G.H..

Kun en af dem, Ida Kathrine Orloff, er bosat i sognet. Hun er gift med Peder Bondorph Nielsen. De har 11c, Kærbyvej 11. Hun er ansat på socialkontoret i Brande, og han er driftsleder. Søren Orloff købte i 1966 10i,8e,7i,19c, Kærbyvej 7 af svigersønnen Jørgen Vilsøe og datteren Ingrid Orloff. Han solgte Bygningerne og jorden op til Kærbyvej til Troels H. Poulsen, (Bestseller) og resten af jorden blev sammenlagt med 9n Mosegård.

1/11 1985 købte Birgit og Kent Karlsen Mosegård, hvor de driver hundepension.

Jorden er frasolgt og sammenlagt med mtr. nr. 9i Sønderkærvej 15.

Birgit er sygehjælper og Kent er murer. De er aktive i foreningslivet og forældrearbejdet ved Uhre skole., hvor Birgit har været i skolebestyrelsen og Kent er nuværende medlem.

Mtr.nr. 9q, Karstoftvej 6

Matr. nr. 9q, Karstoftvej 6

Chr. H. Rauff solgte 9q, 28/5 1881 (Samme dag som han solgte Lykkens Prøve.) til Peder Kristensen. Han var født 28/6 1835 i Nykirke sogn og var gift med Nielsine Knudsen, født 21/1 1840 i Tørring. I de følgende år har Vilhelmine Thruelsen, Niels Stephansen, Niels Mortensen Nielsen og Marius Kyhl Andresen haft skøde på ejendommen.

11/4 1945 fik Thorvald S. Sinkebæk Kristensen skøde på den. Han var født 11/11 1917, se Sønderkærvej 12 i U.G.H. Han var ugift, men hans mor Marie Kristensen, født Pedersen, holdt hus for ham i mange år. Hun døde i 1988, 97 år gammel. Thorvald byttede i 1971 ejendom med Holger Kristensen, der havde en ejendom i Dørken.

Holger var født 10/12 1946 på Vigkærgård og blev gift 30/5 1970 med Inga Marie

Lautrup, født 20/12 1950 i Sdr. Felding. Holger arbejdede i en del år på Uhrekilde mejeri.

Han udvidede bygningerne og tilkøbte jorden fra Nygård, Karstoftvej 3, så gårdens areal nu er på ca.35 ha., og fremstår som et veldrevet landbrug med en ret stor og god jysk kvægbesætning. For nogle år siden byggede familien nyt stuehus. Der er 3 børn i ægteskabet, side 82 i U.G.H.

Mtr.nr.9x,8m,16o, Sønderkærvej 7.

Matr. nr. 9x, Sønderkærvej 7

2/4 1907 udstykker Mathias Rauff ovennævnte mtr. nr. fra Kærbygård til Bertel Andersen og Mette Marie Hansen.

I 1921 fik Martin Søndergård skøde på ejendommen, og i 1922 overtages den af Niels Chr. Harild.

30/3 1925 køber Peter Georg Jørgensen ejendommen. Han er født 20/8 1893 i Oksbøl, og blev gift med Margrethe Kristensen, født 16/4 1894 i Jørsby. Der var 3 børn i ægteskabet, og sønnen Ernst Jørgensen, født 29/3 1927, overtog ejendommen i 1960. Han var ugift.

1/8 1993 købte Anders Peder Kristensen ejendommen. Han er født 21/3 1971 på 9q ., Der er 24 ha. til ejendommen, se side 82 og 83 i U.G.H.

Mtr. nr. 9m, 16g,18g. Nedlagt ejendom ved Vesterdamvej.

Bygningerne er fjernet, og det meste af jorden er tilplantet, side 77 og 78 i U.G.H.

Mtr.nr.9p, "Petersminde", Sønderkærvej 19.

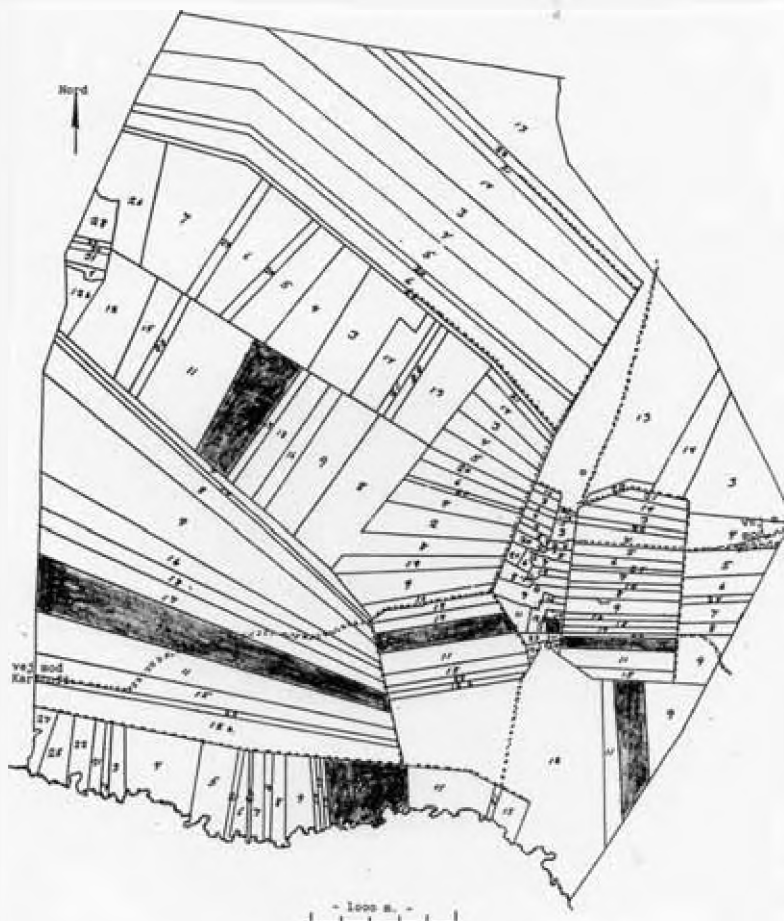
Matr. nr. 9p, "Petersminde", Sønderkærvej 19

15/6 1878 sælger K.M. Pedersen denne ejendom til Jens Peder Christensen, født 4/2 1845 i Søndergård i Uhre. Han blev gift 1. gang 3/5 1872 med Mette Marie Pedersen, født 1845, død 9/7 1873. Gift 2. gang 6/12 1877 med Jensine Andersen, født 18/10 1838 på 11a i Uhre.

Ejendommen skifter op til 1913 ejere 3 gange, side 81 i U.G.H.

7/4 1913 fik Søren Carstensen skøde på ejendommen. Han er født 18/10 1870 på 12e Vesterdam, han blev gift 14/11 1905 med Dorthea Marie Christensen, født 14/11 1890 i Gejlbjerg, Skarrild sogn. De havde 2 børn, Maren Haubjerg Carstensen og Tage Marinus Carstensen, han fik ejendommen i 1939, side 81 i U.G.H. Han var ugift.

I 1972 døde Tage, og Regnar Stoustrup på Bjørnskovgård i Åskov Kommune købte ejendommen, der er på ca. 16 ha. Efter at jord og bygninger i nogle år har været udlejet, er bygningerne nu solgt til Dorthe Geertsen og Jens Ole Madsen, og jorden er solgt til Jens K. Møller, født 25/11 1971 på Vigård, side 62 i U.G.H.

Uhre by's jorder efter udskiftningen.

Mtr. nr. 10a, Haldgård Herregårdens 74 efter jordfordelingen i 1800.

Ca. 250 td. land.

Mtr. nr. 10a, "Meldgård", Nørregårdsvej, 74.

Meldgård 10a og 11a Nedergård kaldte man for omkring 200 år siden for " æ goer ". Det er Chresten Andersen, der var født 6/1 1848, der i B. S.H. fortæller, at i hans barndom lå de 2 gårde i udkanten af byen tæt ved Nørregårdsvej, og i daglig tale blev de kaldt "æ goer". De havde også det fælles, at de i gammel tid hørte under Brandholm, og benævnes som halvgårde.

Jens Risom, der var præst i Brande fra 1717- 1757, var en meget velhavende mand. Han var en tid ejer af Brandholm sammen med en svoger. Han var gift med Maren Pedersdatter Arendsberg. Der var ingen børn i ægteskabet, så de skænkede en del af deres formue ved testamente 28/10 1757 til velgørende formål i sognet. Fattigvæsenet fik ved den lejlighed således mtr. nr.10a og 11a i Uhre, og fæstebønderne på disse gårde kom så til at svare afgifter og landgilde til Brande sogns fattigkasse. Gavebrevet er dateret 17/5 1765, og det årlige landgilde var 6 Rdl.

De fleste Uhre-bønder blev selvejere omkring 1785-90, men de 2 ovennævnte gårde overgik først til selveje i 1860-erne.

Den første fæster af 10a vi har navn på er Niels Nielsen, han var født ca. 1721, og han er død i 1792. I 1782 er Christen Nielsen fæster på gården, han er født ca. 1732 og var gift med Maren Sørensdatte, født ca. 1736. De havde 5 børn. Ved udskiftningen i 1800 er det stadig Christen Nielsen, der er fæster, men han er også ejer af 15a, en 3-længet ejendom, som lå hvor Amalie og Johs. Søgårds hus ligger, Nørregårdsvej 78. Det er dog hans søn Niels Christensen, der underskriver protokollen efter fuldmagt fra faderen.

Niels Christensen fik fæste på gården af Brande sogns fattigkommision 29/10 1802. Han blev gift med Maren Pedersdatter.

De fik 3 børn, den ældste søn, Christen, blev gift med Maren Jørgensdatter fra Arvadgård, og sønnen, Peder Nielsen, overtager fæstet efter faderen. Han blev gift 29/6 1834 med Ane Pedersdatter, født 15/12 1811 på 4a i Uhre. (Bente og Gunnar Gasbjergs gård) De fik 7 børn, og de blev på nær een bosat her i Sognet, side 84 i U.G.H.

Den 14/2 1869 sker der en hel del på 10a og nabogården 11a. På 10a får Sønnerne, Niels Pedersen og Peder Pedersen, skøde på 10a fra Brande sogns fattigvæsen, nu Brande sogneråd. Samme dato afhænder naboen Anders Jacobsen 11b til brødrene på 10a. Det var lodden hvor 11a's bygninger lå, så det må være omkring det tidspunkt, at gården er flyttet til Nedergårds nuværende plads. På skødet til brødrene er der en påtegning om, at Niels Pedersen er ejer af 10a og 11b, og Peder Pedersen bliver ejer af 10i og 10c, gårdens lodder i Kærby. Han bygger en gård derude, som han også kalder Meldgård. Mere om ham under denne gård. Niels Pedersen var født i 1835, og han var ugift. Ved de 2 gårdes overgang til selveje skete der en del mageskifter og handel med jordene. Brødrene sælger 10d til Thomas Peder Sørensen, den 14/2 1869, det nuværende Porsbjerg, Brogårdvej 7.

Samme dato sælger Anders Jacobsen 11d til den samme. 29/10 1881 køber Niels Pedersen 23d af Søren Sørensen, Damgård. Det var en smal lod fra Nørregårdsvej mod øst.

Den 28/6 1895 sælger Niels Pedersen 10a Meldgård, efter at familien har haft den i fæste eller eje i 4 generationer. Efter folketællingen i 1901 ser det ud til, at Niels har boet sine sidste år i det lille hus, som lå lige syd for brugsforeningens hus, sammen med familien Vallentin Olesen. I B.S.H. fortælles om Niels Pedersen, (blev kaldt Niels Pejser) at han satte en ære i at være godt kørende, og at han altid var tjenstvillig til at køre for folk fra mindre hjem, når de skulle til kirke i Brande til barnedåb eller bryllup. Den nye ejer af 10a var Kristen Sørensen Jensen Kristensen, født 4/12 1868 på Kragssiggård. Han var gift med Karen Sylvester, født 1869 i Sdr. Omme. Efter hvad ældre folk har fortalt, var Karen ikke glad ved at bo i Uhre, så de solgte gården i 1903 og flyttede til Assing. De havde da 4 børn, side 85 i U.G.H.

Den nye ejer var Kristens bror, Jens Kristian Kristensen - også kaldet Jens Kr. Kragssig.-. Han var gift med Ane Johanne Rasmussen, født 13/10 1877 i Hyvild, 1b. Jens Kr. køber 30/6 1914, 17i, af Anton Hansen, en lod lige over for gården fra Nørregårdsvej mod øst, og 22/11 1918 køber han 15a af Johanne Frederikke Hansen. Det var en trelænget ejendom som lå omtrent hvor Amalie og Johs. Søgårds hus ligger.

Dette hus byggede Jens Kr. Kragssig som aftægts hus til ham og Hanne. I 1930 solgte Jens Kr. Kragssig 15i og 11r til Martin Arvad Nielsen, som byggede en ejendom på lodderne, side 141 i U.G.H. Ægteparret tog aktiv del i foreningsarbejdet og det kulturelle liv i sognet. Jens Kr. var i byggeudvalget da Uhre kirke blev bygget, og han var i sognerådet fra 1913 til 1921. De havde 3 børn. Den yngste datter Jenny druknede i en mergelgrav kun 12 år gammel. Datteren Maren Marie Kristensen, født 11/6 1910 og svigersønnen Martin Kristian Pedersen overtog 30/12 1940 gården. Han var født 24/11 1914 på Mortensminde i Brandlund. De fik 4 børn, side 85 i U.G.H. Sønnen, Peder Kragssig Pedersen, fik 7/1 1966 skøde på gården, og Marie og Martin flyttede over i aftægts huset, Nørregårdsvej 78. Peder Kragssig Pedersen er født 19/2 1938 og blev gift 22/1 1966 med Inge Furst Sørensen, født 20/2 1944 i København. De har ombygget hele gården, så den i dag står som en flot nybygget og moderne gård. Jorden ca.40 td. land drives mest med kornavl, der omsættes i en stor svineproduktion. Inge drev i mange år en minkfarm ved gården, men har siden taget arbejde uden for hjemmet, idet hun tog uddannelse som social- og sundhedsassistent. Ægteparret har gennem årene taget del i foreningsarbejdet i Uhre, bl.a. i U.G.I.F. De har 2 børn, side 85-86 i U.G.H.

Matr. nr. 10a, "Meldgård", Nørregårdsvej 74 - omkring 1900

Matr. nr. 10a, "Meldgård", Nørregårdsvej 74

Udstykninger fra 10a.

Matr. nr. 10i, 10c, "Meldgård", Kærbyvej 8.

Som nævnt ovenfor får Peder Pedersen skøde på 10i og 10c, 14/2 1867. Han bygger her en gård, som han også kalder Meldgård, nu Kærbyvej 8. Han blev gift 19/11 1869 med Karen Nielsdatter, født 30/10 1831 på Vigård i Uhre.

Peder Pedersen (Han blev efter hvad ældre folk har fortalt kaldt Pæ Pejsten) tilkøbte i 1868 fra sin svigerfar Niels Hansen, 7i, 19c, og 8e, og i 1907 2 små lodder ved Karstoftvej, 17e, 18f af Thommas Jensen og Jens Jensen Hus.

Peder Pedersen var i Brande sogneråd fra 1874 til 1880 og formand i 79-80.

Fra 1886-89 var han tillige sognefoged. Fra 1896-98 var han formand for Uhrekilde mejeri. I 1881 sælger han 10i, 8e, 7i, 19c, nu Kærbyvej 7, til Jens Kr.

Sørensen fra Damgård i Uhre, han var gift med P. P.'s søster Pederikke, side 92 i U.G.H. Peder og Karens ægteskab var barnløst, men de tog et plejebarn, Peder Kr. Kristiansen, født 8/1 1882. Han havde Damgård fra 1907 til 1911.

I 1907 afhænder de gården til Jens Jensen, og flytter til Uhre i huset over for den gamle brugs. Såvidt vides byggede de selv huset, der jo ligger på Vigårds jord, Karens hjem.

Som omtalt side 95 i U.G.H. skænkede P. P. det gamle alterbillede til Uhre kirke.

I jubilæumsskriftet, der blev udgivet i anledning af kirkens 75 års jubilæum, fortæller Marie Thruelsen lidt om Pejre som hun kaldte ham: "Han boede overfor brugsen, og han var god ved mælkekuskene. Når de frøs, gik de ind til ham og fik en lille kaffepuns til deres melmad, lidt smugkro måske, men i al fordragelighed. Pejre havde lidt penge på kistebunden, og dem skænkede han så til en altertavle til kirken. Efter hans eget ønske kom han endda til at sidde model for maleren, og han ses, som den knælende hyrde foran Jesusbarnet. Men det var nær blevet for strengt for den gamle mand at sidde i den stilling. Men Pejre fik sit ønske opfyldt og sine penge givet til et varigt minde.

Jens Jensen, der overtog Meldgård i Kærby 10/12 -1907, havde haft Brande præstegård i forpagtning fra 1900 -1907. Se forpagtningskontrakten i Brande heftet side 8. Han var født 4/2 1875 i Borup. Han blev gift med Margrethe Emborg, født 15/10 1877 på Arvad vandmølle. Jens Jensen var en tid med i byggeudvalget, da Uhre kirke blev bygget. De havde 3 børn, og den yngste søn Erik Meldgård Jensen overtog 20/1 1939 gården, side 95 i U.G.H. Han var født 26/5 1911 og blev gift med Anna Gejl Sørensen, født 25/11 1916 i Skærup. Hendes forældre havde naboejendommen, Kærbyvej 3. De fik 7 børn, men de 2 første døde som små. I deres ejertid nedbrændte den gamle 4-længede gård. E. Meldgård Jensen døde i 1966, og hans enke Anna overdrog i 1968 gården til sønnen, Peder Martin Jensen, og flyttede til Brande. Peder Martin fik i 1971 det meste af jorden fra 18g, 18h 18i og 17 I, Kærbyvej 3, tilskødet af Peder Jensens arvinger. Peder Martin omkom ved en tragisk ulykke i gårdens brønd 23/11 1972.

12/1 1973 fik de nuværende ejere, Jens Hessel Andersen, født 1/1 1948 i

Green sogn , og Ellen Lund Frederiksen, født 12/12 1948 i Bording sogn, skøde på gården, der nu er på ca. 57 td. land.
De har foruden gården også arbejde udenfor hjemmet. Jens er fængselsbetjent i Sdr. Omme, og Ellen er ansat i Midtbank i Brande. De er aktive i Indre Mission, og Jens har i flere år været formand i menighedsrådet ved Uhre kirke. De har 5 børn, side 96 i U.G.H.

Matr. nr. 10c, "Meldgård", Kærbyvej 8 - Sylvest Jensen Luftfoto

Matr. nr. 10c, "Meldgård", Kærbyvej 8 - (Foto: H.N.)

Mtr.nr. 10d,11d, "Porsbjerg", Brogårdvej 7.

Som før omtalt sælges fra 10a og 11a i 1869, mtr.nr.10d,og 11d til Thomas Peder Sørensen. Han var født 25/7 -1838 i Ejstrup sogn, og blev gift 19/5 -1866 med Kristine Christensdatter, født 12/5 -1838 på Enggård, Tarpvej 3. Brandholmheftet side 68.

Th. P Sørensen får 11/11 -1879 skøde på 34, en lille lod i hjørnet ind mod Tarp. Ved udskiftningen var det en af udeejerne, der havde den, omkring 1830 var den kendte Kjeld Langkær Thomsen i Brande ejer af den. 29/12 -1881 får han også skøde på 10n fra Niels Pedersen en lod ved Vesterdamvej. Thomas P. og Kristine havde 3 børn, og den ældste søn Kristen Pedersen Sørensen fik skøde på gården 22/1 - 1897, han var født 17/5 -1868 på Porsbjerg, og blev gift med Jepbine Margrethe Jepsen, født 7/1 -1872 i Farre. Hendes forældre købte i 1878 Langagergård i Skærlund. I dette ægteskab var der 9 børn, side 87 i U.G.H. Jeg husker (H.N.) Margrethe og Kristen S. som min mor og fars gode venner, og et ægtepar der var meget affholdt blandt naboerne. Kristen P. Sørensen udstedte 6/9 -1899 en deklaration om bevarelse af mindesmærkerne på mtr.nr.10d og 11d. (Gravhøjene). I min drengetid blev der enkelte gange holdt sommermøder der.

Sønnen, Søren Sørensen også kaldet Søren Porsbjerg, overtog i 1933 gården. Han var født 26/3 -1905, og blev gift med Marie Kristiane Lauridsen, født 20/3 -1908 i Ny Husum. Skærlund heftet side 92. De havde 3 børn, side 87 og 88 i U.G.H. Søren døde i 1967, og enken Kristiane stod så for driften, godt hjulpet af sønnen Alfred, indtil han i 1972 fik skøde på Porsbjerg. Han er født 20/12 -1947 og blev gift 5/8 - 1977 med Ulla Egeskov, født 30/4 -1958 i Ringgive. Hun var lærer på Dalgasskolen, nu er hun viceinspektør i Brande kommunale ungdomsskole og kirkesanger ved Skærlund kirke. De har investeret meget i nye avlsbygninger og i stuehuset. Der er en stor svineproduktion på gården og desuden en stor avl af fabrikskartofler på delvis lejede arealer. Der er ca.35 ha. til Gården og lejet ca. 60 ha. Alfred har foruden arbejdet på gården også lagt et stort arbejde i landsbyens trivsel og udvikling. Han var i mange år formand for Uhre Udviklingsråd og var een af initiativtagerne til bevarelsen af den gamle Uhre mølle (nu formand for denne forening). Ægteparret har 2 børn, side 88 i U.G.H.

Som følge af jordfordelingen mellem 10a og 11a ved udflytningen af 11a Nedergård, har flere af de følgende .udstykkede gårde lodder fra begge, altså både mtr. nr. 10 og 11.

Matr. nr. 10d, "Porsbjerg", Brogårdsvej 7 - omkring 1910

Matr. nr. 10d, "Porsbjerg", Brogårdsvej 7

Mtr.nr. 10g, 11i "Sinkebjerggård", Karstoftvej 11.

Matr. nr. 10g, "Sinkebjerggård", Karstoftvej 11

Anders Jacobsen på 11a sælger 15/11 -1876 ovennævnte mtr. nr. til sønnen Jacob Andersen. Han var født 7/2 -1835 og blev gift med Maren Nielsdatter, født ca. 1848 i Lindeballe. De havde 2 børn, og datteren Andrea blev gift med den næste ejer Niels Overgård Nielsen fra Skærlund, der fik skøde på gården i 1899, side 89 i U.G.H. De havde 3 børn.

20/6 -1905 fik Søren Carstensen skøde på gården, han var født 18/10 -1870 på Vesterdam og blev gift med Dorthea Marie Christensen, født 14/11 -1880 i Gejlbjerg. De solgte gården i 1913 og flyttede til Sønderkærvej 13, side 81 i U.G.H. Den nye ejer Jørgen Hygild Jørgensen havde kun gården et års tid, så flyttede han til Engholm, Gejlbjergvej 11.

1/4 -1913 overtages gården af Chr. August Vork, født 27/8 -1889 i Brande. Han blev gift 19/5 -1915 med Agnes Jacobine Kirstine Andersen, født på Lyshøj, se side 104 i U.G.H.

Der var ca. 100 td. land til gården og heraf en del mose, hvor der i mange år var en stor tørveproduktion. Der var 4 børn i Ægteskabet, og brødrene, Anders født 2/2 -1919 og Johannes Vork, født 19/11 -1920 overtog i 1963 gården. De havde dog i mange år før den tid drevet både gården og en maskinstation ved siden af. De var et par fantastiske slidere. Da de startede maskinstation læssede de aflæssevognen med greb, og når Johannes kørte ud med læsset, huggede Anders møjet løs i en stor dyng, for som han sagde: "Arbejd er det bedst a ved". Før de fik aflæssevogn både læssede og spredte de møjet fra en almindelig vogn. Når det så var fyraften, tog de hjem og fodrede og malkede 25-30 køer. Trods det hårde daglige arbejde, var de trofaste gymnaster i Uhre G.I.F. i mange år. Anders var også formand i mange år, og han er nu æresmedlem i foreningen. Da de solgte gården i 1977 flyttede Anders til 11x Skovly i Skærlund og blev gift med Thora Kristensen fra Tulstrup, senere flyttede de til Brande.

Johannes flyttede til Brande, hvor han boede sammen med Magda Lind Nielsen fra Risbjerg, side 89 i U.G.H.

1/7 -1977 overtog Asger Jæger gården. Han er født 16/8 -1958. Hans mor Inger var Agnes og Chr. A. Vorks yngste datter. Han blev gift med Kirsten Kannegård, født 21/9 -1961 i Hjerting ved Esbjerg. De fik 3 børn, side 90 i U.G.H.

15/7 -1989 overtog Verner Christensen gården. Han er født 15/1 -1944 i Thorsted i Thy og samlever med Hanne Klitgård Sørensen, født 27/8 -1953 i Grejs. De har 3 børn, side 90 i U.G.H.

Anders Jacobsen på 11a udstykker 15/11 -1876, 3 gårde til 3 af sine sønner. Foruden ovennævnte Sinkebækgård, var det 10f,11g, Lyshøj, Vesterdamvej 12, og 10h,11k, Karstoftvej 15. Disse gårde skulle være ført som udstykninger fra 11a, men er her ført i den rækkefølge de findes i de 2 første hefter.

Matr. nr. 10g
Billede fra "Sinkebjerggård"s mose omkring 1910

Matr. nr. 10g

Billede fra "Sinkebjerggård"s mose ca. 1914-15. Chr. A. Vork og hustru Agnes står yderst til højre med datteren Elly. De øvrige arbejdede i mosen.

Mtr.nr. 10h og 11k, Karstoftvej 15.

Matr. nr. 10h, Karstoftvej 15 - omkring 1960

Anders Jacobsen udstykker ovennævnte mtr. nr. ca. 50 td. land til sin søn, Jens Chr. Andersen, den 15/11 -1876. Han var født 20/9 -1841. Ved folketællingen i 1890 er han ugift. (Han er ved en fejl benævnt som Kirsten Andersdatter i 1. udgave) Han solgte gården 20/6 -1899 til Søren Sørensen Dam, daværende ejer af Damgård. Side 110 i U.G.H. Han afhænder den 9/7 -1903 til sønnen, Peder (Dam) Sørensen. Han var født 6/7 -1871 i Damgård, og blev gift 24/5 -1902 med Kirstine Pedersen født 9/8 -1879 på Nørhedegård i Uhre. Peder Dam havde fra 1899 til 1903 11a, Skovgård i Skærlund. Kirstine og Peder opførte nye bygninger på gården, og udførte et stort opdykningsarbejde så de med årene fik et veldrevet landbrug. I 1932 fik de tilkendt "Det kongelige danske landhusholdningsselskabs" sølvbæger for hedeopdyrkning.

Matr. nr. 10h, Karstoftvej 15 - omkring 1920

På billedet ses på slåmaskinen, Peder Dam Sørensen, og til venstre hans hustru, Kirstine Pedersen med børnene Alfred, Mourits og Søren Damgård.

Ægteparret havde 5 børn, og den yngste søn Kjær Albinus Sørensen (Han blev altid kaldt Kjær Dam) fik skøde på gården 2/5 -1944. Han var født 9/4 -1919, og blev gift 9/11 -1943 med Dagmar Søndergård, født 3/12 -1925 i Sandfeld, side 46 i Sandfeldheftet.

Kjær og Dagmar fortsatte "hvor de gamle slap". Bygningerne blev udbygget og moderniseret, og der blev købt ca. 50 td. land fra Nr. Karstoft i Åskov kom. Der blev investeret i en tidsvarende maskinpark og vandingsanlæg. Gården blev i mange år drevet som et alsidigt landbrug, men de sidste år Dagmar og Kjær havde den, satte de malkebesætningen ud og gik over til planteavl.

Kjær lærte i sine unge dage at spille på harmonika, og der var tit bud efter ham til fester og baller. Under krigen var det ofte de såkaldte "Låballe" I de sidste krigsår

havde tyskerne beslaglagt de fleste sale, så der blev tit holdt bal i en lade. Dagmar og Kjær var også dygtige håndboldspillere, hun i Borup-Flø boldklub og han i Uhre G.I.F. De havde 6 børn, side 91 og 92 i U.G.H. og den yngste søn Tommy Dam Sørensen fik 1/8 -1986 skøde på garden. Han er født 4/2 -1960 og er gift med Bente Simonsen, født 16/7 -1959 i Kolding. Tommy har fået en mælkekvote, og har nu ca. 50 malkekøer. Bente er på Brandlundparken som omsorgsassistent og er en dygtig gymnastikleder i Uhre G.I.F. De har 2 børn, side 92 i U.G.H.

Mtr. nr. 10I,12h,23c, "Ågård", Vesterdamvej 11.

Matr. nr. 10I,12n, "Ågård", Vesterdamvej 11

Niels Pedersen på 10a sælger den 29/10 -1881 gårdens lod ved Vesterdamvej til Christen Midtgård Christensen, og samme dato sælger Søren Sørensen på Damgård lodderne 12h og 23c til samme mand. Christen Midtgård Christensen var født 4/8 -1844 på Midtgård i Brandlund og blev gift med Bodil Mathilde Nielsen, født 14/6 -1850. De fik en søn, Christen Midtgård Marinus Christensen, født 10/8 -1885. Han fik skøde på gården 14/2 -1910, og han blev gift 21/4 -1910 med Johanne Marie Laurenze Jensen, født 11/5 -1886 i Flø, død 13/5 -1964. Christen M.M. Christensen døde 13/10 -1913 kun 28 år gammel, og enken giftede sig igen 13/10 -1917 med Christen Smed Knudsen, født 2/7 -1894 i Snebjerg, død 6/3 -1967. Johanne M. L. Jensen havde i sit første ægteskab datteren Kristiane Mathilde Christensen, og i sit 2. ægteskab med Christen S. Knudsen, 3 børn, se U.G.H. side 94.

Chr. S. Knudsen tilkøbte 5/9 -1919 15d, af Th. Kjeldsen Pedersen på Engholm. 19/3 -1952 fik sønnen, Jens Silius Knudsen, skøde på gården, og han er 3. generation på den. Han er født 11/8 -1924, og blev gift 8/7 -1953 i Langelund kirke med Erna Hansen, født 31/3 1933. Der er ca. 60 td. land til gården, og efter at køerne

er sat ud, drives den med planteavl. Erna var i mange år ansat som hjemmehjælper ved Brande kommune. Ægteparret har 3 børn. Peder Knudsen, født 1/12 -1953 er handelsskolelærer i Grindsted og mangeårig fodboldtræner i Uhre G.I.F. Bent Ågård Knudsen er uddannet mekaniker på Lastbilcenteret i Brande, og datteren, Jytte Marie, er handelsuddannet og er på posthuset i Erritsø, se side 94 i U.G.H.

Mtr.nr. 10i,8e,7i, 19c. Kærbyvej 7.

Matr. nr. 10i,8e,ti, Kærbyvej 7 - omkring 1950

Niels Hansen på 8a Vigård sælger 26/7 -1868, 8e, en lod ved Sønderkærvej til ejerne af 10a, brødrene Niels og Peder Pedersen. Peder Pedersen sælger så 29/10 -1881 ovennævnte mtr. numre til Jens Christian Sørensen, født 3/5 -1854 i Brandlund. Han blev gift med Pederikke Pedersdatter, født 11/10 -1847 på 10a Meldgård og var altså en søster til Niels og Peder P. De havde 4 børn, side 93 i U.G.H.

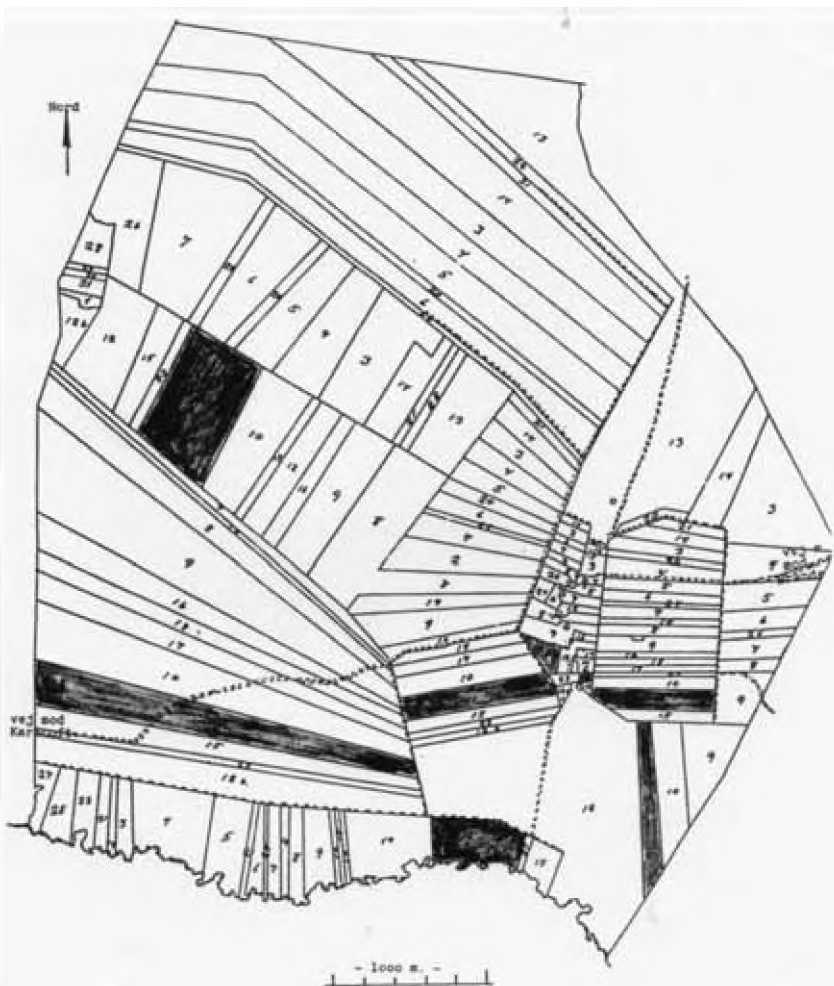
13/10 -1915 overtog Jens Kr. Kristensen på 10a i Uhre ejendommen. Han havde den i 10 år og har nok haft den forpagtet ud.

7/2 -1925 fik Thorvald Kristian Nielsen skøde på ejendommen. Han var født 12/5 - 1898 i Torpet ved Ringsted, og blev gift 26/4 -1925 med Sørine Iversen, født 9/10 - 1896.

De havde 2 børn, Iver Peder Nielsen og Marie Kirstine Nielsen, side 93 i U.G.H. I 1965-66 havde Jørgen Vilsøe og Ingrid Orluff et års tid skøde på ejendommen. 18/6 -1966 overtog Søren Orluff den, og han solgte bygningerne og ca.5 ha. af jorden til Troels H. Povlsen, og resten af jorden blev sammenlagt med hans gård 9n, Mosegård. Troels H. Povlsen begyndte sin tekstilvirksomhed her, den som nu hedder Bestseller, Jack & Jones og Vero Mode. Troels H. Povlsen har nu bygget

store lager og kontorbygninger på industrivej i Brande i nærmest italiensk byggestil, og han har på forholdsvis kort tid skabt en virksomhed med en milliardomsætning. Han har nu investeret i et større landbrug, idet han har købt godset Gyllingnæs ved Horsens fjord.

Uhre by's lorder efter udmålingen.

Wtr.nr.11a ved udmålingen i 1800. i alt ca. 275 td. land.

Mtr. nr. 11a, "Nedergård", Karstoftvej 7.

Matr. nr. 11a, "Nedergård", Karstoftvej 7

Gården er omtalt en del i forbindelse med 10a, hvor også nogle af udstykningerne er omtalt, og hørte som denne også under Brandholm. I 1762 hed fæsteren Jacob Andersen, og han var født omkring 1714 og døde 10/2 -1782, han var gift med Giertrud Larsdatter, født 1714 og død 9/6 -1794. I ægteskabet var der en datter, Mette Jacobsdatter, født ca. 1749. Hun blev gift med den næste fæster, Anders Pedersen, født 1740, død 6/5 -1803. Ved skiftet efter hende 30/5 -1804 findes følgende oplysninger:

Dokumenter fremlagt ved skifte efter afgangne Mette Jacobsdatter, Anders Pedersens hustru i Uhre.

Maren, salig Brandt i Brandholm Brande sogn, Coldinghus Amt, kjendes og hermed og for alle vitterliggør, at have stæd og fæstet, som og hermed stæder og fæster en mig i Uhre, Brande sogn tilhørende sted, skyldende efter nye Matricuel 2 Tdr.7 Skpr. 1 Fjerdk. ½ alb. forhen beboet af Jacob Andersen, til hans Svigersøn, Anders Pedersen på følgende vilkår:

1. Opfylder Anders Pedersen, der med sin Svigerfar Jacob Andersen der på et halv Rigsdalers papir af dags dato oprettet Kontrakt i alle sine punkter og klausuler, ligesom det ord til andet var indført i dette Fæstebrev.
2. Til hvert års Martini betaler 6 Rigsd. Landgilde.
3. Svarer og udreder i rette tid alle Kongelige skatter som enten nu eller herefter allernådigst måtte vorde påbudne.
4. Dyrker og bruger sin Ager og Eng samt alle stedets tilhørende ejendomme på lovlig og forsvarlig måde.
5. Vedligeholder Gårdens Huse, Besætning og andet Gården tilhørende, så at den i ingen måde forringes.
6. Er mig som sin Husbonde eller mit Bud i alting hørig og lydlig.

Foreskrevne Poster lover jeg Anders Pedersen alle under mit Fæstebrevs Fortabelse at holde og opfylde, hvorimod jeg gør mig det mig fæstede Sted på alle lovlige og forsvarlige måder så nyttig som jeg ved og kan. Og på det alt ubrydelig på begge sider kan holdes, er tvende ligegyldende Documenter begge på behørig stemplet Papir forfattet og af mig som Husbond og Væрге såvel af mig som Fæster undertegnede, hvoraf det ene bliver i Husbondens og det andet i Fæsterens Væрге.

Actum Brandholm, den 21 Aug. 1767. Maren , Sal. Brandt.

Som Væрге: Clausen. Anders A.P.S. Pedersen.

Fremlagt og læst ved Skiftet efter Anders Pedersens afg. hustru Mette Jacobsdatter den 30 Maj 1804. På skifteforvalterens vegne: Seest. Const. Kilde: Skiftekopibog nr. 33.

I Mette og Anders Pedersens ægteskab var der 8 børn, side 97 i U.G.H. Han underskriver sig Anders A.P.S. Pedersen i udskiftningsprotokollen i 1800. 28/12 - 1802 overtager sønnen Jacob Andersen fæstet.

Jacob Andersen er født i 1770, og blev gift 30/5 -1803 med Johanne Sørensdatter, født 1766 i Give. I U.G.H. side 100 er gengivet en brandforsikring af gården fra 1830. Her ses at 11a, Jacob Andersens fæstegård , har været en 4-længet gård og et smedehus og forsikret for ialt 500 rigsdaler. De havde 3 børn, og sønnen Anders Jacobsen, født 20/5 -1804, overtog fæstet 6/4 -1838. Han får det overdraget af sognepræsten i Brande. Det var, som nævnt under 10a, Brande sogns fattigkasse, der på daværende tidspunkt ejede de 2 gårde, så præsten har nok været formand for denne.

19/12 -1869 køber Anders Jacobsen gården til selveje for 1800 Rdl. af Brande sogns fattigkasse. Handelen er nok aftalt nogle år før, da gården er flyttet til sin nuværende beliggenhed omkring 1864-66. A. J. blev gift 1. gang 18/11 -1832 med Maren Jensdatter, født 26/12 -1804 i Damgård i Uhre. De fik 5 børn sammen. A.J. blev gift 2.gang med Vibeke Marie Kristensdatter fra Give, født 21/4 -1816, død 5/12 -1901. De havde 6 børn sammen, side 97 og 98 i U.G.H. Sønnen, Kristen Andersen, født 7/1 -1848 overtog gården 5/11 -1876 og blev gift 1. gang 11/12 -1877 med Lise Brandt Larsen, født 17/7 -1849 på 1a i Dørslund. De havde 2 børn sammen, side 98 i U.G.H. Kr. Andersen giftede sig 2. gang 11/12 -1888 med Karen Marie Nielsen, født

21/7 -1853 på 18a "Li. Slot". (Ejendommen blev flyttet til Karstoftvej 3. Se side 156 og 157 i U.G.H.).

I nedenstående artikel fra V. A. F. af Bundgård Lassen, fortæller Kristen Andersen om livet på gården og i landsbyen i hans drenge - og ungdomstid, og om hvad han har fået fortalt. En værdifuld beretning om livsforholdene på landet dengang - også sammenlignet med nutiden.

Christen Andersens historie.

Kristen Andersen, født 1848, død 1933

Christen Andersen, som jeg har som meddeler (Bundgård Lassen) blev født i Uhre i 1848 og levede her hele sit liv, idet han som ung karl overtog fødegården og drev den til han i sin alderdom overlod den til sin søn. Et besværligt arbejde udførte han her med at opdyrke de store hede og mosestrækninger, der hørte med til gården. Hans meddelelser, der forekom mig at være et godt bidrag til den tids landbohistorie, skal i det følgende gengives, idet jeg lader Christen Andersen selv fremtræde som fortæller:

I min barndom lå der i Uhre godt en snes ejendomme på et ret snævert område. I udkanten af byen lå 2 gårde, der i daglig tale kun hed "æ gårde."

De var omtrent lige store og lå tæt op ad hinanden. Den ene af dem "Nedergård" var min fødegård.

De var oprindelig fæstegårde under herregården Brandholm, og det fortælles, at 2 brødre fra Uhre, der havde været med i Napoleonskrigene, havde fået dem i fæste. Enken efter Laurids Brandt til Brandholm, Maren Brandt, skænkede gårdene til Brande sogns fattigkasse, og efter den tid betalte fæsterne landgilde til fattigkassen.

2 heste og 2 stude for ploven.

I 1864 blev Nedergård flyttet ud i ydermarken syd for byen, hvor den nu ligger. Kort tid før havde min far købt gården, 2 td.7 skp. hartkorn til selveje for 1800 rigsdaler. Meget af ydermarken var hede og mose, og vi havde meget arbejde med at få det under kultur og med at få plantet omkring gården, hvor der ikke fandtes så meget som et træ eller en busk.

Strengt var det med de redskaber vi havde, at få de marker opdyrket, der ikke før havde været under plov. 2 heste og 2 stude måtte vi have for ploven, og så kneb det endda for dem at trække den - nu (1933) kunne 1 hest gøre det samme arbejde på de opdyrkede marker.

I min barndom var der ingen forretninger i Uhre. Den nærmeste købmand boede i Brande, men vi forrettede som oftest vor handel, når vi kom til købstaden. Vi kørte nemlig engang imellem til Vejle eller Horsens med korn, smør, æg og svin. Vi skiftede mellem Vejle og Horsens efter som priserne lå de 2 steder. Det kunne godt variere lidt. En tur til købstaden varede som regel 2 dage. Det var jo en lang tur frem og tilbage, 12 -13 mil. Den største del af vejen var dårlig, og ofte havde vi kun stude for vognen. Da vognene tilmed var ringe, kunne vi ikke have mere end 6 td. rug på ad gangen.

400 punds svin.

Svinene, vi leverede, skulle veje 400 pund - det var jo nogle ordentlige karle. Vi skulle være i Vejle med dem kl. 10 formiddag og var derfor nødt til at køre hjemmefra om aftenen. Vi var for det meste 2 med vognen, men jeg har da også flere gange gjort turen alene. Man kunne godt blive søvnig og i trist humør, når man sad alene så lang en vej, men når man så nåede Harresø og det begyndte at blive lyst, hjalp det atter på humøret. Vi havde altid selv mad med, brød og smør i en træbuddike. Vi tog da heller ikke ind på værtshusene, men boede som oftest hos købmanden i Harresø, hvor vi spiste den medbragte mad og fik et par dramme til. Fra Harresø til Vejle havde vi god gruset vej, så det sidste stykke regnede vi ikke for noget.

Rotter i Kammeret.

Fra min fødegård tog vi altid ind til købmand Gylling. Han var forresten den eneste i Vejle, der havde brænderi. Dagen gik nu med handel og med besøg hos bekendte. Vi blev gerne i Vejle natten over. Købmanden man handlede med gav gratis logi og morgenkaffe. Jeg husker, at min far og jeg sov i et

værelse, hvor der var fuld af rotter. Min far sov straks, men jeg var så bange for rotterne, der sprang omkring sengen, så jeg lå vågen det meste af natten. Næste dag gik turen så tilbage til Uhre.

Handlede vi hos købmanden i Brande, betalte vi mere med skind, smør og æg end med rede penge. Hver dag når vi havde køret, blev smørret lagt i en bøtte, der ved lejlighed blev taget med til købmanden. Han havde en søger, så han kunne se hvordan de enkelte lag så ud. Det skete undertiden, at de nederste lag var blevet harske, og prisen blev selvfølgelig herefter. I butikkerne så man også bønderkonerne komme med store smørkugler, som købmanden tog i bytte for andre varer. Smørret æltede han i et stort kar og solgte det til grossererne, når han kom til købstaden. Der var kun den samme købmand i Brande, men det var også nok, for vi brugte ikke mange købmandsvarer på den tid. Købmanden hentede varer i Vejle til hele sognet med et spand heste, - det ville ikke forslå meget nu om dage.

Dårlige redskaber.

Der var mere arbejde på gårdene end nu. Redskaberne var dårlige, så det tog længere tid at få jorden behandlet. Maskiner havde vi kun få af. Sæden blev sået med hånden, korn og græs blev slået med le, og om vinteren var der arbejde i laden med at plejltærse og rense kornet, men vi stod tidlig op og blev ved til sen aften, så vi kom over det alligevel. En stor del af sommeren var vi beskæftiget med høbjergningsarbejde i engene, der lå langt borte fra gården. Så drog vi hjemmefra ved 5 tiden om morgenen og blev i engene hele dagen. Maden fik vi bragt derud. Langt ud på aftenen kørte vi hjem og spiste nætter, (aftensmad) og skulle der så bagefter læsses 4 - 5 læs hø af, kunne det af og til blive midnat, før vi kom til ro.

Travle kvinder.

For kvinderne var der også fuldt af arbejde. Der blev slagtet flere dyr hjemme på gårdene end nu. Man bryggede, kærmede og spandt selv, ja mange lavede selv brændevin. I min barndom var det allerede blevet forbudt at brænde hjemme, men min mor havde været dygtig til det. "Hun brænder godt", sagde man om de koner, der lavede god brændevin. Kosten var god, men ensformig. Byg - eller boghvedegrød var daglig kost til davre og nætter, ja også ofte til onnen. (middagsmad) Grøden blev serveret i et stort lørfad, hvori alle stak og dyppede i et fælles smørhul. Når vi var ude i de store enge, blev grøden sendt ud til os i en sort jyddepotte, og det var da hver dag et stående samtaleemne, om grøden nu var varm. En dag havde vi en daglejer, der var slem til at overdrive. Dagen før havde han været på en anden gård, og da vi spurgte ham om grøden de fik der var varm, svarede han : " Ja, som han kunne bande på, den var så varm, at den brændte et stort hul i mine bukser, da jeg tabte en klat på dem."

Lange vinteraftener.

De lange vinteraftener svandt hen under arbejde med uldens tilberedning. drenge og karle kartede. pigerne spandt, og så underholdt man hverandre med spøgelseshistorier. Garnet blev sendt til væveren i Brande, og når det var vævet, blev det sendt til Arvad stampemølle. hvor det blev banket blødt og pænt. Når vi fik tøjet hjem, gik der bud efter skrædderen. Han gik fra gård til gård og syede og fik kosten på det sted han arbejdede. Vi havde for det meste støvler på til gilde og i kirken, men hjemme gik vi altid i træsko. og det var rigtige træsko, hvor overet også var af træ. Til markederne i Brande mødte omegnens træskomænd med deres varer, så der kunne vi forsyne os. En af mine præstekammerater havde træsko på, den dag han blev konfirmeret, men han satte dem i våbenhuset og gik på strømpesokker ind i kirken.

Tidligt i arbejde.

Vi børn var ikke ret gamle, før vi skulle hjælpe til med at passe kreaturerne, særlig fårene, der gik ude både sommer og vinter,- det skulle være meget slemt vejr før de kom i stald.

En almindelig god bondegård havde et par heste, en halv snes køer, 4 -5 stude, op imod 100 får og nogle svin. Hvis der var mangel på foder, drev vi i fællesskab ungkreaturerne fra hele landsbyen ud i engene. Ellers var fællesdrift jo ophørt. Min far huskede dog den sidste byhyrde. Han blæste hver morgen i byhornet og samlede byens kreaturer ved Hjorthøj syd for byen, hvorefter han dagen igennem drev med dem langt ude i ydermarken.

Markeder i Brande.

På markederne i Brande i Juni og September var der stor handel med får og stude. Om efteråret solgte vi ofte et par fuldvoksne trækstude og købte et par yngre, som vi så beholdt i et par år. Ved en sådan handel kunne der godt tjenes en skilling. Af og til kom der opkøbere rundt på gårdene og købte svin og stude, som de drev med ad driftsvejen helt ned til Tønder-egnen. Min svoger var opkøber, og jeg husker, at han, som alle andre studehandlere, havde et læderbælte om livet, hvori der hang 2 store læderpengeposer. Når opkøberne var på vej til Tønder med en drift svin eller stude, overnattede de på en hede, en mark eller hvor det kunne træffe sig. Det hændte undertiden, at svinene blev bange eller gale, så blev de helt vilde og for afsted til alle sider. Driverne, der var ridende, satte så efter dem og fik de forreste drejet, så de løb i ring, og lidt efter faldt de så til ro igen.

Overtro.

Folk var meget overtroiske. Et år blev der meget sygdom mellem fårene, og så var de naturligvis forheksede. Hos os døde de fleste af vore får, og min far sendte bud efter en klog mand i Thyregod, Hvid Smed. Han gav os det råd, at

et af de døde får skulle graves ned med alle 4 ben i vejret, foran den dør fårene gik ind og ud af, så skulle de nok komme sig. Det hjalp imidlertid ikke. Min far købte så nogle får og en vædder i Jelling, og nu hjalp det. Med deres afkom var der ikke noget i vejen. Det var fornyelse i bestanden, der trængtes til.

Det var et nøjsomt og lidet afvekslende liv landbefolkningen levede i hine år. Stille og roligt gik dagene hen. Landsbyens beboere følte sig som en stor familie og tog som sådan del i hverandres glæder og sorger. Sindene var ikke som nu optaget af mangfoldige ting udenfor hjemmets og landsbyens områder. Man mærkede ikke meget til begivenhederne i det øvrige land. Kun engang imellem, når en vogn kom hjem fra købstaden, når der kom fremmede til byen, eller de unge karle kom hjem fra tjenesten, gik der som et pust fra den store verden hen over landsbyen.

Bundgård Lassen:

Hvis vi pludselig blev hensat til den tid, ville vi vel føle det som et fattigt og trist liv med store mangler, men de der levede på den tid, kendte jo ikke andet, og man får det indtryk af deres erindringer, at de var glade og tilfredse og fuldt ud lykkelige under de kår livet bød dem.

Kristen Andersen døde 20/3 1933.

I Kristen og Karen Maries ægteskab var der et barn, sønnen Anders Laurids Brandt Andersen, født 17/12 -1891. Han overtog gården i 1919 og blev gift med Andrea Henningsen, født 16/12 -1887 i Skarrild sogn. De opførte nye bygninger og drev et alsidigt og veldrevet landbrug med en god sortbroget jysk kvægbesætning. L.B.A. tog også sin tørn i det offentlige liv i landsbyen og sognet. Han var i en del år form. i mejeriet og i mange år kirkevæрге ved Uhre kirke. Fra 1949 til 1967 var han sognefoged, og fra 1937 til 1946 var han i sognerådet. Ægteparret havde 7 børn, side 98 i U.G.H.

29/5 -1963 overtog sønnen Erik Brandt Andersen gården. Han var født 24/5 -1928, og blev gift 5/11 -1956 med Frida Hamborg, født 22/3 -1935 på 11c, Engebækvej 47 i Skærlund.

De drev gården i samme gode stil og mekaniserede driften tildels i samarbejde med brødrene Karl Brandt Andersen på Vesterdam og Herluf Brandt Andersen på Bundgård i Uhre. Frida og Erik havde gården til 1986, da deres søn Søren Brandt Andersen overtog den, og Frida og Erik flyttede til Brande, hvor Erik døde allerede 4/8 -1993. Søren blev født 10/3 -1958 og blev gift 3/5 -1985 med Anna Dupont, født 20/8 -1959 i Brande. Søren blev uddannet indenfor bankvæsenet og er nu leder af Sydbanks afdeling i Brande. Anna er plejehjemsassistent og ansat på plejehjemmet i Sdr. Felding. Der er 4 børn i Ægteskabet, side 99 i U.G.H. Ægteparret er meget aktive i arbejdet omkring Uhre skole og kirke. Anna som medlem af skolebestyrelsen og Søren som kasserer i menighedsrådet. Siden 1762 har gården været beboet af samme familie, muligvis også før den tid. De første ca. 100 år til 1869 som fæstebønder. Efter vore oplysninger, er det 8. generation, der har gården i dag.

Ved udskiftningen i 1800 blev der tillagt gården ca. 275 td. land, i dag er der ca. 70 td. tilbage, efter at lodden øst for Brogårdvej fornylig er frasolgt til bebyggelse. Jorden er udlejjet.

Udstykninger fra 11a.

Mtr. nr. 11c.m.fl. Kærbyvej 11.

Matr. 11c m.fl., Kærbyvej 11

Anders Jacobsen sælger 14/2 -1869 til Søren Pedersen 11c, gårdens lod i Kærby. Herfra udstykkedes så senere 11f og 11n, som omtales efterfølgende. Søren Pedersen havde året før købt 8f af Niels Hansen på 8a, Vigård og 7k og 19d af Niels Madsen på Overgård. Disse lodder lå lige syd for 11c. Søren Pedersen har antagelig rejst de første bygninger på stedet. 12/1 -1875 sælger han ejendommen til Søren Sørensen. Han er født i 1842 i Skarrild og var gift 1. gang med Ane Marie Frederiksdatter. De havde 24a i Uhre, side 178 i U.G.H.

I 1905 har N. P. Pedersen skødt på ejendommen, han er benævnt som hotelejer. 9/10 -1906 fik Jens P. Johannesen skødt på ejendommen. Han var født 11/12 -1879 i Herning, og blev gift med Ane Christine Severin Thomsen, født 1875. De havde 5 børn, side 101 i U.G.H.

Da de solgte ejendommen i 1922 flyttede de til Uhre og byggede huset på hjørnet af Uhre Byvej og Gejlbjergvej. Jens J. blev ansat som vejmand af kommunen og han var også graver ved Uhre kirke, hvor hustruen Kirstine J. var ansat som kirketjener, en stilling som sønnen Ernst Johannesen senere overtog.

I de næste 12 år har ejendommen. skiftet ejer 4 gange . Niels Albrechtsen fra 1922-1931. Kresten Hansen fra 1931- 1932, Niels P. Nielsen fra 1932 til 1835, hvor Niels L. Albrechtsen får skøde på den igen.

6/5 -1943 fik Harald Sandfeld Jensen skøde på ejendommen Han var født 19/6 - 1911 på 26a Højvallund i Kærby, side 183 I U.G.H. Han blev gift 1. gang med Johanne Jensen, født 7/9 -1914 i Billum, død 3/6 -1945. De havde 3 børn sammen. Harald blev gift 2. gang med Meta Valborg Nielsen, født 21/4 -1907 i Hyvild, se side 67 i Hyvildheftet.

De solgte ejendommen i 1949 til Niels Lycke og flyttede til Bjerlev, hvor de købte en gård.

Niels Lycke havde kun ejendommen et års tid, og solgte den 12/10 -1950 til Christen Bæksgård Hansen. Han var født 29/11 -1903, og gift med Maren Julie Hansen, født. 26/5 -1908.

3/4 -1978 får de nuværende ejere Peder Bondorph Nielsen og Ida Kathrine Orloff skøde på ejendommen. Han er født 16/5 -1946 og hun 13/10 -1944. De blev gift 30/6 -1976. De har begge arbejdet udenfor hjemmet.

Matr.nr. 11c m.fl., Kærbyvej 11 - (Foto: H.N.)

Mtr. nr. 11f,7i,19e, 8h, "Vestergård". Kærbyvej 16.

Matr. nr. 11f, "Vestergård", Kærbyvej 16 - Kruse, 1990

Som omtalt under 11c fik Søren Pedersen i 1869 skøde på dette mtr. nr. Den 22/12 - 1873 sælger han ovennævnte mtr. numre fra til Ole Christian Rauff. Han var født 10/4 -1841 på 9a i Uhre, og blev gift 1. gang i 1873 med Kirstine Jensen fra Klink i Ringgive sogn.

De havde en datter sammen, Bodil Marie Rauff, hun bosatte sig i København. Kirstine døde 4/6 -1875 og Ole giftede sig 2. gang med Marthine Kristine Poulsen, født. 23/1 -1854 i Lindet i Vester sogn. De havde 4 børn, men den første døde 1 år gammel. Side 103 i U. G.H.

Ole Rauff, der var Chr. H. Rauffs ældste søn, var en meget fremsynet mand. Han stillede således forslag om tvungen tuberkulinprøve på alle malkekøer i mejerikredsen ved mejeriets generalforsamling i 1897, mod et tilskud på 5,- kr. pr. ko for at udsætte reagenter. Forslaget blev nedstemt og først gennemført ca. 35 år efter. Ole rejste også en hollandsk vindmølle ved gården, dog noget mindre end den faderen byggede i Uhre. Den fik dog ingen lang levetid. Ole var veteran fra 1864 og han døde 3/5 1905.

I 1912 får Kristen Østergård skøde på gården, og i 1916 Kresten Hulmose Eriksen. 17/2 -1919 fik Jakob Jakobsen skøde på gården, han var født 29/10 - 1877 i Gjellerup og gift med Mette Marie Pedersen, født 1878. De havde sønnen Jørgen Jakobsen, født 27/8 -1907, og han overtog gården 17/1 -1940. Han blev gift 25/11 -1942 med en datter fra Kærgård 6h, Helga Sofie Eriksen, født 12/1 -1909. De havde 2 børn . Side 103 i U.G.H.

10/10 -1968 fik Ove Kristensen og Else Dam Sørensen skøde på gården. Han er født 21/5 -1946 på Kragssiggård og blev 30/9 -1967 gift med Else Dam Sørensen. Hun er født 18/3 -1949 på 5e Engkærblok. Der er ca. 30 ha. til gården, der overvejende anvendes til planteavl. Foruden gården driver de også Kærby

maskinstation, der efterhånden er blevet en ret stor virksomhed, i de senere år i samarbejde med sønnen Torben Dam Sørensen. Else og Ove er også aktive i foreningsarbejdet på egnen. De har 2 børn Torben og Lisbeth. Side 103 i U.G.H.

Mtr. nr. 11g, 10f, 11h. Lyshøj , Vesterdamvej 12.

Matr. nr. 11g,10f,11h, "Lyshøj", Vesterdamvej 12 - Kastrup Luftfoto

Som omtalt under 10a fraskiller Anders Jacobsen 15/11 -1876 ovennævnte mtr. nr. til sønnen Johannes Andersen, født 10/4 -1851. Han blev 1. gang gift med Johanne Kristine Kristensen, født ca. 1862. De havde 2 børn sammen, og Johanne døde 6/5 - 1888, efter at have født sit 2. barn, 2/5 -1888. Johannes. Andersen giftede sig 2. gang 9/4 -1892 med Inger Kristine Thomasdatter, født 4/5 -1856 i Omvrå ved Sdr. Omme. De fik også 2 børn sammen, side 104 i U.G.H. Johannes Andersen var i den første bestyrelse for Uhrekilde A/M og fungerede som arkitekt.

Om han har haft en uddannelse i den retning vides ikke, men mejeriet fungerede efter hensigten, og det var jo det vigtigste.

Datteren Johanne Kristine Andersen, født 13/12 -1897, og hendes mand Karl Valdemar Christensen fik skøde på ejendommen 9/5 -1934. Karl var født på Sjælland, og efter sønnens oplysninger blev han døbt og konfirmeret i Fjenneslev Kirke. Efter at have tjent på landet nogle år flyttede han med sin mor til Uhre, hvor de boede i et lille hus med lidt jord til på Vesterdamvej 16, mtr.nr.17. Karl Valdemar rejste til Argentina, hvor han var gaucho i 12 år.Der var 2 børn i ægteskabet, Inger Kathrine og Carl Johannes, side 104 i U.G.H.

Karl V. og Johanne Kristine blev separeret efter knap 2 års ægteskab, og 21/4 -1936 fik hustruen skøde på mandens ½ part. Karl V. tog igen ud at sejle. Han blev ofte kaldt Karl Sømand.

Johanne Kristine Andersen afhænder 28/1 -1950 ejendommen til Ejner Larsen i Brande, og den er så i handel 6 gange til 25/1 -1971, side 104 i U.G.H., da Martha Sørensen på 12n, Vesterdamvej 3 overtager den. Hendes søn Niels Sørensen får skøde på ejendommen 15/10 -1974. Niels er født 8/2 -1943 og er ugift.

Matr. nr. 11g,10f,11h, "Lyshøj", Vesterdamvej 12 - (Foto: H.N.)

Mtr. nr. 11n, Gejlbjergvej 15. (Blåksbjerg)

10/11 -1893 sælger Søren Sørensen på 11c, gårdens jord mellem Kærbyvej og Gejlbjergvej til Laurids Møller Jensen, der får mtr. nr. 11n. Laurids Møller Jensen var født 7/10 -1854 i Brejning og var gift med Kristiane Jensen, født 5/9 -1840. også fra Brejning.

Laurids drev foruden landbruget en smedeforretning på ejendommen. Efter oplysninger fra Otto Arvad på Juelsgård, skulle Laurids M. Jensen være kommet til egnen med kun 1 kr. på lommen, og den havde han fundet på vejen hertil.

Det var Peder Pedersen på 10c, der havde fået ham anbragt på ejendommen.

Han havde hørt, at Laurids var smed og en sådan manglede de i Kærby. De afstod ejendommen 20/6 -1926 til plejesønnen, Kristian Hansen. Han var født 24/9 -1896, og blev gift med Maren Stefansen. De havde 6 børn, side 105 i U.G.H.

23/2 -1931 overtog Peder Sandfeldt Jensen ejendommen. Han ejede 26a Højddallund. (Gården forsvandt under brunkulsbrydningen)

4/9 -1934 fik Peder S. Jensens søn Harald Sandfeld Jensen. skøde på 11n. Han var født 19/6 -1911, og blev gift 1. gang 11/12 -1934 med Johanne Trane, født 7/9- 1914 i Kjelst ved Billum.

De havde 3 børn, se side 101 i U.G.H. De solgte ejendommen i 1943, og købte naboejendommen 11c, Kærbyvej 11. Johanne døde 3/6 -1945, og Harald giftede sig 2. gang 18/8 -1946 med Metha Valborg Nielsen, født 21/4 - 1907 i Hyvild. De flyttede i 1949 til en gård i Bjerlev. Harald døde 1/11 -1985 og Metha 1/4 -1990. De er alle 3 begravet på Uhre kirkegård.

Harald Sandfeld Jensen. solgte 11n 23/3 -1943 til Niels Lind Albrechtsen, født 8/3 - 1898, se 9i, gift med Olga Kristina Hansen, født 20/6 -1910. De havde 5 børn, side 105 i U.G.H.

Niels L. Albrechtsen døde i 1976, og Olga solgte ejendommen til naboen Peder Eriksen og flyttede sammen med sønnen Emil i et nybygget hus på Toften i Uhre. Efter et par år forløb solgte Peder Eriksen bygningerne til Henrik Røtnes og sammenlagde jorden med Kærgård.

15/7 1987 blev bygningerne købt af Rita Vestergård og Martin Christian Pedersen. Hun er født 15/7 1940 i Flø Vestergård og uddannet børnehavelærer og ansat ved Brande kommune. Martin er født 11/12 1940 i Uggerløse på Sjælland. Han er uddannet tømrer. De har børnene Bodil Vestergård Pedersen, født 26/2 1967 og Birgit Vestergård Pedersen, født 29/1 1972.

Ægteparret har de senere år givet bygningerne en større istandsættelse og sammen med haveanlægget fremstår ejendommen nu som en flot beboelse og hobbylandbrug.

Matr. nr. 11n, Gejlbjergvej 15 - (Foto: H.N.)

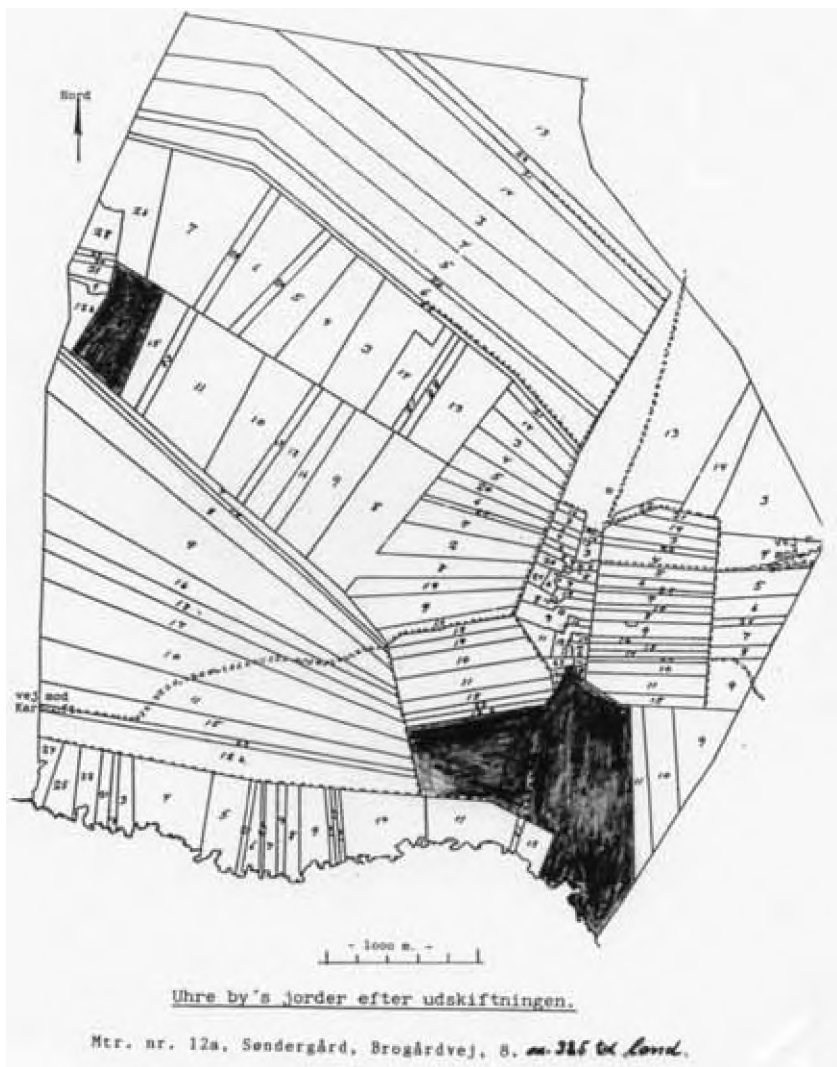
Mtr. nr. 11p, 11q, Vesterdamvej 7.

Denne ejendom blev 17/5 -1919 udstykket fra 11a Nedergård af Kristen Andersen til datteren Ane Kirstine Arvad Andersen, født 29/9 -1884 på Nedergård i Uhre, og svigersønnen Frederik Chr. Olsen, født 14/7 -1878 i Varde. De havde 2 børn, og sønnen Marinus Olsen overtog 18/12 -1946 ejendommen. Han var født 21/4 -1902, og blev gift 20/11 -1950 med Inger Margrethe Pedersen, født 30/11 -1919 i Ølgod. De havde 4 børn, side 106 i U.G.H. Marinus havde en mælketur til Uhrekilde mejeri, som han kørte med heste og vogn. Et arbejde som han samvittighedsfuldt udførte i mange år.

Datteren Rita Olsen, født 11/8 -1955 fik 1/8 -1990 skøde på ejendommen, der er på ca. 30 td. land. Hun er hjemmehjælper og har lejet jorden ud.

Matr. nr. 11p, Vesterdamvej 7 - (Foto 1999 - H.N.)

Mtr. nr.12a,"Søndergård", Brogårdvej 8.

Matr. nr. 12a, "Søndergård", Brogårdvej 8

Gården hørte i 1700 tallet under Hastrupgård, og den første fæster, vi har navn på, hedder Jens Jensen. Efter kirkebøgerne er han død i 1776, 70 år gammel. Her benævnes han Jens Jensen Søndergård. I 1785 har Jens Nielsen gården i fæste. Han var født ca. 1734 og død i 1823 og var gift med Ane Marie Pedersdatter, født ca. 1741 og død 9/5 -1800 i Uhre. De havde 3 børn, og datteren Mette Jensdatter, født ca. 1770, blev i 1793 gift med Peder Jensen, født omkring 1755 i Husum. Det må være den nuværende Husumgård, på daværende tidspunkt benævnt som et boel under Brandholm.

Mette og Peder Jensen bliver ejere af Søndergård, men hvornår gården er købt fri af fæstet til Hastrupgård, og skødedato vides ikke, men det er Peder Jensen, der som ejer underskriver udskiftningsprotokollen i 1800. Ægteparret havde 4 børn, og datteren, Ane Marie Pedersdatter, og svigersønnen, Christen Sørensen, overtog gården i 1822. Hun var født 15/7 -1804, og han var født ca. 1798 i Ådum. De blev gift 27/5 -1822. Der er omkring denne tid sket flere tilflytninger til Uhre fra Ådum. Se 16a, Slotsgården. Ane Marie og Christen fik 8 børn, men 2 af dem døde som små, side 107 i U.G.H. Sønnen, Søren Christensen, født 29/10 -1834 blev gift med Inger Olesen. Efter folketællingen i 1901 er hun født i Thyregod sogn 26/5 -1841. De overtog gården i 1866. Den yngste af Ane Marie og Christens børn, Jens Peder Christensen, blev gift med datteren fra nabogården 10a, Meldgård, Mette Marie

Pedersdatter. De fik en udstykning fra gården, Engholm, herom senere. Inger Olesen og Søren fik 4 børn. Den ældste Ane Marie Christensen blev gift med Albinus Højdalmin Rauff på Vestergård i Uhr. Sønnen Christen Sørensen Christensen fik også en udstykning fra Søndergård, Tåholmgård, omtales senere.

Sønnen Ole Christian Christensen overtog 8/7 -1902 Søndergård. Han blev født 8/1 -1871 og kaldtes oftest Volle Søndergård. Han blev gift 1. gang med Jensine Olesen, født 17/11 -1878 i Snejbjerg. De havde 3 børn sammen. Side 108 U.G.H. Ole blev gift 2. gang med Mariane Nielsen, født 11/5 -1887 i Kærby på 18n. De havde 4 børn.

I 1926 afhændede Ole og Mariane gården til Jakob Skov Pedersen og flyttede med familien til 17c, Højkilde, også kaldet Gråborg. Ejendommen, der lå ved Karstoftvej, er nu sammenlagt med Lerbjerggård, og bygningerne er fjernet, side 151-152 i U.G.H.

Jakob Skov Pedersen var født 23/6 -1898 på Teglgård 13d, Engebækvej 7, og fik skøde på Søndergård 10/2 -1926. Han blev gift med Petra Hansine Nielsen, født 30/8 -1901 i Hygum ved Esbjerg. Da de overtog gården var den en 4 længet stråttækt gård. De fik i deres ejertid bygget nye avlsbygninger og et nyt stuehus. De solgte gårdens jord øst for Nørregårdsvej, mtr.nr.12r, Højvang, til Petras søster Virginia og hendes mand Milliam Nielsen.

Petra og Jakob Skov havde 2 børn, side 108 i U.G.H. Den yngste søn Lars Bjerre Pedersen, født 5/9 -1942 blev gift med Kristiane Nohns, født 3/4 -1941 i Spandet i Sønderjylland og de overtog gården i 1967. De investerede store beløb i bygninger og maskiner. Der blev også bygget et stort hønseri ved Brogårdvej 4-500 m. fra gården. I 1979 købte de Sandfeldhøjgård i Sandfeld, og her investeredes også store beløb, bl.a. i stuehuset og i et hønseri til ca. 50.000 høns. I 1988 afstod de Sandfeldhøjgård og i 1989 Søndergård og flyttede i et hus i Brande. Senere købte de en gård i Hygum ved Jelling.

Matr. nr. 12a, "Søndergård", Brogårdvej 8

De nye og nuværende ejere er Jørgen Børge Christiansen født 20/4 -1940 i Næsbyhoved, Broby, og Birthe Kristine Konradsen, født 7/4 -1944 i Tandrup. De blev gift 10/6 -1967 i Viborg Domkirke. De har tilkøbt ret store arealer til gården. 12r, som J. Skov Pedersen solgte til Milliam Nielsen, er købt tilbage til 12a, og 3a, Bundgårds jord øst for Nørregårdsvej er også købt ind. Desuden er gårdene 9d i Skærlund, Engebækvej 76, og Ll. Baunsgård i Give sogn købt op. Der er tillige lejet ca. 60-70 td. land i Uhre og Kærby, så der drives omkring 400 td. land fra gården.

Der er 2 børn i ægteskabet, side 108 i U.G.H.

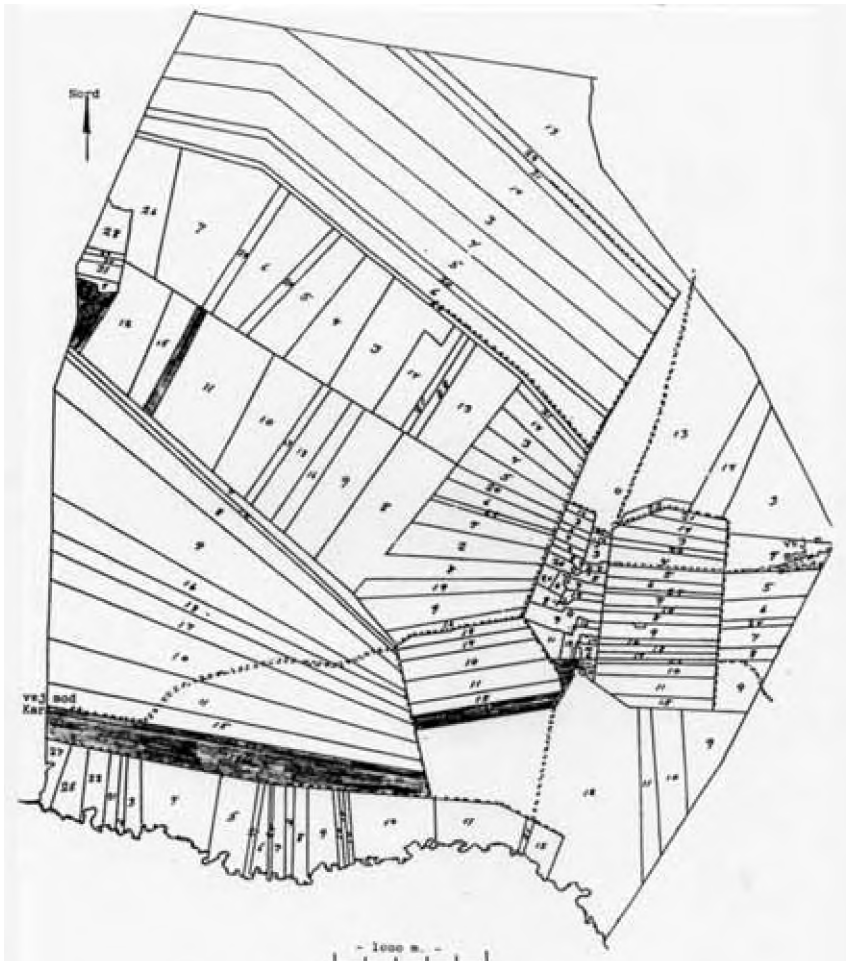
Udstykninger fra Søndergård.

Mtr. nr. 12b,23a,12i,15f,m.fl."Damgård", Brogårdvej 12.

Matr.nr. 12b m.fl., "Damgård", Brogårdsvej 12

Det er den første udstykning vi har registreret fra Søndergård. Den er da også ved det første ejerskifte blevet kaldt Ll. Søndergård. Ved udskiftningen i 1800 er det Henrich Nielsen, der som ejer af ejendommen, underskriver udskiftningspapirerne. Efter folketællingen i 1801 er han født i Grarup i 1762, og han blev gift 19. Søndag efter Trinitatis i 1792 med Dorthe Henrichsdatter, født 1751 i Storgård 5a, i Uhre. Vi har ingen skødedato for deres overtagelse af ejendommen og heller ingen dato for sammenlægningen med 23a. Ved udskiftningen ser det ud til, at Henrich Nielsen har boet på 23a, i en lille ejendom som lå der. 23a var en mindre lod, der lå nord for 12b, fra Brogårdvej mod øst, op til 10a. På det ældste kort ligger Ll. Søndergård på 12i lidt øst for den nuværende 12b Damgård.

Uhre by's jorder efter udskiftningen.

Mtr. nr. 12~~2~~, 23a. Dangård, Brogårdvej 12.

20/6 -1804 sælger Henrik Nielsen ejendommen til Bertel Pedersen Ørbæk. På kortet over udskiftningen fra 1825 står Jens Johansen som ejer af både 12b og 23a. Han var født 1774 i Bøllund i Give sogn, og blev gift 19/4 -1802 med Maren Sørensdatter, født 1768 i Ll. Langkærgård, mtr.nr.1a. Jens Johansens far Johan Jørgensen i Bregnhoved, Give sogn fik ved en auktion 26/10 -1789 skøde på Overgård i Brandlund. Denne gård får Jens Johansen skøde på 2/2 -1806, og 18/10 -1807 køber han et "sted" i Uhre på 0-4-0-0- td. hartkorn af Jens Kristensen Lind. Det er antagelig 23a. Han får først skøde på 12b 4/11 -1826. Jens Johansen har ejet Overgård og ejendommen. i Uhre på samme tid, hvornår han er flyttet til Uhre vides ikke, men de 4 første børn er født i Brandlund, den sidste i 1809 og det 5. barn er født i Uhre 12/7 -1812. I et skøde af 25/9 -1819 gør Jens Johansen vittærlig, at han haver solgt og afhændet et sted kaldet Pedersborg af min forhen iboende og selvejende Overgård til velagtede Søren Eriksen. Skødet er først skrevet på Brandholm 20/10 -1825. Brandlundheftet side 12 og 17.

Jens Johansen og Maren havde 5 børn. Datteren Maren Jensdatter, født 26/12 -1804 blev gift med sønnen på nabogården, 11a Anders Jacobsen, og datteren Mette blev gift med Søren Pedersen i Dørslund. Sønnen Lars Jensen, født 17/5 -1807 fik skøde på 12b,23a, 28/8 -1833. Han blev gift med Ane Abelone Hansdatter, født omkring 1814. De afhændede gården igen i 1837 til Lars's bror, Søren Jensen, født 27/3 -1803.

Lars og Ane flyttede, efter Peder Larsens oplysninger, til Brædstrupegnen. Søren Jensen (Dam) blev gift med Sidsel Jensdatter, født 20/10 -1810, hun var datter af Jens Green i Arnborg sogn. Ved folketællingen i 1845 er Jens Johansen og Maren på aftægt hos Søren Jensen og Sidsel, og de er da 70 og 77 år. Søren og Sidsel havde 8 børn, side 109 i U.G.H. Sønnen Jens Sørensen, født 17/4 -1836, overtog 11/5 -1867 gården. Han blev gift 1. gang med Ane Kirstine Carstensen, født 19/10 -1839 i Sdr. Karstoft, og de havde 5 børn sammen. De afstod allerede i 1869 Damgård til Jens's yngre bror Søren Sørensen Dam, og flyttede til 9g Toftegård i Skærlund, hvor Ane Kirstine døde 8/4 -1876. Jens giftede sig 2. gang 29/6 -1877 med Mette Kathrine Pedersen, født 9/7 -1852 i Herborg ved Vorgod, og de fik 8 børn sammen, side 110 i U.G.H. De flyttede senere til Arnborg, side 10 i Skærlund heftet. I første udgave af U.G.H. er een af Mette Kathrines og Jens Sørensens børn ikke med, datteren Pedrea Kirstine Sørensen, født 24/4 -1892, død 3/2 -1931. Gift med Kristen Sandfeld Nielsen Kristensen, Ll. Sandfeld. Søren Sørensen Dam, født 14/11 -1844, blev gift 26/11 -1867 med Ane Marie Pedersdatter, født 5/12 -1849 i Gjellerup. Søren Sørensen Dam har fået skøde på gården i 1880, men har nok overtaget den o. 1869, da Jens flytter til Skærlund. De havde 8 børn sammen, og efter folketællingen i 1870 har de Søren Jensen og Sidsel på aftægt.

Søren Sørensen Dam og Ane Maries søn Søren Jensen Sørensen, blev kaldt Søren Dam, overtog Damgård 20/6 -1899. Han var født 2/7 -1874 og blev gift med Erika Toftebjerg Eriksen fra Thorlund i Ejstrup sogn De havde 3 børn, side 111 i U.G.H.

De solgte 12/1 -1907 Damgård, efter den havde været i slægtens eje siden 1807 i 4 generationer. Søren Dam og Erika byggede Nygård, på 18a, 17g, og 16p, 3 lodder fra Uhre langs Karstoftvej. De havde 3 børn. Omtales under 18a. Den nye ejer af Damgård, Kristian Peder Kristiansen var født 8/1 -1883 og var plejebarn hos Peder Pedersen, Kærbyvej 8. Han blev gift med Anna Petrea

Poulsen, født 17/5 -1884 i Bøvl, Sønder Omme sogn

Samme dag som Søren Dam solgte gården til Kr. P. Kristiansen, solgte hans Moder, enken Ane Marie Pedersen også 10k, 11m og 10m til ham. De to første var små lodder, som lå i den nordre ende af Porsbjergs lodder 10d og 11d, og 10m lå ved Vesterdamvej ned mod Skærlund å. Lodderne havde Søren Sørensen Dam købt af Niels Pedersen på 10a, 29/10 -1881, og efter Sørenes død i 1881 havde hans enke Ane Marie haft dem som uskiftet bo. Anna og Kristian Peder Kristiansen havde 9 børn, side 111 i U.G.H. De solgte Damgård 28/4 -1911 til Anders Ude Nielsen Andersen. Han købte i 1918 en lod, 15f af Johanne Frederikke Hansen. Daværende ejer af 15a. Den lå fra Brogårdsvej og langs med og syd for Nedergårds jorder. Anders byggede nyt stuehus og kostald ved gården. Han var ugift, og 8/4 -1931 solgte han gården til Jens Lilholm Kristensen. Han var født 29/1 -1907 på Kathrinelund og døde 10/11 -1980. Han blev gift 21/5 -1931 med Ane Kathrine Nielsen født 1/12 -1906 på Lerbjerggård, død 12/6 -1996. De fik efterhånden et veldrevet landbrug, og fik oparbejdet en fin sortbroget kvægbesætning, som hjembragte mange flotte præmier både fra lokale skuer og ungskeer. Da sønnen Gunnar overtog gården byggede Kathrine og Jens et hus på Uhrevej 35 og flyttede hertil i 1969. Jens blev dog i mange år ved at følge arbejdet på gården. Arbejdet før dyrskuerne og selve skuerne glædede ham meget, og jo da især, når der faldt nogle fine præmier til hans gamle besætning. Jens og Kathrine havde 5 børn, side 111 - 112 i U.G.H.

1/4 -1969 fik Gunnar Damgård Lilholm skøde på gården. Han er født 11/1 -1941 og blev gift 8/11 -1969 med Else Båstrup, født 1/2 -1947 på 5b i Sandfeld. Side 31 i Sandfeldheftet. De førte avlsarbejdet med den sortbrogede kvægbesætning videre, og de har gennem årene solgt mange gode avlsdyr. De byggede også en ny stald og beboelsen er blevet udvidet og moderniseret. Gårdens areal er nu på ca. 55 td. land og der er forpagtet ca 25 td. land. Else og Gunnar har gennem årene taget aktiv del i foreningsarbejdet i Uhre, bl.a. i gymnastikforening, menighedsråd og brugsforening. De har 2 børn, side 112 i U.G.H.

Matr. I2b m.fl. "Damgård", Brogårdsvej 12 - tidl. kaldet "Lille Søndergård" Med Vilhelmine og Anders Ude Andersen

Matr. nr. 12b m.fl., "Damgård", Brogårdvej 12 - med Kathrine og Jens Lilholm i forgrunden.

Mtr.nr. 12c, "Engholm", Brogårdvej 13.

Matr. nr. 12c, "Engholm", Brogårdsvej 13

Chr. Sørensen, som købte Søndergård omkring 1822, døde i 1861, og hans enke Ane Marie Pedersdatter afhænder 20/7 -1866 gården til sønnen Søren Christensen. Samme dag giver hun en anden søn, Jens Peder Christensen skøde på 12c, Engholm. Jens Peder blev gift 1. gang med Mette Marie Pedersen fra 10a Meldgård, og 2. gang med Jensine Andersen fra 11a Nedergård. (Han er ikke gået over åen efter vand). Der var ingen børn i de 2 Ægteskaber.

15/10 -1895 fik Thomas Kjeldsen Pedersen skøde på gården. Han var født 1/12 -1869 i Langkær Møllegård. (Familien flyttede senere til Nr. Askær.) Han blev 1. gang gift 15/10 -1895 med Maren Madsen, født 12/7 -1869 på mtr. nr. 15a i Alkærlund. Hun døde 27/11 -1916, og Thomas giftede sig 2. gang med Anna Dorthea Pedersen, født 22/6 -1892 i Fjerritslev, hun døde 12/11 -1973. Der var ingen børn i de 2 Ægteskaber, men de tog først en plejesøn, Mads Thomas Rasmussen, født 1896, død 6/6 -1913 ved en drukneulykke i Skærlund å, derefter tog de en pige, Anna Harriet Pedersen født 7/1 -1925 i København.

Hun blev gift med Theodor Egebjerg Kristensen. Side 19 i Drantum - Risbjergheftet. 1/10 -1940 købte Peder Kristian Sørensen Engholm. Han var født 2/1 -1901 i Vesterholm, side 36 i Brandholmheftet. Han blev gift med Larsine Karoline Larsen Nielsen, født 15/2 -1904 i Uhre, side 35 i U.G.H. De havde haft hans hjem fra 1926-1929. De solgte da ejendommen til Jørgen Lambæk og flyttede til Ramskovgård i Give sogn, og herfra til Engholm. Der var 3 børn i Ægteskabet, side 113 i U.G.H. Da de solgte gården i 1948 flyttede de til Højholm, Risbjergvej 11.

24/3 -1948 fik Gustav Schødt Madsen skøde på Engholm. Han er født 28/7 -1919 i Blæsbjerg og blev gift med enke Marie Lai Pedersen, født 23/10 -1915 i Blåhøj. Marie havde i sit 1. ægteskab 3 børn og fik også sammen med Gustav 3 børn. Side 113 i U.G.H. De havde kun Gården i 5 år.

28/3 -1953 fik Dagny og Aksel Gasbjerg skøde på gården, og Marie og Gustav Madsen overtog deres ejendom i Hyvild, Langkærvej 16. Herfra flyttede de i 1963 til et hus i Brande.

Aksel Gasbjerg er født 25/5 -1923 i Hyvild og blev 16/12 -1947, gift med Dagny Madsen, født 14/5 -1926 i Vorslunde, Give sogn. I deres ægteskab var der 7 børn. De havde den store sorg at miste en søn, Leif, ved en trafikulykke. Han blev kun 17 år gammel. Børnene har alle fået en god uddannelse, side 113-114 i U.G.H. Aksel arbejdede i mange år på Martensens fabrik i Brande, hvor han med sit lune væsen og evne til at fortælle en god historie faldt godt til blandt sine arbejdskammerater. Dagny arbejdede også en tid udenfor hjemmet, som hjælper i køkkenet på Ørbækklund.

Dagny og Aksel skabte et godt hjem med et varmt forhold og sammenhold med børn og børnebørn. Sønnerne bor nu alle i Uhre, og døtrene i Grindsted og Herning. De sidste år de havde gården, havde de udlejet det meste af jorden til naboerne. Da de afhændede gården i 1996, købte de en andelsbolig i Rugvænget i Uhre.

Sønnen Jørn Gasbjerg, født 25/1 -1964, overtog Engholm 15/1 -1996. Han er uddannet agro - ingenør og er ansat ved Ølgod kommune. Han er gift med Karin Thomsen Jessen, født 20/3 -1966 i Sunds. Hun tog først uddannelse som håndarbejds lærer og senere som social - og sundhedsassistent og er ansat på Arnborg plejehjem. Ægteparret har 3 børn, side 114 i U.G.H. Der er ca. 70 td. land til gården, en del af den udnyttes til fedekvæg, og resten er stadig udlejet.

Mtr.nr. 12e,23b,25d,22g,25c,"Vesterdam", Engebækvej 43.

Udstykket fra 12b, Damgård.

Søren Jensen på Damgård udstykker 11/3 -1867 12e Vesterdam til datteren Maren Sørensdatter, født 27/8 -1833, og svigersønnen Lars Karstensen, født 26/3 -1836 i Skarrild sogn. På samme tid afstår Søren Jensen Damgård til sønnen Jens Sørensen, omtalt side 110 i U.G.H. Jens Sørensens 1.hustru var antagelig en søster til Lars Karstensen. I 1875 købte Lars K. 25d, en lod ved Skærlund å, af Chr. Jensen. Den var ved udskiftningen tillagt een af "udeejerne", her var det T. Knudsen i Grarup. I 1878 får han også skøde på 22g, også en lod ved åen, der ejedes af Hans Christensen, (Mølgård) i Nørregård i Uhre, og i 1883 får han skøde på 25c, fra Jens Bendtsen, ligeledes en lod ved åen. Maren og Lars K. havde 3 børn, og den ældste søn Karsten overtog gården i 1905. Han var født 1/5 -1869 og blev gift 19/2 -1915 med Sørine Marie Bertelsen fra Taulov. En bror til Karsten, Søren fik 7/4 1913, skøde på 9p, Sønderkærvej 13, side 81 i U.G.H.

26/2 -1926 fik Anders Hamborg skøde på Vesterdam. Han var født 26/3 -1891 på 11c i Skærlund. Han havde kun gården i 2 år. Han flyttede så til Kærholm ved Drantum, hvor han blev gift 12/4 -1928 med enken Kirstine Dorthea Rasmussen, født Hansen, side 51 i Brandholm heftet.

30/3 -1928 fik Anders Peder Jørgensen skøde på Vesterdam. Han var født 7/8 -1898 i Kollemorten og blev gift 27/4 -1928 med Agnes Hamborg, født 23/7 -1896 på 11c, Kirkekjærsholm i Skærlund og søster til den forrige ejer. De fik med tiden et veldrevet landbrug og tog også aktiv del i foreningsarbejdet og det folkelige liv på egnen. De fik 4 døtre, side 115 i U.G.H. Den næstældste, Anna Margrethe, født 10/9 -1931 blev gift 3/12 -1949 med Karl Brandt Andersen, født 25/1 -1924 på Nedergård i Uhre. De overtog Vesterdam 15/11 -1949, og Agnes og Anders Peder flyttede til Brandlund, hvor de 15/11 -1949 købte 10a, 11a, Bakkehuset. Brandlundheftet side 90. Anne Margrethe (Grethe) og Karl byggede nyt stuehus. De tilkøbte i 1962 mtr.nr.12k,23e, en ejendom der i 1899 var solgt fra gården, så gårdens areal kom op på 54 ha., hvor de drev et alsidigt og mønsterværdigt Landbrug. Karl var fra 1970 - 78 medlem af Brande byråd, en tid sognefoged, og i nogle år formand for Brande-egnens Mejeriselskab. I ægteskabet er der 2 sønner, der begge er ansat ved bankvæsenet, side 115 i U.G.H.

De solgte gården i 1985 og købte et hus på Bjerglide i Brande. Grethe blev kirketjener ved Brande kirke med Karl som medhjælper.

Den nye ejer Erik Faber fik skøde på gården 13/9 -1985. Han er født 15/6 -1949 i Ølstykke på Sjælland, og gift med Helle, født 17/5 -1953 i Vanløse. De har 2 børn. Udhusene nedbrændte i 1998 og nye er opført.

Matr. nr. 12e, "Vesterdam", Engerbækvej 43 - 1951 (med det gamle stuehus)

Matr. nr. 12e, "Vesterdam", Engerbækvej 43 - Foto ca. 1955

Mtr.nr.12k,23e, Vesterdamvej 16.

Matr. nr. 12k, 23m, Vesterdamvej 16

Ejendommen blev af Lars Karstensen i 1893 solgt fra Vesterdam til Henrik Jensen Ølholm, født 28/5 -1856 i Thyregod, gift 20/5 1891 med Mariane Vestergård ,født. 31/1 -1860 i Uhre. Ejendommen skiftede ejere 13 gange indtil Karl B. Andersen i 1962 købte den og sammenlagde jorden igen med Vesterdam og solgte bygningerne fra til beboelse, side 117 -118 i U.G.H. Nuværende ejere: Ellen og Juel Bjerre Pedersen. De har bygget til og restaureret bygningerne.

Mtr. nr. 12l, 12m, "Tågholmgård", Vesterdamvej 4.

Matr. nr. 12l, "Tågholmgård", Vesterdamvej 4 - Kastrup 1992

Matr. nr. 121, "Tågholmgård", Vesterdamvej 4 - Foto 1933

Matr. nr. 121, "Tågholmgård", Vesterdamvej 4 - Foto: ca. 1952

8/7 -1902 udstykker ejeren af Søndergård, Søren Kristensen ovenstående 2 lodder fra 12a til sønnen Kresten Sørensen Kristensen. Han blev gerne kaldt Kr. Søndergård og var født 20/6 -1874, død 20/12 -1930. Han blev gift 12/11 -1901 med Mette Kathrine Nielsen, født 26/9 -1878 i Nr. Tarp, død 25/2 -1960. De byggede Tåholmgård på 12l.

!5/3 -1930 sælger Kr. S. Kristensen 12m til Peder Anton Bjerg. Arealet lå ud mod Skarrild sogneskel. Er omtalt under Vesterkær i dette hefte. I Mette Kathrine og Kr. Søndergårds ægteskab var der 12 børn. Een af dem døde dog som lille, side 119 i U.G.H. Mette Kathrine drev i en del år gården ved børnenes hjælp, da Kr. Søndergård var svagelig i mange år. Trods en masse arbejde med børn, bedrift og en syg mand havde hun et enestående livsmod, som hun bevarede livet igennem. Hun blev enke i 1930 og døde 25/2 -1960. Flere af børnene tog senere navneforandring til Søndergård. Den store flok børn satte i mange år sit præg på livet i gymnastiksal og på boldbane i Uhre. De var alle dygtige gymnaster og Jens Kr. og Julius var da også på Ollerup gymnastikhøjskole, hvor de tog deligsføreruddannelse, side 119 i U.G.H.

5/4 -1937 overtog sønnen, Anders Nørgård Kristensen, gården, Han var født 6/2 -1909 og blev kaldt Nørgård. Han er blevet opkaldt efter sin morfar Anders Kr Nielsen i Nr. Tarp. Han var født i Nørrégård i Uhre. Hans mor havde også tjent ved familien der som ung. Nørgård blev gift med Stinne Thomsen, født 9/5 -1911 i Assing. De fik 4 børn, og da sønnen Villy overtog gården 9/1 -1965, flyttede de til Brande. Villy er født 13/1 -1940, og han blev gift 28/7 -1966 med Kirstine Sandfeld Eriksen, født 19/7 -1947 på Kærgård, Gejlbjergvej 20. De byggede nye avlsbygninger og havde i en del år en stor svine-produktion. De ombyggede og restaurerede også stuehuset. Der var ca. 24 ha. til gården, og desuden havde de ca. 15 ha. i forpagtning fra naboejendommen, Vesterdamvej 7. Villy blev ret tidlig ramt af sukkersyge, og de gik så over til at drive gården med planteavl. Kirstine (Stinne) blev ansat ved postvæsenet, og Villy tog arbejde på kartoffelmelsfabrikken i Brande. De vedblev dog med at passe bedriften på Tåholmgård. I ægteskabet er der 3 børn, side 119-120 i U.G.H.

Mtr.nr. 12n,"Sandager", Vesterdamvej 3.

20/6 -1922 sælger Ole C. Kristensen 28 td. land fra Søndergård til Chr. Sørensen på Porsbjerg. Denne lod, 12n, afhænder Chr. Sørensen til sønnen Thomas Jepsen Sørensen den 2/7 -1931. Han var født 21/2 -1903 i Porsbjerg og døde 24/1 -1954. Han blev gift med Martha Christensen, født 2/11 -1907 i Vinding ved Holstebro. Hun døde 19/11 -1994. De tilkøbte ca. 10 ha. syd for åen i Skærlund og drev et mønsterlandbrug. De fik da også tilkendt "Foreningen af jyske landboforeningers sølvmedalje for landbofid". Thomas døde desværre kort før overrækkelsen. Han var i Brande sogneråd fra 1950 til kort før han døde. Martha drev gården videre, godt hjulpen af sønnerne Christian og Niels. I 1971 købte hun 10f.g,11h, Lyshøj. 15/10 -1974 fik Christian skøde på gården, og samme dato får Niels skøde på Lyshøj. Christian samlever med Liselotte Møller Pedersen, født 6/4 -1946. Hun er lærer ved Uhre skole. De har 2 børn sammen, Søren og Jette, side 121 i U.G.H. Brødrene driver gårdene med en vis fællesdrift og har lejet jord forskellige steder. Christian har udvidet staldene og har omkring 50 malkekøer af jysk race. Da Martha

afstod gården, byggede hun et hus på Toften i Uhre og flyttede dertil, hun hjalp dog stadig i mange år til med gårdens drift på kartoffeloptager og lignende.

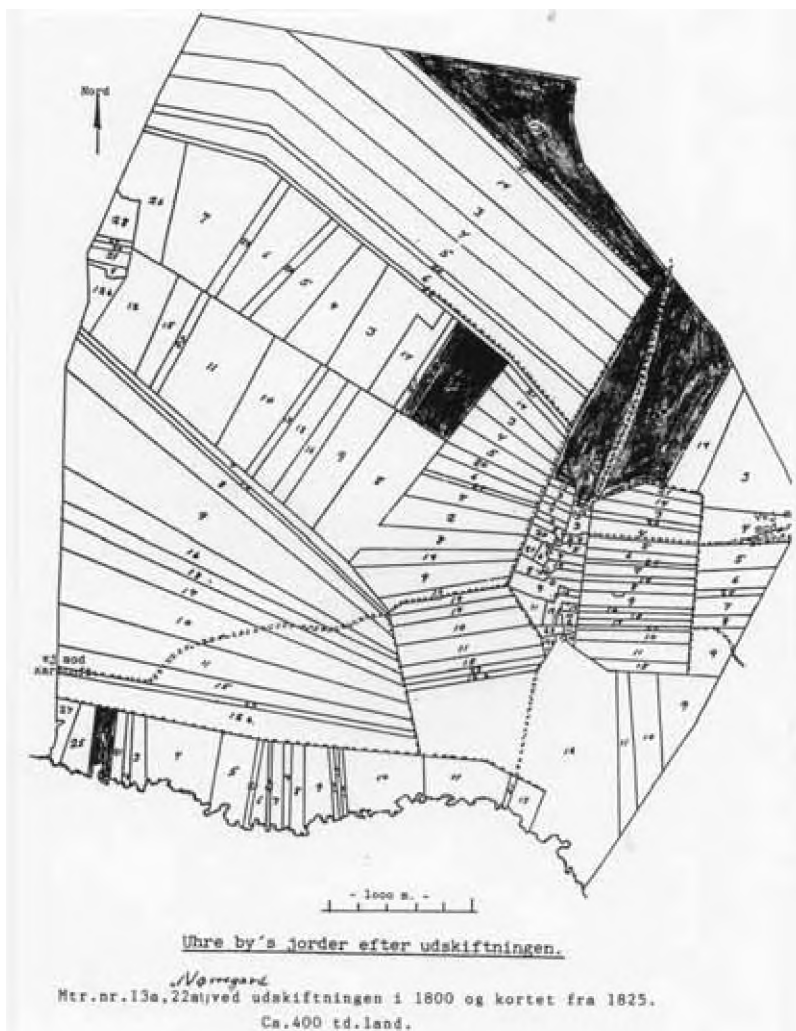
Matr. nr. 12n, "Sandager", Vesterdamvej 3 - Foto: Sylvest Jensen

Mtr.nr. 12r, "Højvang" Nørregårdsvej 59.

Matr. nr. 12r, "Højvang", Nørregårdsvej 59

14/1 -1935 solgte Jakob Skov Pedersen, Søndergårds jord øst for Nørregårdsvej til Milliam Nielsen, ca. 20 ha. Han var født 15/6 -1904 i Sønderho på Fanø og døde 6/2 -1995. Han blev gift 23/1 -1931 med Virginia Nielsen, født 11/5 -1911 i Hygum ved Esbjerg, hun døde 11/5 -1980. Hun var søster til J. Skov Pedersens hustru Petra. Milliam købte omkring 1946, 6g, en lod fra Vesterdamvej til Skærlund å af Åge Kristensen, daværende ejer af Kathrinelund, ligeledes en anden lod ved åen, 15z, af Jens Kr.Kragisig Kristensen, ejer af 10a. Milliam var den første i Uhre der anskaffede et markvandingsanlæg vistnok i 1959. Parret drev et alsidigt og mønsterværdigt landbrug og fik da også tilkendt " Foreningen af jyske landboforeningers sølvmedalje for landbofid" i 1969. De havde 4 børn, side 122 i U.G.H. Milliam blev boende på gården, og han var rask og rørig til han døde i 1995 90 år gammel. Gården blev købt af ejeren af Søndergård Jørgen B. Christiansen.

Mtr. nr. 13a, 22a, "Nørregård" Nørregårdsvej 32.

Matr. nr. 13a, "Nørregård", Nørregårdsvej 32 - Foto 1955 H.N.

Gården lå, efter det ældste kort, ved udskiftningen i 1800 ca. 300 m. længere mod syd og tættere ved de andre gårde i byen, her 14a og 21a. I udskiftningspapirerne står, at 13a og 22a er under samme gård. På kortet ses, at 22a har været en lille ejendom, som lå øst for 13a og tæt ved Nørregårdsvej. Da kortet er gjort færdig i 1825, er gården flyttet i det mellemliggende tidsrum antagelig omkring 1815 til sin nuværende beliggenhed. I 1762 ejedes gården af Anders Nielsen på Hastrupgård, og daværende fæster hed Niels Christensen. Han er død før 1774, da vi ikke har ham i kirkebøgerne for Brande sogn. De brændte jo sammen med præstegården dette år. Han var gift med Ane Henningsdatter, født omkring 1728, død 26/12 -1801. Efter Niels Christensens død giftede Ane sig med Christen Pedersen, født omkring 1743. Han døde 6/8 -1823, og da var han gået på aftægt hos stedsønnen Christen Nielsen i Nørregård. Ved folketællingen i 1801 står både Ane og Christen Pedersen som aftægtsfolk i Nørregård. Han er da 58 år og hun 72 år gammel. I deres ægteskab var der 4 børn, og deres ældste søn Christen Nielsen (Nørgård) overtog gården. Han købte den til selveje 15/6 -1789 fra Stjernholm på Hastrupgård for 350 Rdl. Om det var en lille eller stor pris er ikke let at afgøre i dag, men da sønnen Niels Chr. Christensen overtager gården i 1827, bliver der til sammenligning aftalt en pris på 300 Rdl. Christen Nielsen Nørgård var født omkring 1758 og blev gift 1/11 -1787 med Ane Kirstine Nielsdatter fra Ll. Sandfeld, født omkring 1756. Christen Nielsen, der også blev kaldt Christen Nørgård, ville vist gerne have en tår over tørsten. Der var jo i 1700 tallet kommet ret skrappe regler med forbud mod hjemmebrænding og ulovligt krohold på landet. Det havde dog vist ikke stor virkning på drikkeriet i de første mange år I "Brændevin for 2 Skilling", samlet og oversat af Hans Andersen, gives et godt billede af bøndernes forhold til brændevin her i sognet for 200 år siden.

I denne "Brændevinsag" fra 1774, var der i Uhre anklaget 15 mænd for "strafværdig og ugudelig adfærd", og vi har næsten alle navne i hefterne i U.G.H. I forbindelse med loven opstod der en del angiveri. Pastor Lund, der var præst i Brande fra 1801-1808, var ret villig til at bringe anklager videre til øvrighederne, når han fik oplysninger om drikkeri i sognet. I 1808 sender han et brev til herredsfoged Steenstrup i Vejle, hvor han bl. andre også omtaler Christen Nørgård af Uhre på denne "pæne" måde, : "Han er set så beskænket her i Brande, at han ikke kunne gåe, vanskelig sidde på hesten, og larme som et forstyrret menneske." Til slut skriver pastor Lund i brevet. "Deres Velærværdighed forlanger lovfaste vidner. Nu vel! De indstævner hele Brande sogn, og de vil få,- som jeg kan,- at høre, at det er få mænd, som ikke have om Søndagen købt Brændevin i Brande hos de af mig anførte Personer." Christen og Ane havde 3 børn, side 123 i U.G.H. De afstod 24/12 -1827 gården til sønnen Niels Christian Christensen, og skødet og aftægtskontrakten er aftrykt efterfølgende:

Skøde fra Christen Nielsen Nørgård til sønnen Niels Christian Christensen 24/12 - 1824.

Jeg undertegnede Christen Nielsen Nørgård gør vitterlig, at jeg har solgt, skødet og afhændet for mig og mine øvrige arvinger til min søn Niels Christian Christensen, min selvejende og tilhørende gård med sammes anpart i kongekorn, kirkekorn og kvægtiende i Uhre by Brande sogn, Nørvang herred, Vejle amt, som står for hartkorn ager og eng 3 tdr. 4 skp. 2fjdk. 3/4 alb., hvilken gård med påstående bygninger og besætning af ind og udbo, ligesom det nu er og forefindes med samme tilliggende jordejendomme af ager, eng, hede, mose og græsning, alt med samme rettigheder og herligheder, som dertil nu ligger og mig det tilhørt haver efter min derpå havende hjemmelskøder af dato 15. Juni 1789, 24. Juni 1796, 6. Jan. 1798 og 11. December 1806. Intet deraf forbeholden eller undtagen i nogen måde af navn haves kan, skal herefter tilhøre forbemeldte køber Niels Christian Christensen og hans arvinger for den imellem os efter mundlig akkord akkorderede købesum med 300 rbd. - skriver tre hundredre - rigsbankdaler sølv, og tillige på de vilkår at opfylde og efterkomme den imellem os under dags dato oprettede opholdskontrakt for mig, så længe jeg lever, og tillige herefter forrente og i sin tid udbetale den på forbemeldte gård og tiender hæftende bankgæld. Og såsom forbemeldte køber nu har betalt mig anmeldte købesum 300 rbd. sølv, og tillige forpligtet sig til ligesom han også herved tilforpligter at efterkomme forbenævnte vilkår på alle måder, hvorimod jeg eller øvrige arvinger ingen videre ret eller rettighed kan få til forbenævnte gård, besætning eller tiender i nogen måde, men skal være benævnte køber, min søn Niels Chr. Kristensen og hans arvinger tilhørende ejende, hvorfor jeg indestår ham for hjemmel efter loven, hvilket herved med min underskrift bekræftes i tvende vitterlighedsvidners overværelse.

Til vitterlighed. Skrevet på Brandholm d. 24 Dec. 1827.

O. Arvad. Jens Andersen. Chr. Nielsen Nørgård. m. f. pen.

Handelen er tinglæst på Nørvang Tørrild herreders ting den 25. Sept. 1829, og der er betalt 1 rbd. og 48 skilling i afgift til staten, medens Brande sogns fattigkasse har fået 1 Mark, som sognepræsten N. B. Lund kvit. for.

Aftægtskontrakt.

Da jeg undertegnede Christen Nielsen Nørgård ved skøde af d.d. har overdraget til min søn, Niels Christian Christensen, den mig tilhørende og selvejende gård i Uhre by Brande sogn, Vejle amt, som står for hartkorn ager og eng 3 td.4 skp. 2 fjk. 3/4 alb. på de vilkår at svare mig følgende aftægt årlig, så længe jeg lever, som skal bestå af følgende efter vores overenskomst:

1. Forbemeldte min søn, Niels Chr. Christensen, skal være forpligtet at lade opføre i nærheden af bemeldte gård 4 fag ny hus til aftægtsbrug og fribeboelse for mig så længe jeg lever, som skal være indrettet og i komplet stand med fjælleloft, vinduer og døre, skorsten og inden førstkommende Mikkelsdag eller 29. Sept. dette år, og vedligeholdes af gårdens ejer, så længe jeg lever
2. Så længe indtil forbemeldte aftægtshus er i komplet stand til beboelse, skal forbemeldte aftægtyder være forpligtet til ikke alene at forskaffe mig den fornødne plads til mit ubetydelige bohøve, men også give mig en forsvarlig god underholdning af spise og drikke, lys og varme, vask og renlighed samt pleje og opvartning når behøves og forlanges.

Derimod så snart forbenaævnte aftægtshus er istandsat til beboelse og indflyttet i samme for at være mig selv, da fra den tid af og så fremdeles, så længe jeg lever skal forbenaævnte, min søn N.C.Christensen og efterkommende ejer af bemeldte gård, være forpligtet til at yde og levere mig årlig 3 - skriver tre - tønder rug, 4 - skriver fire - skp. malt, 2 skp. byggryn og 2 skp. boghvedegryn, 12 - skriver tolv - pund tør flæsk af midtersiden, 12 - skriver tolv - pund smør, 8 pund ost, 96 - skriver halvfemsindstyre og seks stykker - friske hønseæg, som alt ydes mig ren sund og godt i 4 kvartaler, nemlig til hvert års 1. Jan. 1. April, 1. Juli og 1. Okt. med 1/4 del af al slags ad gangen, foruden 12 - skriver tolv - potter dansk brændevin, hvoraf ydes mig 1 potte i hver måned, samt tre potter sød nymalket komælk daglig om sommeren, fra hvert års 1. Maj til den næstfølgende 1. November, ligesom også om vinteren fra hvert års 1. November til næstfølgende 1. Maj daglig 2 potter mælk og så fremdeles. Endvidere skal gårdens ejer bestandig fodre og græsse for mig 4 stk. gamle får med deres spæde lam, som vogtes og passes forsvarlig godt og lige ved gårdens egne og uden betaling.

3. Mit behøvende brændsel, som kan ansættes til 20 læs hedetørv hvert læs beregnet til seks sne og 10 læs klyne årlig, skal gårdens ejer besørge gravet og røgtet, hjemkørt og sat i stak i nærhed af mit aftægtssted og tildækkes med sai, alt i rette tid og efter vejrligets medfør uden betaling.
4. Ligeledes skal forbemeldte, min søn, lade indhegne ved mit aftægtshus en kálhave til fornødne kál og andre køkkenurter, som gårdens ejer skal levere den fornødne gødkning til hvert år og holde hegnet i forsvarlig stand om samme. Mit aftægtskorn skal gårdens ejer befordre til møllen, malet og hjem igen, ligesom også besørge mit brød bagt, øl brygget og klæder vasket, når samme behøves og forlanges, samt fri adgang til gårdens brønd efter vand, såvel som fri brug af gårdens tilhørende kedler og kar m.m., når samme behøves, og tillige gå mig til hånd med pleje og opvartning især i sygdomstilfælde, og fri befordring til kirke, familie og venner når forlanges og nogenledes lejlighed dertil kan gives.
5. Når jeg i sin tid ved døden afgår, skal gårdens daværende ejer lade mig forsvarlig og anstændig begrave efter egnens skik og brug, på de vilkår, at begravelses -

omkostningen udredes af mine efterladenskaber, og resten skiftes imellem mine arvinger, hvorefter denne opholdskontrakt ophører i alle måder.

6. De i denne opholdskontrakt anførte årlige afgifter kan efter nuværende tiders priser ansættes til værdi 36 rdl. sølv med 5 gange forhøjelse udgør 180 rdl. sølv, som for det stemplede papirs skyld anføres her.

7. at jeg undertegnede, Niels Christian Christensen, som nuværende ejer af indbemeldte gård i Uhre, forpligter hermed for mig og efterkommende ejer af gården at opfylde og efterkomme denne opholdskontrakt i alle måder, det vedståes herved og med begge vores underskrift bekræftes, som også af tvende vitterligheds vidner bekræftes.

Skrevet på Brandholm den 24 December 1827.

Til vitterlighed: Chr. Nielsen Nørgård, med påh. pen.

O. Arvad. Jens Andersen. Niels Christian Christensen.

Niels Chr. Christensen blev døbt Palmesøndag 22/3 -1792 og døde 12/10 -1861.

Han blev gift 1. gang 11/11 -1827 med Kirsten Pedersdatter, født 19/5 -1805 i Midtgård i Brandlund, hun døde af "brystsygge"1/5 -1849, 44 år gammel.

De havde 4 børn sammen, side 123 i U.G.H.

Niels Chr. giftede sig 2. gang 28/4 -1850 med Mette Catrine Christensdatter født 10/5 -1825 i Sdr. Søby i Arnborg sogn.

Ved denne lejlighed blev der foretaget et skifte med børnene af Niels Christians første ægteskab. Denne opgørelse af gårdens værdier og fordelingen ses efterfølgende. Gårdens samlede værdier er her anslået til 2700 Rbd. Der er altså fra 1827 til 1851 sket en værdistigning fra 300 til 2700 Rbd. Hvor meget der skyldes konjunkturerne eller en forbedring af bygninger og besætning vides ikke, men det er en stor stigning på 25 år. Da Mette Catrine flyttede ind på Nørregård i 1850 blev hun stedmoder til 4 børn, og den ældste dreng var kun 5 år yngre end hende.

Hun fik selv 4 børn sammen med Niels Christian, side 123 -124 i U.G.H.

Niels Christians og Mette Cathrines yngste søn August rejste som ung til Amerika. Han skrev flere breve hjem, som findes endnu, og efter dem har han været ude for lidt af hvert, og lykken har han ikke fundet. I 1897-98 da Amerika førte krig på Filippinerne, ville han melde sig som frivillig, men krigen sluttede, inden han fik sig meldt.

Da Niels Chr. Christensen døde i 1861, og Mette Catrine sad som enke på gården, fik hun Hans Mølgård Christensen fra Vonge som bestyrer. Mette Catrine havde en bror, Mourids Søby Christensen, som var lærer i Vonge, og da han kendte Hans Mølgård Christensen godt, fik han ham sendt til Uhre for at hjælpe hans søster med at drive Nørregård. Hans M. Christensen og Mette Catrine blev gift 14/10 -1862, og der blev oprettet et skiftebrev 8/2 -1862 mellem enken og børnene af hendes afdøde mands 1. ægteskab og hendes egne børn. Hans M. Christensen var født 14/2 -1823 i Mølgård i Nykirke sogn. Han fik adkomst til gården ved tinglysning af vielsesattest 8/2 -1863. Som det ses i aftrykte skudsmålsbog har Hans Christensen været i smedelære hos J.K. Langkær i Brande fra 1843-1845, og herfra fået en fin anbefaling. Jeg har fået fortalt, at han ved den lejlighed hjalp til ved opførelsen af Uhre mølle.

Skudsmålsbøger for Hans Mølgård Christensen og hustru Mette Cathrine Christensen autoriserede i henholdsvis 1837 og 1840.

Beføls Hans Christensen Hans
 og hans hustru Mette Cathrine
 helligens bøger og bøger
 Løsing... meget gode
 religion... meget godt x
 Bøoming meget godt
 Aegning meget godt
 By bøger... meget godt
 af bøgerne og bøger
 mødningen 88 og med bøger
 skal for sig selv og alle
 skolen af Tinnest Bøder
 Njunker Bøstegard E. Mølle
 29 Marts 1837, god bøger
 for en Bøger.

2097
 Fjerde Klasse
 til Dokumenter efter Exemplaroplys
 foreningen §. 5. tit. 4.
 42 Nybænkstiftning Sølv.
 Skifter 1837. Fællesbøger
 Dronning Bø og bøgerne
 til Studiemål for
 Hans Christensen
 af Mølgård i Søster
 Bøger. Både Bøger
 ved
 E. Mølle
 29 Marts 1837

10
Dy i den 10. Maaned
med et Brangang i Loven
Lofte og et dy i den
Loven med et dy i den
et dy i den 10. Maaned
Loven dy i den 10. Maaned
Loven dy i den 10. Maaned
Loven dy i den 10. Maaned
Loven dy i den 10. Maaned
Loven dy i den 10. Maaned

L. P. Langhøj
den 10. Maaned 1845

Chancen. de - for mit nye Selskab - for
for et dy i den 10. Maaned
Loven dy i den 10. Maaned
Loven dy i den 10. Maaned
Loven dy i den 10. Maaned
Loven dy i den 10. Maaned
Loven dy i den 10. Maaned

11
Dy i den 10. Maaned
med et Brangang i Loven
Lofte og et dy i den
Loven med et dy i den
et dy i den 10. Maaned
Loven dy i den 10. Maaned
Loven dy i den 10. Maaned
Loven dy i den 10. Maaned
Loven dy i den 10. Maaned
Loven dy i den 10. Maaned

Nr. 3. Die vierte Klasse
 des Deutschen Literaturvereins
 Verlagsort Leipzig, 1840.

20 Kugelschillinge Geb.

Preis 1840.

Herrn Prof. Dr. J. A. Schmalzer
 für die Mittheilung der Handschriften
 des Prof. Dr. J. A. Schmalzer
 aus dem literarischen Nachlass
 des Prof. Dr. J. A. Schmalzer
 Leipzig, 1840.

Die deutsche Literaturgeschichte
 von Prof. Dr. J. A. Schmalzer
 Leipzig, 1840.

1. Theil: Von den Anfängen bis zur
 Mitte des 17. Jahrhunderts
 2. Theil: Von der Mitte des 17. Jahrhunderts
 bis zur Mitte des 18. Jahrhunderts
 3. Theil: Von der Mitte des 18. Jahrhunderts
 bis zur Mitte des 19. Jahrhunderts
 4. Theil: Von der Mitte des 19. Jahrhunderts
 bis zur Gegenwart

Leipzig, 1840.

Die deutsche Literaturgeschichte
 von Prof. Dr. J. A. Schmalzer
 Leipzig, 1840.

1. Theil: Von den Anfängen bis zur
 Mitte des 17. Jahrhunderts
 2. Theil: Von der Mitte des 17. Jahrhunderts
 bis zur Mitte des 18. Jahrhunderts
 3. Theil: Von der Mitte des 18. Jahrhunderts
 bis zur Mitte des 19. Jahrhunderts
 4. Theil: Von der Mitte des 19. Jahrhunderts
 bis zur Gegenwart

Leipzig, 1840.

Georgius Hans Christensen af Haa
skjendes beordret bevilling til den af

Hans Majestet Kongen

allertid vestligede Værdingsmedaille for Berlingede i Kampen for
Fædrelandet 1841-50.

Medaljen bærer paa eneste Bryst i rødt Brevand med
hvidt Hjerte. Brevandets oven side bærer søden i Fædrelandets røde
Medaljen.

Højdommeret, i October 1876.

W. Møller

Jacobsen

Bogstav V. Nr. 1908

BESTYRELSEN FOR DE MILITÆRE UNDERKLASSERS PENSIONERING OG FOR INVALIDEFORSØRGELSEN

meddeler herved,

at der i Henhold til Lov Nr. 272 af 19de December 1906 er tillagt

Affgiftsmand Hans Kristensen
(Højgaard)

som Hvsvarig aarlig Hædersgave for Deltagelse i Kampene for
Fædrelandet i Aarene 1848—50:

ET HUNDREDE KRONER

der forfalder til Udbetaling første Gang for 1906 straks og derefter hvert
Aars 28de December.

Beløbet vil blive udbetalt ved *Vyle* Amtstue

Til Bævis for Berettigelsen til at hævne ovennævnte Beløb, maas den
paagældende forevise denne Skrivelse, som er betegnet med det Bogstav
og Nr., hvorunder han er optaget i Invalidbestyrelsens Bøger. Ved-
kommende Kasserer vil derefter udlevere en Blanket til Kvitering. Naar
denne Blanket tilbageleveres i behørig underskrevet Stand og forsynet med
en af en Præst eller anden kongelig Embedsmand udfærdiget Attest om,
at den paagældende er i Live den 28de December i det Aar, for hvilket
Hædersgaven hævnes, vil Beløbet blive udbetalt.

Hvis Beløbet formedels Forandring af Opholdssted eller af andre
Grunde maatte ønskes anvist ved en anden kongelig Kasse (Amnisus eller
Toldkasse) end den anførte, vil saadant kunne ske, naar skriftlig Begæring
med Oplysning om det Bogstav og Nr., som staar paa dette Brev, derom
fremmaates for Invalidbestyrelsen.

København, den 31 JAN 1907.

L. Schroll

M. M. M.

Et par ord om skudsmålsbøger. Efter en lov fra omkring 1830 skulle alle tjenestefolk have en sådan, hvor husbond eller madmoder var pligtig at give tyende et vidnesbyrd om sit forhold i tjenesten, og er "forpligtet til at meddele samme overensstemmende med sandhed, således som tyendet har fortjent det." Skudsmålsbogen skulle også ved fraflytning fra sognet forevises og underskrives på landet af sognepræsten i byerne af politimesteren. Forfalskning af skudsmål eller skudsmålsbøger straffedes med fængsel på vand og brød i mindst 10 dage eller efter omstændighederne med forbedringshusarbejde i indtil 2 år.

Ved udskiftningen i 1800 fik Nørregård et ret stort engareal. Efter hvad Peder Larsen fortæller, var der stor uenighed om, hvem der skulle have de øverste kærlodder, dem var der ingen der ville have," Da de stod mest for stød af kreaturerne."

(Der var jo ingen, der dengang kunne forudse, at byhyrdens arbejde med at drive kvæget ud i engene ville ophøre 30-40 år efter) Det endte så med at Christen Nørgård tog den øverste kærlod i Nørre-kær, nu Kurt Jakobsens ejendom og engparcellerne over mod Gejlbjergvej, og Hans Dynesen på Vigård tog den øverste af Søndre-kær, altså Engholm. Jorden ejes nu af Jutta og Svend Bjerre.

Hans Mølgård Christensen har nok set gode resultater af engvanding ved overrisling. Han lavede i hvert fald vanding af engene ude i Kæret. Han samlede vandet fra de lave arealer hjemme ved gården, og ledede det om sommeren derud gennem Nørrekær bæk. I min drengetid var de små render der endnu flere steder.

På gårdens jord lå der dengang 2 gravhøje. Store - og Ll. Stendalhøj. Den første ligger dog i skellet til Brandlund ejerlaug. Hans M. Chr. gravede i Ll. Stendalhøj, og fandt, efter hvad jeg har fået fortalt, nogle sølvskeer, som han tog med hjem.

Om natten hylede og gøede hundene, og det opfattede Hans M. som et dårligt varsel, fordi han havde forstyrret gravfreden. Dagen efter gravede han skeerne ned igen.

Højen er nu fredet. Der er en stor fordybning midt igennem den, og Søren Nørgård har fortalt mig, at Hans Mølgård lagde rafter og lyngtørv tværs over den og brugte den som fårehus. Min far, Hans Christian Nørregård fortalte, at han som dreng sov i bedstefaderens aftægtslejlighed, og at han tit om aftenen blev overhørt i sine lektier af sin bedstefar, især i bibelhistorie og katekismen. Kunne min far så ikke teksten for godt, sagde bedstefaderen: "Hans Christian du er en hedning,". Hans Mølgård Christensen havde været med i alle tre krigsår 1848 -1850, men fortalte sjældent om det. En enkelt træfning havde han dog omtalt, som pinte ham. De havde været på tilbagetog op gennem Jylland, og der var faldet flere af hans kammerater. Han lå da bag et dige sammen med nogle andre, og her havde han skudt på en tysker, som han så falde. Han vidste ikke, om det var for hans kugle, men jeg tænker tit på, at han havde måske både kone og børn, der ventede på ham derhjemme, sagde han. I Mette Cathrine og Hans M. Christensens ægteskab var 2 børn, Niels Kristian og Jørgen, side 124 i U.G.H.

21/6 -1888 overtog Niels Chr. Nørgård Kristensen gården, og Mette Cathrine og Hans flyttede ind i aftægtsboligen på gården, der var i den søndre ende af den vestlige længe. Der blev også ved den lejlighed opsat en aftægtskontrakt som ligner den førnævnte. Mette Cathrine døde i 1893 og Hans i 1904. I 1876 fik han tilkendt kongens erindringsmedalje for deltagelse i kampen for fædrelandet 1848 -50.

Skrivelsen er vedlagt. Der er også vedlagt en skrivelse fra Bestyrelsen for de militære underklassers pensionering og invalideforsørgelsen, hvor Hans Mølgård Christensen får tildelt en livsvarig hædersgave for hans deltagelse i kampene i årene 1848 -50 på

100, kr. årlig. Det har ikke kostet staten ret mange penge. Loven om hædersgaven blev først vedtaget i 1906, og skrivelsen til Hans M. Christensen er dateret 31/1-1907, og de fleste fra 1848 -50 var jo døde ved den tid, også min oldefar Hans M. Christensen, der døde i 1904. Loven har nok også været gældende for veteranerne fra 1864.

Matr. nr. 13a, "Nørregård", Nørregårdsvej 32 - Efter maleri ca. 1900

atr. nr. 13a, "Nørregård", Nørregårdsvej 32 - før 1910

Niels Kr. Nørgård var født 2/11-1863, og blev gift 23/6 -1888 med Marie Jensine Eriksen, født 11/8 -1863 i Flø. (Hun var eet af børnene i familien der flyttede fra Nørgård i Flø til Bundgård i Uhre. Omtalt der). De overtog gården for 3600 kr. samt en aftægtsforpligtelse over for hans forældre. Der var fraskilt jord til flere gårde på daværende tidspunkt, så der var ca. 120 td. land tilbage . Om udstykningen senere.

Niels Kr. tog aktiv del i det offentlige liv i sognet. Han var en tid i sognerådet og en kort tid sognefoged. Det blev en tid pålagt sognefogeden. at opkræve skatterestancer, og det ville Niels Kr. ikke have noget at gøre med, så han frasagde sig dette hver.

Han var i 2 perioder formand for Uhrekilde A/M, og da Uhre kirke blev bygget var han en tid i byggeudvalget. Han var også een af medstifterne og garanterne da Brande sygehus blev bygget. Det var et privat sygehus, indtil Brande kommune overtog det i 1918. Niels Kr. holdt meget af at læse, og var han i gang med dagens avis eller en god bog, kunne arbejdet godt vente lidt. Han havde også tid til en times snak med naboen Anders Ostensen, når de trak hestene på græs en sommermorgen.

Min far Hans Chr. Nørregård har fortalt følgende lille hændelse, der fortæller lidt om tiden og forholdene dengang.: Niels Chr. skulle hente lægen til en fødsel, og under kørselen kom de to i en vældig politisk diskussion. Det var i provisorietiden, og lægen var ivrig højremænd og Estruptilhænger og Niels Chr. overbevist venstremand. Da striden var på sit højeste, gav lægen Niels Chr. en lussing. Kørselen fortsatte derefter i stilhed til hjemmet, og fødselen blev overstået. Da man var på tilbageturen og var nået ca. halvvejs, standsede min bedstefar hestene og sagde til lægen:" Nu kan du så stå af her og gå hjem." Lægen var godt klar over, at han var gået over stregen og gav Niels Chr. en undskyldning, hvorefter kørselen fortsatte.

I Marie og Niels Christians ægteskab var der 6 børn, side 124 i U.G.H. Marie døde 4/11 -1919 og døtrene Ane og Kristine skiftedes i de følgende år til at holde hus for deres far.

Datteren Mette Kathrine fik en uddannelse som lærerinde og havde først stilling ved Askær skole senere ved Drastrup og Sdr. Hald ved Randers. Her var hun i over 40 år og var meget afholdt af børn og forældre. Hun valgte dog at flytte til sin hjemegn, da hun gik på pension i 1963, idet hun købte et nyt hus i Åkrogen i Brande. Alle 3 piger var ugifte.

I 1925 overtog Sønnen Erik Peder gården. Han havde været i Canada i 2 -3 år og kom hjem med en del nye ideer. Han var nok den første her på enen der dyrkede sukkerroer, og han købte også hurtig en selvbinder. Han var dog ikke helt tilfreds med forholdene, og efter 4 års forløb, solgte han gården tilbage til sin fader Niels Kr. og købte en ejendom i Houlbjerg ved Langå.

16/6 -1936 fik sønnen Jørgen Christian skøde på Nørregård. Han var født 26/4 - 1902. Han havde i sine unge år flere pladser rundt om i Jylland og havde en tid en motorcykel for lettere at komme hjem på besøg. Det var lidt af en sensation først i tyverne. Jørgen var også en dygtig fodboldspiller i sine unge dage. Han blev dog tidlig ramt af en sygdom, der fulgte ham resten af livet Han blev gift 25/5 -1935 med Jenny Jensen, født 3/1 -1907 på 10c, Meldgård i Kærby. Niels Kr. Nørgård var på

aftægt i gården til han døde 18/11 -1939. Jenny og Jørgen havde 3 børn. side 124 i U.G.H.

Den ældste søn , Niels Kristian, fik en læreruddannelse på Jelling seminarium og var lærer i Greve på Sjælland. Marie er lærer på Dalgasskolen i Brande. Jenny døde 22/7 -1976, og Jørgen tog ophold på Brandlundparken.

Sønnen Jens overtog 31/12 -1976 gården. Efter et ophold på landbrugsskole tog han en revisoruddannelse og har i mange år drevet et regnskabskontor i gårdens stuehus. Jens var en meget dygtig fodboldspiller og tog, som den første i Jylland D.B.U.s teknikermærke i guld. Som dreng spillede han mange timer på gårdspladsen, og det kunne ses på vinduerne. Engang sagde min far til ham, at det går hårdt ud over vinduerne. "Nå, der er da mange endnu," sagde Jens. Han spillede en tid i Vejle Boldklub og senere i Herning Fremad. For Uhre G.I.F. var han med til at vinde det danske mesterskab i indefodbold.

Af de ca 350 td. land, der var ved udskiftningen, er der ca 65 td. land tilbage ved gården, som Jens har haft udelejet i mange år. De gamle Lindetræer, som Mette Cathrine og Hans Mølgård hentede på Sjælland og plantede for ca. 130 år siden, står der endnu, og udgør sammen med den øvrige beplantning og de gamle diger en flot park og naturområde.

Denne sten lå i min drengetid (H.N.) på Nørregårds jord tæt ved diget ind til 14a, Bundgård. Den lå med ca. ½ delen over jordoverfladen, og vi legede af og til på den. I 1932 eller 1933 gav min bedstefar, Niels Kr. Nørregård, stenen til en kreds af beboere i Hoven sogn, der ville bruge den til mindsten over J.C. Christensen ved hans fødested i Påbøl. (Han var folketingsmand valgt i Ringkøbingkredsen af Venstre fra 1890 til 1924. Kirke- og undervisningsminister, forsvarsminister og fra 1905-08 Konseilspræsident (Statsminister). Formand for Hedeselskabet 1921-30).

På billedet er Falck ved at hejse stenen op for at lægge den på en blokvogn. Det er nu afdøde smedemester Chr. Rahbek, der står med ryggen til – dengang leder af Falck i Brande. Der var mange tilskuere, vi var der også fra skolen. Da stenen skulle ned på blokvognen, væltede trebenet og en af svellerne, som benene stod på, blev slynget ud i terrænet. Som ved et mirakel kom ingen til skade.

Stenen står i et lille anlæg tæt ved Skovridergården, som stadig er i familien Christensens eje. Øverst på stenen er der et bronzerelief af J.C. og hustru og nedenunder står: "Han stod som folkets talsmand på tinge og i kongens råd 1890-1924. Han var sin hjemstavns trofaste hjælp gennem modgang og sejr" og nederst: Rejst af Hoven sognefolk ved hans barndomshjem

Udstykninger fra Nørregård.

Mtr. nr. 13b,22b "Stendalgård", Nørregårdsvej 20.

Matr. nr. 13b, "Stendalgård", Nørregårdsvej 20 - Foto 1999 H.N.

22/11 -1878 udstykker Hans Christensen Mølgård 2 parceller til sine stedsønner Karl Nielsen Nørgård og Chresten Søby Nielsen. Foruden ovennævnte også 13c,22c Birkelund. Søren Nørgård (Karls søn) har fortalt, at de 2 brødre trak lod om de 2 parceller. Karl fik så Stendalgård, ca.95 td. land, og Chresten fik Birkelund, ca.170 td. land. Fra den sidste er så senere fraskilt 13d,22d, Teglgård og 13s, Nørregårdsvej 12. Der var ikke opdyrket ret meget af de 2 lodder, det meste var hede og mose, så de måtte i gang med et større opdyrkningsarbejde. Søren fortalte også, at Karl og Christen hjalp hinanden med at få bygget et hus hvert sted. De lavede og brændte selv mursten af ler fra Nørregårds jord, og brugte et par stude til at ælte leret. Murstenene blev af lidt forskellig størrelse, og nogle var brændt for hårdt og andre for lidt. Der blev brugt tørv til opvarmning af ovnen, som var ret primitiv.

Karl Nielsen Nørgård var født 24/4 -1856 og døde 23/4 -1924. Han blev gift 20/11 - 1879 med Kirstine Sørensdatter, født 6/10 -1859 i Vestergård i Uhre, død 6/10 1916. De havde 3 børn, side 126 i U.G.H. De boede først i den ene ende af huset som Karl og Christen havde bygget, men fik så i 1883 bygget stuehus, (som står endnu i 1998) og senere en udlænge mere. Stuehuset blev bygget af Mourids Pedersen, der havde naboejendommen, Nørhedegård, se side 24 i U.G.H. Søren kunne også huske, at hans far ikke altid havde 2 stude at spænde for ploven eller harven, men så fik studen en ko til makker, som Sørens mor så måtte trække. Der var kun 8 små agre der var dyrket, da Karl fik skøde på jorden.

Matr. nr.13b, "Stendalgård", Nørregårdsvej 20

Billedet er fra omkring 1920 og det er Karl Nielsen Nørgård og sønnen, Søren Nørgård, som holder hestene.

Sønnen Søren Vestergård Nørgård fik skøde på Stendalgård 1/5 -1924. Han var født 10/2 -1897, og døde 21/4 -1995. Han blev gift med Ane K. Pedersen, født 26/11 - 1902 på mtr.nr.7n, i Kærby, nu Sønderkærvej 12. hun døde 14/3 -1987. Søren fortsatte med at dyrke heden op ialt ca. 30 td. land, så der nu kun er ca. 6 - 7 td. land hede tilbage, som er fredet. Han fik også plantet mange læhegn og senere nogle td. land med plantage. Han var i mange år form. for plantningslauget.

Søren fortalte også en del om krisen i landbruget i 30-erne og hvordan han havde oplevet og overlevet den. Ved forliget i 1933, bl.a. om landbrugets forhold, blev der lavet en såkaldt Moratorielov, og efter den kunne landmænd, der var i knibe, søge henstand med betaling af renter og afdrag, og det gjorde Søren så. En dag kom der så tre " høje herrer "og skulle se bedriften. Efter en rundtur bød Søren dem ind på kaffe. Efter at kaffen var drukket, sagde formanden, en sagfører Gyldingberg fra Vejle så til Søren, at det her landbrug kommer aldrig til at gå rundt, det må du nok kunne forstå Søren. : "A blev sku så gal," fortalte Søren, " her havde de siddet og drukket vor kaffe uden at nævne et ord om henstand. : " A rejst mæ og slav i æ bur, så æ kopper de vælt, o så såe a te dem, det skal sku go, o så gik a ud o smækket æ dør i."

Fra den dag begyndte det at gå fremad, fortalte Søren. Vi sparede os gennem krisen. Mergelbanen fra Husum mergelleje, der blev anlagt i 20-erne, gik gennem Stendalgårds marker, og der blev her læsset mergel af tipvognene både til Søren og til naboerne. Anna og Søren byggede en ny lade i 1948 og i 1957 en ny kostald.

Søren ville gerne til marked og fulgte dem i både Brande, Give og Herning og lavede også en handel af og til. Han sagde selv engang, at det er nu min sport." Og a sat ikke penge te ve et." Han blev også ved med højt op i årene at tage med til landboauktioner i Grindsted og Vejle, og det var en oplevelse i bilen hjem at høre ham og naboen Kristian Langkær, diskutere priserne på de enkelte dyr.

Anna og Søren var et par slidere, selv højt op i årene tog de del i markarbejdet på gården, og de nød det. Anna havde et godt humør og en dejlig smittende latter og kunne altid se det sjove i tilværelsen også i de små ting. De morede sig tit med et spil Whist med naboer, børn og børnebørn. Ægteparret havde 2 børn, side 126 i U.G.H.

Sønnen Karl Nørgård overtog gården 1/1 -1979. Han var født 24/5 -1927, og blev gift 9/10 -1948 med Ruth Viola Marinussen, født 30/5 -1928. De havde først en ejendom i Åle. I 1954 købte de ejendommen 4b,4c, i Brandlund, Nørregårdsvej 11. Karl hjalp så til med driften af Stendalgård i de følgende år, og da de overtog gården i 1979 blev de boende på ejendommen i Brandlund. Da Anna døde i 1987, blev Søren boende alene på gården i nogle år. Den sidste tid han levede tog han ophold på Brandlundparken, og her døde han 21/4 -1995, 98 år gammel, og åndsfrisk til det sidste.

Karl har udlejet stuehuset på gården, og har foruden driften af de 2 ejendomme også drevet en del maskinstation med hjælp af sønnen Søren Peder. Ruth og Karl har 4 børn, side 126 i U.G.H.

24/4 -1995 overtog sønnen Søren Peder Nørgård, Stendalgård. Han er født 5/1 -1957 og er ugift. Der er frasolgt 25 ha. til Brødrene Christensen fra Ikast til grusgravning.

Mtr. nr. 13c, 22c, "Birkelund", Nørregårdsvej 8.

Matr. nr. 13c, "Birkelund", Nørregårdsvej 8 - Foto 1999 H.N.

Som før omtalt fik Christen Søby Nielsen skøde på Birkelund 22/11 -1878. Han var født 11/7 -1854, og døde 10/12-1906. Han blev gift med Jensine Nielsen, født 20/11 - 1858 i Thyregod. De havde 8 børn, side 127 i U.G.H. I 1881 sælger Christen Søby Nielsen 13d, 22d, til Lars Pedersen, ca. 80 td. land. Han byggede Teglgård her.

Chr. Søby Nielsen døde i 1906, og enken drev ejendommen til 1916, da hun solgte den til Andreas Pedersen Egebjerg. Han solgte den 5 md. efter til Jens Kr. Jensen Nygård.

10/3 -1920 fik Lars Marinus Lauridsen skøde på Birkelund. Han var født 7/1 -18 ? i Skarrild, død 25/8 -1969. Han var gift med Johanne Abelone Andersen, født 29/1 - 1885 i Hammerum, død 19/12 -1968. De fik 11 børn, side 127 i U.G.H. For at ernære den store familie, måtte der indtægter til udenfor landbruget. De havde en mælketur til mejeriet i mange år, som sønnen Laurids kørte, og Marinus havde også arbejde der, bl. a. tog han prøver af mælken. I 1925 sælger Marinus Lauridsen ca. 26 td. land 13s, til Henrik Pedersen. Se side 134 i U.G.H.

I 1964 købte Eigil Birkelund Nielsen ejendommen. Han var Chr. Søby Nielsens oldebarn. Efter et par års forløb afhændede han ejendommen d. 1/3 -1966 til Steffen Andersen, født 26/6 -1945 i Nærá på Fyn. Han blev gift 13/5 - 1967 med Helga Holmgård, født 28/2 -1946 i Glavendrup, Skamby, Fyn. De har tilplantet en del af jorden og har resten udlejet. De har ved tilbygning og omlavning af de gamle bygninger fået en udmærket beboelse med en parklignende have omkring. de har begge arbejde udenfor hjemmet. Helga er social-og sundhedsmedhjælper og er ansat på Åparken i Brande. Steffen er afdelingsleder på Vonge mølles afdeling i Ejstrupholm. Der er 2 børn i ægteskabet, side 128 i U.G.H.

**Matr. nr. 13c, "Birkelund", Nørremarksvej 8 -
På billedet fra omkring 1935 ses Marinus Lauridsen og hustru Abelone Andersen.**

Mtr.nr. 13d, 22d, "Teglgård", Engebækvej nr.7.

Matr. nr. 13d, "Teglgård", Engebækvej 7 - omkring 1980

Fra Birkelund solgte Chr. Søby Nielsen 5/12 -1881 ca. 80 td. land til Lars Pedersen, og her byggede han Teglgård. Lars Bjerre, som han også blev kaldt, var født 28/1 - 1854, vistnok i Vejle, og døde 19/5 -1922. Hans 1. hustru har vi ikke navnet på, men de havde en søn sammen, Peder Bjerre Pedersen, hvis fødselsdato heller ikke kendes. Lars gifter sig 2. gang 29/4 -1887 med Thomasine Kathrine Nielsen, født 26/5 -1869 på 4a Storgård i Uhre, død 3/2 -1934. De fik 12 børn sammen, side 129 i U.G.H.

Lars Bjerre P. oprettede et teglværk ved gården. Der var til gården en del tørvejord i Birkelund mose, og her blev der hentet tørv til tørring af murstenene. Der findes et billede af teglværket på lokalhistorisk arkiv i Brande. og ligeledes et billede af Lars med heste og vogn, hvor han leverer sten til et hus i Uhre. Det er huset, der senere blev til Uhre brugs. Efter sigende leverede han også sten til kirkerne i Uhre og Skærlund. Da det såkaldte "Landbohjem" blev bygget først i 90-erne, er Lars Pedersen nævnt som een af køberne af grunden sammen med Albinus Højdal Rauff og Søren K. Sørensen, og det er også dem, der står for byggeriet.

Sønnen Niels Kr. Kjeldsen Pedersen overtog i 1927 gården, og blev gift 3/6 -1927 med Ane Marie Overgård, født 31/12 -1899 i Dørslund. Hun blev tidlig syg og var borte fra hjemmet i mange år. De havde ingen børn, men tog et plejebarn, Emma, Niels Kr. Kjeldsen Pedersens søsters barn.

6/4 -1971 fik Anna Edith Pedersen skøde på Teglgård. Hun havde i mange år været husholder for Niels Kr. Kjeldsen Pedersen.

Een af de teglværksarbejdere som arbejdede hos Lars Bjerre Pedersen i de første år af 1900-tallet var "Tysker Hans," hans efternavn kendes ikke, men han skulle være født på Ærø. Jeg har fået en del oplysninger om ham af Otto Arvad på Juelsgård. Tysker Hans var kommen på kant med den militære straffelov, da han som dragon bankede sin ridelærer som tak for, at han havde givet ham en af pisen under en ridning. Han blev så som soldat sendt til de vestindiske øer, som Danmark jo solgte til Amerika i 1916. Da han slap fri efter 2 års forløb, tog han plads på et gods i Tyskland, som kusk, og den tid fortalte han tit om og herfra stammer så navnet. Han fortalte også nogle drabelige historier om sin tid på øerne. Soldaterne kunne jo ikke holde sig fra pigerne og konerne. Når de indfødte så kunne få fat i den skyldige, straffede de vedkommende ret grusomt ved at fjerne soldatens manddom. Om vinteren gik Tysker Hans rundt på gårdene og hjalp til med at tærskes. Da han var blevet op i årene, havde Jens Kr. Krag sig og Ottos far, Arvad Nielsen, der begge var i sognerådet, snakket med ham om, at han skulle søge om at få aldersrente. Det blev han meget vred over, det blev jo dengang anset for en stor skam, at skulle forsørges af det offentlige. Tysker Hans gik ofte og snakkede med sig selv, og Otto og hans bror Laust havde ved den lejlighed hørt ham snakke og rase ude i loen, medens han bankede Plejlen ned i negene: "Skal a ha aldersrente, så ska Jens Kr. Krag sig fanden gale mæ osse ha det". Da han var blevet ældre fik han også en cykel. Da han væltede 3. gang, sagde han: "Ska du slå af din satan," og så smed han cyklen i vejgrøften. De sidste år han levede, boede han i et værelse hos Peder Pedersen, der havde huset overfor Uhre brugs.

Mtr.nr. 13e, 22e "Nørager", Gejlbjergvej nr.8.

Matr. nr. 13e,22e, "Nørager", Gejlbjergvej 8 - Foto H.N.

22/2 -1888 udstykker Hans Christensen Mølgård ovennævnte mtr. nr. fra Nørregård til sønnen Jørgen Christensen (Nørgård). Han var født 11/3 -1865, og døde 27/9 -1900 kun 35 år gammel af tuberkulose. Han blev gift 3/11 -1887 med Petrine Bjerre Pedersen fra Bjerregård i Sandfeld, født 26/2 -1865, død 31/12 -1936. De fik 4 børn sammen, men 2 af dem døde som små, side 130 i U.G.H. De tog også et plejebarn, Kathrine Hansmine Nielsen, hun var halvbroderen Peder Kr. Nielsens datter fra Søby. Hun var født 28/5 -1890, men døde ½ år efter 13/12 -1890 af tuberkulose. Petrine drev så ejendommen til 1926. Hun havde i mange år en bestyrer eller medhjælper som hed Hans, hans efternavn husker jeg ikke, men han var hos Petrine så længe, at man kaldte ham Hans Petrine. 4/2 -1926 fik datteren Jørgine, født 28/2 -1901 og svigersønnen Vilhelm Pedersen Kjær skøde på ejendommen. Han var født 4/2 -1901 i Lundfod, og de blev gift 4/6 -1926. De havde 6 børn, side 130 i U.G.H.

Det var overvejende lavbundsjord, der var til ejendommen, så Vilhelm gjorde et stort arbejde for at få dem afvandet. Det kneb dog lidt med samarbejdet med naboerne om projektet. Engang havde han nok mistet tålmodigheden, for han ringede til fagforeningskontoret i Brande og bad dem sende alle de arbejdsløse, der kunne bruge en skovl, ud til ham. Det var i 1932 eller 33, så der var jo stor arbejdsløshed. Jeg var i skole den dag, og pludselig rejste lærer Pedersen sig fra katederet og sagde: "Hvad i alverden er det for et optog," Vi børn strøg selvfølgelig hen til vinduerne, for et sådant problem krævede jo nok vor medvirken.

Omkring 60 - 70 mænd kom cyklende fra Brande ned mod skolen og svingede ud ad vejen mod Kærby, en del af dem havde en skovl på nakken. Jeg ved ikke, om Vilhelm fik gravet grøfter den dag, men ved middagstid kom de fleste tilbage og gjorde et længere ophold ved Uhre brugs, hvor de fik tørsten slukket, nogle endda så rigelig, inden turen gik videre til Brande. Vilhelm snakkede i flere år om at flytte til østeregnet. Jørgine var dog ked af at flytte fra sit hjem og hjemegn, men da Vilhelm var meget utilfreds med forholdene på Nørager, gav hun omsider op, og i 1943 flyttede familien til Rårup. Vilhelm handlede i de følgende år flere gange ejendom, og ægteskabet blev opløst, og Jørgine flyttede i en lejlighed i Uhrhøj ved Vejle.

28/12 -1943 fik Tage Kirkeby skøde på Nørager. Han havde den kun i 2 år og solgte den 10/1 1946 til Magnus Damholt Pedersen, der 9/2 -1950 solgte den til Kristian H. K. Kristensen, side 130 og 131 i U.G.H.

23/11 -1953 fik Hans Marius Møller skøde på ejendommen. Han var født 18/4 1928 på Højgård i Biltoft, Næsbjerg ved Varde, og blev gift 5/12 -1953 i Varde med Mary Kristine Helt Pedersen, født 16/12 -1931 på Varde Søndermark. De fik 6 børn, side 131 i U.G.H.

De havde Nørager i 15 år, og i den tid skete der noget på ejendommen. Hans Møller var en dygtig landmand, men også en dygtig håndværker. Han byggede selv en ny stor kostald, og udvidede lejligheden. Naboen, Kristian Langkær, sagde om ham, at han kan lave alt det, han gerne vil. Han havde også en mælketur til mejeriet i en del år, og drev desuden lidt maskinstation, medens Mary passede børn og bedrift. Trods et stort slid havde de et uforligneligt humør og lune, så det var altid en fornøjelse at være sammen med dem. Familien flyttede desværre fra egnen i 1968, da de overtog Hans Møllers hjem, "Højgård" i Biltoft, Næsbjerg.

Ejendommen var i handelen et par gange. En fynbo, Ejnar Rosenbeck, havde den

en kort tid. 29/5 -1971 fik Niels Peder Nielsen skøde på Nørager. Han var født 22/5 - 1923 i Silstrup ved Skarrild, og døde 23/11 -1980. Han var gift med Edith Irene Pedersen, født 9/5 -1931 i Tykskov ved Ejstrupholm. De havde haft en gård i Hedegård ved Ejstrupholm og kom hertil med 8 børn, side 131- 132 i U.G.H. Da Niels Peder døde flyttede Edith til et hus på Lars Nielsensvej i Brande. 15/3 -1980 fik Kurt Jakobsen skøde på ejendommen. Han er født 24/3 -1956 i Randbøl, og er gift med Alice Jensen, født 18/7 -1958 i Lindknud. De har 3 børn, side 132 i U.G.H. De har solgt en del af jorden til naboen Jørgen Fin Jørgensen på 24b Lundgård og har begge taget arbejde udenfor hjemmet. Kurt udfører et stort arbejde i Uhre Udviklingsråd, som han nu er formand for.

Mtr. nr. 13h, 13g 22h, "Stenagergård", Nørregårdsvej 24.

Matr. nr. 13h, "Stenagergård", Nørregårdsvej 24 - Kastrup 1956

2/11 -1915 fraskiller Niels Kr. Nørgård fra Nørregård ovennævnte mtr. nr. til sin ældste søn Hans Kristian Kristensen Nørregård. Han var født 19/3 -1889 og døde 12/9 -1976. Han blev gift 25/6 -1915 med Kirstine Lund Knudsen, født 29/9 -1888 på mtr.nr.3h, 3k, St. Langkær. Hun døde 5/7 -1981. De fik 4 børn. Datteren Marie døde af Tarmslyng kun 1 år gammel og den ældste søn, Niels Kristian, døde 26/8 -1940 kun 23 år gammel. Han tjente på Borris landbrugsskole og blev her smittet af Brandbylder fra en ko. Han døjede med dem et års tid, så stødte der blodforgiftning og lungebetændelse til, og det kunne han ikke klare. Det var jo før penicilinen kom til landet.

Der var godt 50 td. land til ejendommen, og et familiemedlem sagde, da hun hørte om udstykningen:" Det er da synd for Kirstine og Hans Kristian, at de skal over på de tørre agre." Der blev i 1914 - 15, bygget kostald, lade og stuehus. Byggeriet kostede ca. 9.000 kr. og der ligger et pantebrev på dette beløb fra Hans Kr. til sin far Niels Kr.

Nørgård. Han havde lånt pengene af Anton Pedersen (Møller). De startede i 1915 med 4 køer nogle få grise, et par får og 2 heste. Sidst i Juni frøs deres kartofler ned, så det var ingen let start. I en regnskabsbog fra deres første år på gården ses, at både indtægter og udgifter har været små. Smågrise er solgt for 12 kr. og mælkepenge fra 50 til 80 kr. mdl. Til gengæld har Vejle Amts Folkeblad kun kostet 2,58 kr. i kvartalet, og min far blev barberet for 12 øre. I 1917 er det gået lidt fremad. Ved statusopgørelsen 1. Jan. 1918 bestod besætningen af 6 køer, 1 kvie, 4 kalve, 2 grise, 2 får og 30 høns og der var 3 heste. Ejendomsværdien var ansat til 12.500, og der var maskiner og redskaber for 600, kr.

Det var for Kirstine og Hans Kr., som for mange andre der fik en udstykning fra en gammel gård, at jordene skulle merges og nogle steder drænes, og der skulle plantes læhegn. Alle ejendomme der blev udstykket fra Nørregård havde ret til mergelgravning i gårdens mergelgrav, og Hans Kr. skriver i sin dagbog om et lille uheld ved mergelkørselen den første vinter. Hestene var kåde efter flere dage i stalden, og pludselig stak de af, medens han læssede mergel på vognen. Han greb efter tømme, men fik en fod i den og blev slæbt efter hestene. Han kom dog fri, inden vognen gik over ham, og da han fik fat i hestene igen, var der kun brækket en skovlskaft. Kirstine har nok også hjulpet ved mergelgravningen. Hans Kristians søster Ane skrev i et brev til ham, at det er altfor hårdt et arbejde for Kirstine. I 1927 byggede de en længe mere til gården og kostalden blev udvidet.

Matr. nr. 13h, "Stenagergård", Nørregårdsvej 24 - ca. 1930
På billedet ses Hans. Kr. og Kirstine Nørregård, Maren Ostensen, Marius og Hans

Hans Kr. Nørgård. kom ret tidlig med i forskelligt arbejde udenfor hjemmet. Da Uhre kirke blev bygget , var han med i byggeudvalget og med til at samle penge ind til byggeriet. Fra 1919 til 1921 var han formand for UHrekilde A/M, og igen fra 1937 til 1943. Han var en tid formand for Brande sogns fri fattigkasse. I 1856 var der kommet en lov om oprettelse af frie fattigkasser i kommunerne. Efter denne lov, kunne folk, der ikke kunne få offentlig hjælp fra kommunekassen, søge hjælp fra den frie fattigkasse, når det drejede sig om en forbigående trangssituation for eksempel. sygdom.

Midlerne til denne kasse kom fra kirkebøssen, indsamlede bidrag ved bryllupper og begravelser, samt fra legater der var stiftet af velhavende sogneboere til fordel for fattigkassen. Kommunen gav også et mindre tilskud. Hans Kr. var fra 1929 til 1937 i sognerådet og i nogle år form. for Brande sogns brandkasse for løvsøre, indtil den blev sammenlagt med "Vejle Amts Yngre." Han fungerede i flere år som vurderingsmand for ejendomsskyld, og i 1953 blev han formand for Nørvang herredes vurderingskreds. De afstod ved den lejlighed gården til sønnen og svigerdatteren og flyttede i et hus, som blev bygget på gårdens jord, Nørregårdsvej 28. Der var da 14 køer + opdræt på gården. Kirstine var i en del år i menighedsrådet ved Uhre kirke, men var ellers ikke meget for offentlige gøremål. Kirstine og Hans Kr. var trofaste kirkegængere og deltog ofte i folkelige og kulturelle møder i sognet. Da Hans Kr. i 1972 blev ramt af sygdom flyttede de ind på Brandlundparken i Brande. 15/10 -1953 fik Hans Knudsen Nørregård skøde på gården. Han er født 5/12 -1920 blev gift 31/10 -1946 med Ingeborg Pedersen, født 9/5 -1924 på Vesterlund i Borup. De nye ejere havde fra 1947 en ejendom i Hyvild, mtr. nr. 1m Pilmosegård. Denne blev afhændet 18/2 -1953 til Rita og Herluf Brandt Andersen og samme dag overtoges Stenagergård. I ægteskabet er der 5 børn, side 133 i U.G.H.

I vores tid som selvstændige bønder fra 1947 til 1990, er der sket store forandringer i dansk landbrug. Hestene blev udskiftet med traktorer - selvbinderen med mejetærskeren - i stalden måtte køerne finde sig i en malkemaskine, selv om afholdte forsøg viste at håndmalkning var bedst. De måtte også finde sig i at blive insemineret i stedet for den naturlige forplantningsakt. Avlsarbejdet og en bedre fodring har gennem årene fordoblet køernes ydelse. I marken øgede vandingsanlæg udbyttet betydelig og gav en mere stabil drift, og nye afgrøder som raps, ærter og senere majs blev almindelige. Sprøjtemidler mod ukrudt og skadedyr blev taget i brug, hvoraf dog en stor del i dag er forbudt.

Udstykningerne af de større landbrug gik i stå, og i de senere år bliver jorderne igen samlet på større bedrifter. De nævnte forhold er bare få eksempler på de ændringer der er sket i de nævnte år.

Vi forsøgte at følge med i udviklingen, efter vore forhold og muligheder. Der blev bygget ny lade og maskinhal, staldene blev udvidet og stuehuset moderniseret. I marken blev de gamle granhegn udskiftet med løvhegn.

Det faldt også i min lod at tage del i det offentlige liv på egnen, i mejeri, landboforening, sogneråd, skolenævn og - kommission, skatteråd og amtstilligningsråd. Disse forskellige gøremål udenfor hjemmet gav Ingeborg et større arbejde og ansvar i det daglige arbejde på gården. Hun fik dog tid til et job som kirkesanger ved Uhre kirke og medlem af menighedsrådet. Da ingen af vore børn ønskede at overtage gården,- de var alle ansat i forskellige stillinger indenfor skolevæsenet og langt herfra.- solgte vi gården i 1990, og flyttede i en andelsbolig i Rugvænget i Uhre.

Jeg havde, i de sidste år vi havde gården, begyndt at arbejde med lokalhistorie. Dette arbejde, som man vist aldrig bliver færdig med, blev der som pensionist nu mere tid til. I forbindelse hermed kom jeg med i arbejdet med at restaurere den gl. Uhre mølle. Et spændende projekt som jeg har skrevet om under møllens historie. 1/8 -1990 fik John Hansen skøde på gården. Han var født 18/10 -1969 i Langkær; men D.L.R. overtog gården og solgte den til Kim Holst 1/2 -1994. Han ejer og bor på 9i, Sønderkærvej 15. Se omtale der side 74 i U.G.H. Han har lejet stuehuset ud til sin mor Anny Holst. 1/10 -1999 har Kim Holst solgt jorden fra til Jens Laursen på Slotsgården. Englodden blev dog solgt til Kurt Jakobsen på Gejlbjergvej 8. Tilbage ved gården er der 1½ ha.

Mtr. nr. 13s, Nørregårdsvej 12.

Matr. nr. 13s, Nørregårdsvej 12 - Foto 1999 H.N.

Denne ejendom blev 3/8 1925 udstykket fra 13c, Birkelund af Lars Marinus Lauridsen til Henrik Pedersen der var født 25/3 -1896 på ejendommen Sønderkærvej 12 i Kærby. Se hans levnedsbeskrivelse i Brandlundheftet side 46. Han var ugift, og afstod 30/7 -1936 ejendommen til broderen Marthinus Pedersen, født 9/12 -1904 i Uhre, gift 2/11 -1930 med Anna Petra Kristensen, født i Trøstrup ved Herborg, død 27/4 -1991.

De havde 3 børn, side 134 i U.G.H. Den ældste søn Bjarne var et plejebarn. Martinus gik lidt ud og hjalp folk ved forskelligt arbejde, især når der skulle renses eller sættes en ny brønd, kom der tit bud efter ham. Han var en glad mand, der gerne ville fortælle en lille god historie. Han fortalte engang, at da han kom til verden, havde

forældrene egentlig bestemt, at han skulle bortadopteres, de havde jo i forvejen en stor børneflokk; "men da min mor så, hvor kjen a var, kunne hun ikke nænne det," 1/7 -1992 fik Bjarne Pedersen skøde på e jendommen. Han er født 16/6 -1945 og blev gift med Lilly Jensen, født 5/2- 1946 i Skærlund. De har begge haft arbejde udenfor hjemmet, og jorden er lejet ud. De har 4 børn, side 134 i U.G.H.

Matr. nr. 13, Nørregårdsvej 12
Martinus Pedersens første hus på Nørregårdsvej 12 med hustruen Anna Petrea Kristensen

Disse bøger er tænkt som et supplement til de 2 bøger om gårdene i Uhre, der udkom senest 2012.

Billederne i bøgerne rækker over en længere periode. – Det ældste er fra ca. 1860 – og de nyere fra 1999.

En tak til "Kastrup" og "Kruses" luftfoto for tilladelse til at bruge deres billeder. Fra Det kgl. Bibliotek har vi fået lov til at bruge billeder taget af Sylvester Jensen, Alborg og Odense luftfoto.

Når man i historiebøger læser om betydelige kvinder og mænd er det som regel berømteder indenfor politik, kunst, opfindere eller større industrifolk der omtales.

Disse bøger er historien om jævne folk og slægter i et lille begrænset område af Danmark. De har ikke haft deres gang på de "bonede gulve" men de har gennem et enormt slid været med til at opdyrke og udvikle et fattigt hedesogn både fysisk og åndeligt og dermed gjort Danmark større.

Der var således i begyndelsen af 1800 tallet kun en snes gårde i Uhre ejerlaug, og heden gik helt ind til byen. I dag er heden forsvunden, og før sammen - og nedlægning af landbrugene begyndte for en del år siden, var der i Uhre ejerlaug ca. 100 selvstændige landbrug.

Lokalhistorisk Forening Brande er en støtteforening for Lokalhistorisk Arkiv på Brande Bibliotek.

Foreningen blev dannet i 1982 med det formål at indsamle lokalhistorisk materiale fra Brande og omegn til registrering og arkivering i bibliotekets arkiv.